

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

Кам'янець-Подільський
2025

УДК 373.3.016:81'243](175.8)

ББК 74.58я73+74.26

М54

Рекомендувала вчена рада Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (протокол № 5 від 24 квітня 2025 року)

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Олена ГУЗАР, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри філологічних дисциплін початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Тетяна СТОРЧОВА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка;

Леся МЕРКОТАН, кандидат філологічних наук, вчитель англійської мови Кам'янець-Подільського ліцею №5.

М54 Методика навчання іншомовної освітньої галузі в початковій школі: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / [автори-укладачі: Наталія МЄЛЄКЄСЦЕВА, Тетяна ОЛИНЕЦЬ]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2025. 218 с.

Електронна версія посібника доступна за покликанням:

URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9334>

Навчально-методичний посібник укладено відповідно до програми навчальної дисципліни «Методика навчання іншомовної освітньої галузі в початковій школі». У посібнику подано теоретичний матеріал, плани практичних і лабораторних занять, завдання для самостійної роботи та самоконтролю, методичні рекомендації до аудиторної та самостійної роботи. Рекомендовано для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта, науково-педагогічних працівників, учителів початкових класів.

УДК 373.3.016:81'243](175.8)

ББК 74.58я73+74.26

**© автори-укладачі: Наталія МЄЛЄКЄСЦЕВА,
Тетяна ОЛИНЕЦЬ, 2025**

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК.....	28
Тема 1. КОМПЕТЕНТІСНО ЗОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	28
Тема 2. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ФОНЕТИЧНОГО, ЛЕКСИЧНОГО ТА ГРАМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	38
Тема 3. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО АУДІЮВАННЯ, ЧИТАННЯ, ГОВОРІННЯ ТА ПИСЬМА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	49
Тема 4. ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ІНШОМОВНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	62
Тема 5. КОНСТРУЮВАННЯ ЗМІСТУ УРОКУ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ Й ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	74
Тема 6. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	83
Тема 7. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	95
Тема 8. НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ	107

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК.....	111
Методичні рекомендації до практичних і лабораторних занять	111
Плани практичних занять	113
Плани лабораторних занять	166
САМОСТІЙНА РОБОТА	178
Методичні рекомендації до самостійної роботи	178
Завдання для самостійної роботи	180
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	200
ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ	215

ВСТУП

*Teacher – one who inspires, guides, enlightens,
motivates, and touches lives forever*

В умовах глобалізації та інтеграції України в міжнародну спільноту володіння іноземними мовами стає необхідною умовою для розвитку особистості, здобуття освіти та професійної реалізації.

Іншомовна освіта є важливим складником сучасного освітнього процесу початкової школи, що забезпечує формування основ іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів. Оскільки початковий етап навчання є ключовим у становленні іншомовних навичок, викладання іноземної мови в початковій школі потребує застосування сучасних методичних підходів і технологій.

Основною метою посібника є розкриття методики навчання іноземної мови в початковій школі, що передбачає врахування вікових особливостей дітей, їхніх пізнавальних можливостей та мотиваційних аспектів.

У посібнику зосереджено увагу на інноваційних методах і прийомах навчання, що відповідають сучасним вимогам освіти. Зокрема, акцент зроблено на інтеграції міжпредметних зв'язків, використанні інформаційно-комунікаційних технологій, інтерактивних форм роботи, що активізують пізнавальну діяльність учнів і сприяють розвитку їхніх критичних і творчих здібностей. Особливу увагу приділено проблемам організації комунікативного середовища, яке сприяє розвитку мовленнєвих умінь та навичок у контексті реальних життєвих ситуацій.

Використання науково обґрунтованих методичних підходів дозволяє не тільки ефективно організувати освітній процес, але й забезпечити високий рівень засвоєння матеріалу учнями, що є основою для їх успішного розвитку як особистостей, здатних до міжкультурної комунікації та інтеграції в глобалізоване суспільство.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Мета вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання іншомовної освітньої галузі в початковій школі» – ознайомлення здобувачів вищої освіти із сучасними підходами та методами навчання іноземної мови відповідно до Концепції Нової української школи з метою формування в молодших школярів іншомовної комунікативної компетентності, забезпечення виховання, освіти й розвитку учнів засобами іноземної мови на уроці та в позакласній роботі.

Вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання іншомовної освітньої галузі в початковій школі» має важливе значення для формування професійно-методичної компетентності вчителя початкових класів закладу загальної середньої освіти та забезпечує здатність до здійснення освітньої, науково-методичної та організаційно-управлінської діяльності на уроках іноземної мови в початковій школі. Опанування сучасними стратегіями навчання іноземної мови молодших школярів відповідно до Державного стандарту початкової освіти сприяє підвищенню рівня педагогічної майстерності та забезпечує конкурентоспроможність майбутнього фахівця на ринку праці.

2. Обсяг дисципліни.

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти (ОКР «молодший спеціаліст»)
Рік навчання	2024-2025	2024-2025	2024-2025
Семестр вивчення	4	5, 6	3, 4
Кількість кредитів ЄКТС	5	5	4
Загальний обсяг годин	150	150	120
Кількість годин навчальних занять	60	20	16
Лекційні заняття	20	6	6

Практичні заняття	32	10	8
Лабораторні заняття	8	4	2
Самостійна робота	90	130	104
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен	екзамен

3. Статус дисципліни – обов’язковий освітній компонент професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни: «Методика навчання іншомовної освітньої галузі в початковій школі» вивчається після таких навчальних дисциплін: «Іноземна мова», «Психологія», «Педагогіка», «Психологія індивідуального розвитку дітей молодшого шкільного віку», «Психолого-педагогічні основи освітньої діяльності молодших школярів», «Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі».

5. Програмні компетентності навчання

Інтегральна компетентність: здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

Загальні компетентності:

ЗК 01	Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 02	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК 03	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 04	Здатність працювати в команді.
ЗК 05	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 06	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 07	Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
ЗК 08	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні компетентності:

СК 02	Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.
СК 07	Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.
СК 09	Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

ПРН 07	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.
ПРН 10	Використовувати в освітній практиці різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.
ПРН 12	Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.
ПРН 13	Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

7. Засоби діагностики результатів навчання: опитування, виконання практичних завдань, презентації, тестування, проєктна робота, розв'язання педагогічних задач і кейсів, проведення та аналіз фрагментів уроків, розробка планів-конспектів уроків, модульна контрольна робота тощо.

8. Програма навчальної дисципліни.

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	разом	зокрема			
		лекційні заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Методика навчання іншомовного та іншомовленнєвого матеріалу в початковій школі					
Тема 1. Компетентнісно зорієнтоване навчання іноземних мов у початковій школі.	16	2	4	–	10
Тема 2. Методика навчання іншомовного фонетичного, лексичного та граматичного матеріалу в початковій школі.	23	2	6	–	15
Тема 3. Методика навчання іншомовного аудіювання, читання, говоріння та письма в початковій школі.	24	4	8	–	12
Тема 4. Формування основ іншомовної міжкультурної комунікативної компетентності в початковій школі.	12	2	2	–	8
Разом за ЗМ 1	75	10	20	–	45
Змістовий модуль 2. Організація освітнього процесу з іноземної мови в початковій школі					
Тема 5. Конструювання змісту уроку іноземної мови й організація позакласної роботи в початковій школі.	29	2	4	8	15

Тема 6. Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів з іноземної мови в початковій школі.	12	2	2	–	8
Тема 7. Сучасні технології навчання іноземної мови в початковій школі.	22	4	4	–	14
Тема 8. Навчання іноземної мови молодших школярів із ООП.	12	2	2	–	8
Разом за ЗМ 2	75	10	12	8	45
Разом годин	150	20	32	8	90

Заочна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	разом	зокрема			
		лекційні заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Методика навчання іншомовного та іншомовленнєвого матеріалу в початковій школі					
Тема 1. Компетентнісно зорієнтоване навчання іноземних мов у початковій школі.	17	1	1	–	15
Тема 2. Методика навчання іншомовного фонетичного, лексичного та граматичного матеріалу в початковій школі.	18	1	2	–	15
Тема 3. Методика навчання іншомовного аудіювання, читання, говоріння та письма в початковій школі.	23	1	2	–	20
Тема 4. Формування основ іншомовної міжкультурної комунікативної компетентності в початковій школі.	17	1	1	–	15
Разом за ЗМ 1	75	4	6		65
Змістовий модуль 2. Організація освітнього процесу з іноземної мови в початковій школі					

Тема 5. Конструювання змісту уроку іноземної мови й організація позакласної роботи в початковій школі.	30	1	–	4	25
Тема 6. Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів з іноземної мови в початковій школі.	18	1	2	–	15
Тема 7. Сучасні технології навчання іноземної мови в початковій школі.	17	–	2	–	15
Тема 8. Навчання іноземної мови молодших школярів із ООП.	10	–	–	–	10
Разом за ЗМ 2	75	2	4	4	65
Разом годин	150	6	10	4	130

Заочна форма здобуття вищої освіти ОКР «молодший спеціаліст»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	разом	зокрема			
		лекційні заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Методика навчання іншомовного та іншомовленнєвого матеріалу в початковій школі					
Тема 1. Компетентнісно зорієнтоване навчання іноземних мов у початковій школі.	10	1	1	–	8
Тема 2. Методика навчання іншомовного фонетичного, лексичного та граматичного матеріалу в початковій школі.	20	1	1	–	18
Тема 3. Методика навчання іншомовного аудіювання, читання, говоріння та письма в початковій школі.	20	1	1	–	18
Тема 4. Формування основ іншомовної міжкультурної комунікативної компетентності в початковій школі.	10	1	1	–	8
Разом за ЗМ 1	60	4	4	–	52

**Змістовий модуль 2. Організація освітнього процесу
з іноземної мови в початковій школі**

Тема 5. Конструювання змісту уроку іноземної мови й організація позакласної роботи в початковій школі.	23	1	–	2	20
Тема 6. Контроль та оцінювання навчальних досягнень учнів з іноземної мови в початковій школі.	13	1	2	–	10
Тема 7. Сучасні технології навчання іноземної мови в початковій школі.	14	–	2	–	12
Тема 8. Навчання іноземної мови молодших школярів із ООП.	10	–	–	–	10
Разом за ЗМ 2	60	2	4	2	52
Разом годин	120	6	8	2	104

9. Форми поточного та підсумкового контролю: під час практичних і лабораторних занять (опитування – індивідуальне, фронтальне, ущільнене, вибіркове), взаємоопитування, перевірка виконаних вправ і завдань, обговорення методичних проблем, вирішення методичних задач, **проведення фрагментів уроків**, підготовка мультимедійних презентацій, колективних проєктів, контроль за самостійною роботою (опитування / тестування з використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle, перевірка виконаних вправ і завдань та ін.).

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота.

Форма підсумкового контролю: екзамен (усна/письмова відповідь, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle).

10. Критерії оцінювання результатів навчання.

Денна / заочна форма здобуття вищої освіти

Поточний і модульний контроль (60 балів)				Екзамен	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	МКР	Самостійна робота		
Ауд.	Ауд.				
15	15	20	10		

Поточний контроль (30 балів)

Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на кожному навчальному занятті – 12.

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-б. шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих методичних термінів, без зв'язку між ними; відповідає лише на запитання, що потребують відповіді «так» чи «ні». Порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти недостатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності; робить спробу знайти способи дій та пояснити сутність методичних понять, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні». Може самостійно знайти відповідь у підручнику або інших джерелах. Порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати навчальний матеріал на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності методичних явищ; виконує репродуктивні вправи та завдання лише за допомогою викладача. Порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями з дисципліни, здатний виконувати методичні завдання та педагогічні задачі за зразком. Орієнтується в основних методичних термінах і поняттях, але самостійне опрацювання матеріалу викликає значні труднощі. Дотримується принципів академічної доброчесності.

Достатній (алгоритмічно дієвий)	5	Здобувач вищої освіти має базове уявлення про навчальну дисципліну, розуміє основні методичні поняття, хоча може припускатися помилок у визначеннях. Вміє користуватися підручником та іншими джерелами інформації, здатний самостійно опрацювати частину навчального матеріалу. Виконує прості методичні завдання та педагогічні задачі за запропонованим алгоритмом, проте окремі висновки можуть бути нелогічними чи непослідовними. Дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє ключові положення курсу, може поверхнево аналізувати методичні та педагогічні ситуації, робити певні висновки щодо методичних проблем. Відповіді здебільшого правильні, проте недостатньо глибокі. Самостійно відтворює більшу частину матеріалу, застосовує знання для виконання завдань за алгоритмом і може працювати з додатковими джерелами інформації. Загалом дотримується принципів академічної доброчесності.
	7	Здобувач вищої освіти логічно та послідовно відтворює навчальний матеріал, володіє основними методичними поняттями та категоріями, встановлює між ними причинно-наслідкові зв'язки. Вміє наводити приклади на підтвердження власних думок, застосовує теоретичні знання у типових ситуаціях. Самостійно користується додатковими джерелами, коректно використовує методичну термінологію, створює схеми, таблиці тощо. Дотримується принципів академічної доброчесності.
	8	Здобувач вищої освіти має ґрунтовні знання, впевнено застосовує навчальний матеріал у стандартних ситуаціях. Вміє аналізувати методичні ситуації, робити обґрунтовані висновки, хоча можливі незначні неточності. Виконує методичні завдання за заданим алгоритмом, адаптує методичні прийоми до реальних навчальних умов. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.

	9	Здобувач вищої освіти демонструє впевнене володіння методичними підходами, застосовує набуті знання у змінених умовах, аргументує свої рішення, розв'язує педагогічні ситуації та виконує методичні завдання без значних помилок. Виявляє творчий підхід, розробляє власні дидактичні вправи й завдання. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти має глибокі знання з курсу, здатний застосовувати їх у нестандартних педагогічних ситуаціях. Визначає особливості організації освітнього процесу в початковій школі, формулює аргументовані висновки, критично оцінює сучасні методичні підходи. Самостійно визначає цілі власної педагогічної діяльності, виконує творчі методичні завдання та педагогічні задачі, сприймає альтернативні точки зору. Володіє навичками моделювання методичних ситуацій, орієнтується в суміжних дисциплінах, аналізує специфіку методичної діяльності вчителя початкових класів, добре знає нормативну базу початкової освіти. Виявляє творчий підхід, комбінуючи різні методи та прийоми для створення ефективних навчальних стратегій. Дотримується принципів академічної доброчесності.
	11	Здобувач вищої освіти демонструє узагальнені знання з курсу, впевнено застосовує їх у нестандартних методичних ситуаціях. Вміє самостійно визначати методичні проблеми та знаходити шляхи їх розв'язання, має високий рівень сформованих методичних умінь і навичок. Використовує набуті знання для аргументованого обґрунтування своїх рішень у педагогічній діяльності. Виявляє творчий підхід, комбінуючи різні методи та прийоми для створення ефективних навчальних стратегій. Дотримується принципів академічної доброчесності.

	12	Здобувач вищої освіти володіє системними та глибокими знаннями з курсу, демонструє високий рівень творчих методичних здібностей у навчальній діяльності. Використовує широкий спектр аргументів для обґрунтування власної позиції, здатний розв'язувати складні проблемні методичні ситуації та педагогічні задачі. Виявляє аналітичне мислення, прогнозує методичні тенденції, самостійно формулює та вирішує методичні проблеми. Впевнено працює з інформацією, проєктує та моделює методичні ситуації, займається науково-дослідною діяльністю. Логічно й творчо викладає матеріал усно та письмово, демонструє високий рівень саморозвитку та професійної рефлексії. Виявляє творчий підхід, створюючи інноваційні методичні прийоми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
--	----	--

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0, 1, 2, 3, отримані на навчальних заняттях; не виконав завдання модульної контрольної роботи, самостійної роботи / виконав завдання модульної контрольної роботи, самостійної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості виділених балів, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття здобувач вищої освіти має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні й лабораторні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Здобувач вищої освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну за-

боргованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непередготовленістю або недостатньою передготовленістю до навчальних занять, здобувач вищої освіти повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок здобувача на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації ним поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, непередготовленістю або недостатньою передготовленістю до них відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція)». URL: https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-jGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: <https://integrity.kpnu.edu.ua/normatyvna-baza/>.

Самостійна робота (10 балів)

Перевірку завдань самостійної роботи, які студенти готують на практичні заняття, здійснює викладач, який їх проводить. Їх оцінювання є складником загальної оцінки, що виставляється здобувачеві на практичному занятті.

Контроль за іншими видами самостійної роботи у формі співбесіди здійснює лектор на консультаціях.

Рівень навчальних досягнень	Кількість балів	Критерії оцінювання
Високий	9-10 б.	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні знання з питань, винесених на самостійне опрацювання, повно викладає самостійно вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання. Здобувач проводить детальний аналіз матеріалу, має оригінальні ідеї та критичні міркування, демонструє глибоке розуміння теми. Висловлювання здобувача – логічні, структуровані і професійні. Здобувач вищої освіти вчасно виконує завдання самостійної роботи. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній	7-8 б.	Здобувач вищої освіти виявляє знання з питань, винесених на самостійне опрацювання, проводить аналіз матеріалу, має самостійне осмислення, проте не завжди пропонує оригінальні ідеї. Здобувач вищої освіти вчасно виконує завдання самостійної роботи. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Середній	6 б.	Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень питань, винесених на самостійне опрацювання, але викладає матеріал неповно, допускає неточності у визначенні понять, потребує допомоги викладача, не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади. Здобувач вищої освіти виконує завдання самостійної роботи фрагментарно й дещо пізніше визначеного терміну. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Початковий	менше 6 б.	Здобувач не володіє теоретичним матеріалом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Здобувач не виконав більшість завдань самостійної роботи, подав роботу пізніше Визначеного терміну. У роботі здобувача наявні ознаки академічної недоброчесності.

Здобувачі вищої освіти виконують такі види самостійної роботи з дисципліни:

- 1) опрацювання текстів лекційних занять;
- 2) робота з основною й допоміжною літературою, читання наукової та навчальної літератури;
- 3) ознайомлення з нормативними документами освітянської галузі та їх опрацювання;
- 4) підготовка до практичних і лабораторних занять;
- 5) створення методичних розробок, конспектів уроків, дидактичних матеріалів;
- 6) використання цифрових інструментів для створення інтерактивних навчальних матеріалів;
- 7) опрацювання питань, винесених на самостійне опрацювання;
- 8) виконання вправ і завдань в Moodle;
- 9) підготовка до виконання модульної контрольної роботи тощо.

Здобувачі вищої освіти, які за виконання завдань самостійної роботи отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися на звіт за виконання самостійної роботи на консультації, або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Неформальна та/або інформальна освіта. Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано положенням «Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)». URL: <https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view>.

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка,

зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

У неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);
- підготовка конкурсної наукової роботи;
- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт.

В інформальній освіті – наявність наукової публікації.

Модульна контрольна робота (20 балів)

Модульна контрольна робота передбачає виконання тестових завдань із дисципліни. Мета її написання – виявити рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок студентів. МКР складається із 40 тестових завдань: 1 питання – 0,5 б. Мінімальна кількість балів – 12 балів.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється в 0 балів.

Студенти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Семестровий екзамен (40 балів)

Білет екзамену складається з трьох питань (1-2 – теоретичні, 3 – практичне). Перше і друге питання (по 15 балів) екзаменаційного білета оцінюються відповідно до таких критеріїв: відповідність змісту, повнота і ґрунтовність викладу, доказовість викладу, термінологічна коректність, академічна доброчесність.

Високий рівень 14-15 б.	Здобувач виявляє глибокі фундаментальні знання методичної теорії, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж методичної проблеми, вміє оцінювати аргументи для її доведення, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях (проектування процесу навчання в початковій школі), наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, вживає мовні засоби відповідно до норм української та англійської літературної мови. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній рівень 12-13 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але він допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу та мовному оформленні висловлювання. Здобувач уміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Середній рівень 9-11 б.	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень дисципліни, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні методичних понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; не в змозі захистити проєкт побудови системи роботи з певних тем дисципліни; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Початковий рівень менше 9 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні методичних понять, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Здобувач неспроможний виконати стандартні завдання навіть після спрямовальних питань викладача. Під час підготовки до відповіді (або в процесі відповіді) наявні ознаки академічної недоброчесності.

Третє питання екзаменаційного білета (10 балів) – практичне завдання (презентація фрагмента уроку, плану-конспекту, вправ), яке оці-

нюється за такими критеріями: точність виконання практичного завдання, методична грамотність, здатність до обґрунтування методичних рішень, правильність оформлення, академічна доброчесність.

Високий рівень 9-10 б.	Виконане здобувачем завдання є комунікативно орієнтованим, відповідає вимогам поетапного формування навичок і вмінь та враховує вікові особливості учнів. Продемонстровано глибоке знання методичної термінології та сучасних підходів до навчання англійської мови. Методичні рішення аргументовані, їх вибір логічно обґрунтований. Оформлення фрагмента / плану-конспекту уроку відповідає всім вимогам: є чітка структура, логічна послідовність, дотримано мовних і стилістичних норм. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній рівень 7-8 б.	Завдання виконано загалом правильно, хоча можуть бути незначні неточності або часткова неповнота окремих елементів. Методична термінологія використовується здебільшого коректно, хоча глибина аналізу дещо обмежена. Обрані методичні рішення обґрунтовані, хоча іноді потребують уточнення або більш глибокого пояснення. Оформлення роботи загалом відповідає вимогам, хоча можуть траплятися окремі помилки в структурі або мовному оформленні. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Середній рівень 6 б.	Практичне завдання виконано частково або з відхиленнями від теми, окремі етапи не реалізовано або розкрито поверхово. Використання методичної термінології є обмеженим, трапляються неточності у викладі методичних положень. Обґрунтування рішень слабке або фрагментарне, без чіткої логіки та зв'язку з теорією чи практикою. Структура роботи нечітка, присутні численні мовні та стилістичні помилки. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
Початковий рівень менше 6 б.	Завдання виконано фрагментарно або зовсім не відповідає темі, з численними методичними та логічними помилками. Студент демонструє низький рівень володіння методичною термінологією, не розуміє суті сучасних методичних підходів. Обґрунтування методичних рішень відсутнє або суперечить педагогічній логіці. Оформлення роботи не відповідає вимогам, є серйозні порушення в структурі, численні помилки, не дотримано стилю академічного письма. Виявлено ознаки порушення академічної доброчесності.

Загальне оцінювання екзамену:

- 40-36 балів – високий рівень;
- 35-30 балів – достатній рівень;
- 29-24 бали – середній рівень;
- 23 бали і менше – початковий рівень.

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, не допускаються до екзамену. Вони допускаються до нього після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю.

Вважається, що здобувач вищої освіти підготувався до іспиту, якщо рейтингова оцінка за його результатом більша або дорівнює 24 балам.

Здобувачам вищої освіти, які за іспит отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана педагогічного факультету. Якщо здобувач вищої освіти ліквідовує академічну заборгованість на засіданні комісії, яка створюється за розпорядженням декана педагогічного факультету, його відповідь оцінюється за 100-бальною шкалою без урахування результатів поточної успішності.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)».

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння студентом певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Оцінювання навчальних досягнень із навчальної дисципліни здійснюється відповідно до таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Підсумкова оцінка за шкалою ECTS	Підсумкова екзаменаційна оцінка за національною шкалою
90-100	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) із метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням із деканом педагогічного факультету та з дозволу ректора університету.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання проєктора й ноутбука / персонального комп'ютера для створення презентацій у форматі PowerPoint, Canva тощо. Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE. Можливе використання застосунків для проведення онлайн-конференцій.

12. Рекомендована література.

Основна література

1. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
4. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. 140 с.

Допоміжна література

1. Биць Н. М. Лекції з методики навчання іноземної мови. Львів, 2019. 55 с.
2. Большакова І., Пристінська М., Ареф'єва В. Квести в початковій школі. Київ: Вид. дім «Перше вересня», 2016. 136 с.
3. Державний стандарт початкової освіти. *Учитель початкової школи*. 2018. №4 (вкладка). С. 1-16.
4. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Котенко О. В., Соломаха А. В. [та ін.] Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
6. Методика навчання іноземної мови: Лекційний курс з практикумом / укл.: О. А. Комар, Л. М. Байдюк. Умань, 2019. 96 с.
7. Вознюк О. В., Гуманкова О. С., Деньгаєва С. В. та ін. Методичний експрес: Інноваційні технології навчання англійської мови: навчально-методичний посібник для студентів педагогічних спеціальностей ЗВО, керівників гуртків англійської мови ЗДО та вчителів англійської мови початкових класів ЗЗСО / за заг. ред. І. В. Самойлюкевич. Житомир: Вид. «Євро-Волинь», 2021. 160 с.
8. Мелекесцева Н. Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до використання цифрових інструментів на уроках англійської мови. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 22. С. 434-436.

9. Мелекесцева Н. В. Впровадження технології розвитку критичного мислення на уроках англійської мови в початковій школі. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: у 3-х томах. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 19, Т. 3. С. 121-123.
10. Мелекесцева Н. В., Гудима Н. В. Інтегрований підхід до навчання англійської мови в початковій школі. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. Вип. 21. С. 169-170.
11. Мелекесцева Н. В. Навчання іноземної мови молодших школярів із особливими освітніми потребами. *Педагогічна освіта: теорія і практика*: зб. наук. праць / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка; Ін-т педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В. М.]. Кам'янець-Подільський: Зволейко Д. Г., 2019. Вип. 26 (1-2019). Ч. 2. С. 346-352.
12. Мелекесцева Н. В. Навчання іноземної мови молодших школярів із порушеннями слуху та мовлення. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник матеріалів регіональної науково-практичної конференції / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редкол.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, К. І. Демчик, Н. В. Мелекесцева. Київ: Міленіум, 2019. С. 98-104.
13. Мелекесцева Н. В. Особливості формування англомовної фонетичної компетентності учнів початкової школи. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: у 3 т. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. Вип. 17. Т. 3. С. 131-132.
14. Мелекесцева Н. В. Задорожня-Княгницька Л. В. та ін Підготовка вчителя початкових класів до організації рефлексивної діяльності молодших школярів на уроках англійської мови. *Науково-методичний супровід професійної підготовки педагогічних та керівних кадрів для Нової української школи*: монографія [Електронне видання] / за заг. ред. О. А. Голюк. Київ: Маріупольський державний університет, 2024. С. 237-261.
15. Мелекесцева Н. В. Підготовка майбутнього вчителя англійської мови початкової школи відповідно до концепції НУШ. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. Вип. 18. Т. 3. С. 131-132.

16. Мелекесцева Н. В. Скрайбінг як засіб візуалізації іншомовного навчального матеріалу у ВНЗ. *Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. Вип. 7. С. 105-106.*
17. Мелекесцева Н. В. Формули мовленнєвого етикету на уроках англійської мови в початковій школі. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: у 3 т. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. Вип. 15. Т. 3. С. 144-145.*
18. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf>.
19. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
20. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.
21. Harmer J. Essential Teacher Knowledge: Core Concepts in English Language Teaching. Pearson Education, 2012. 288 p.
22. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. Oxford, 2010. 176 p.
23. Slattery M., Willis J. English for Primary Teachers. A handbook of activities and classroom language. Oxford University Press, 2009. 148 p.

Рекомендовані джерела інформації

1. <http://www.britishcouncil.org/learnenglish>.
2. <http://www.macmillanenglish.com/BlankTemplate.aspx?id=28164>.
3. <http://www.onestopenglish.com/section.asp?sectionType=listsummary&catid=59454>.
4. <http://www.teachingenglish.org.uk/>
5. <http://quickmindsapps.es/>
6. <https://nus-english.com.ua/>

ТЕОРЕТИЧНИЙ БЛОК

Тема 1. КОМПЕТЕНТІСНО ЗОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

КОМПЕТЕНТІСНІ ОСНОВИ ПОЧАТКОВОЇ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ

Початкова іншомовна освіта реалізується у складі мовно-літературної освітньої галузі та спрямована на формування у здобувачів освіти іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей та задоволення різних життєвих потреб.

Державний стандарт початкової освіти	Концепція Нової української школи
Ключова компетентність «Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами»: активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування.	Ключова компетентність «Спілкування іноземними мовами»: уміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання і письмо) у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів. Уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування.

Іншомовна освіта є основою для розвитку та розкриття творчого потенціалу молодших школярів, від її результативності та ефективності значною мірою залежить якість функціонування й розвитку їх подальшої освіти. Саме в початковій школі, де діти вперше знайомляться з культурою і мовою іншого народу, формується їхнє ставлення до цього предмета, заклада-

ються психолінгвістичні основи іншомовної комунікативної компетентності, необхідні та достатні для подальшого її розвитку й удосконалення.

➤ ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

- відхід від пострадянської методики;
- дотримання змісту Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти;
- мінімізація використання рідної мови у процесі комунікації, інтерактивність навчання, динамічність та різноманітність завдань на занятті;
- компетентнісний підхід у навчанні іноземних мов, розвиток компетентностей у всіх чотирьох видах мовленнєвої діяльності (читанні, аудіюванні, письмі й говорінні);
- максимальне залучення кожного учня у процес опанування мови;
- чітко визначені критерії, за якими здійснюється оцінювання рівня володіння мовою;
- зміна ролі викладача та впровадження педагогіки партнерства;
- діяльнісно-орієнтований підхід, що зумовлює навчання матеріалу, максимально наближеного до реальних життєвих ситуацій та потреб користувачів;
- активне використання мультимедійних засобів, аудіо- та відеоматеріалів, мережі Інтернет для створення мовленнєвого середовища для учнів, застосування сучасних пристроїв для пошуку та обробки інформації;
- організація проєктної роботи учнів, застосування нестандартних і творчих завдань;
- залучення учнів до культурно-освітніх заходів, що проводяться іноземними мовами в позааудиторний час;
- організація навчальної діяльності здобувачів освіти та способів побудови зворотного зв'язку в умовах очної, дистанційної, змішаної форм навчання;
- врахування психологічних аспектів організації освітнього процесу в умовах воєнного / післявоєнного стану.

СИСТЕМА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Навчання іноземної мови в початковій школі є початковим етапом цілісного шкільного курсу, який органічно пов'язаний із освітніми галузями основної та старшої школи, що забезпечує його цілеспрямованість, безперервність і наступність. Зміст навчання формується на основі єдності предметного, процесуального й емоційно-ціннісного аспектів і будується з урахуванням міжкультурного підходу, що включає вивчення мови як засобу спілкування народу та ознайомлення з його культурою. Така концепція сприяє формуванню в учнів готовності до міжкультурної взаємодії в межах типових тем, сфер і ситуацій, передбачених освітньою програмою.

Згідно з Типовим навчальним планом на вивчення навчального предмета «Іноземна мова» в 1 класі відводиться 2 год. на тиждень, у 2-4 класах – 3 год. на тиждень.

На кінець 2-го класу учні досягають рівня Pre A1. Після закінчення 4-го класу учні досягають рівня A1, який характеризує результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджується із Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання.

Навчання іноземної мови в початковій школі – це цілісна система, що формується під впливом низки чинників, серед яких: актуальні суспільні запити, визначені цілі іншомовної освіти, зміст навчання, принципи, методи та засоби викладання іноземної мови.

1. Метою навчання іноземної мови в початковій школі є формування в учнів початкового рівня іншомовної комунікативної компетентності, що забезпечує здатність здійснювати елементарне спілкування іноземною мовою в усній і письмовій формах у межах тем, близьких до особистого досвіду молодших школярів, а також формування позитивної мотивації до вивчення мов і культур інших народів, розвиток пізнавальної активності, соціальних навичок та основ для подальшого мовного навчання.

Мета навчання іноземної мови в початковій школі конкретизується за допомогою таких **допоміжних цілей**:

- *практична* – формування вміння спілкуватися іноземною мовою на елементарному рівні з урахуванням мовленнєвих можливостей і потреб учнів в усній (аудіювання й говоріння) і письмовій (читання і письмо) формах;
- *освітня* – залучення школярів до нового соціального досвіду з використанням іноземної мови, зокрема через інтеграцію елементів культури країни, мова якої вивчається, знайомство з побутом ровесників за кордоном, дитячим фольклором та адаптованими зразками художньої літератури; виховання толерантного ставлення до представників інших народів і культур;
- *розвивальна* – розвиток мовленнєвих, інтелектуальних і пізнавальних здібностей учнів, загальнонавчальних умінь, мотивації до подальшого оволодіння іноземною мовою;
- *виховна* – виховання і всебічний розвиток учня засобами іноземної мови.

Завдання навчання іноземної мови в початковій школі:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною освітньою програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування в письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів;

- використовувати в разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.

У результаті вивчення іноземної мови в 1-4 класах ЗЗСО здобувач освіти:

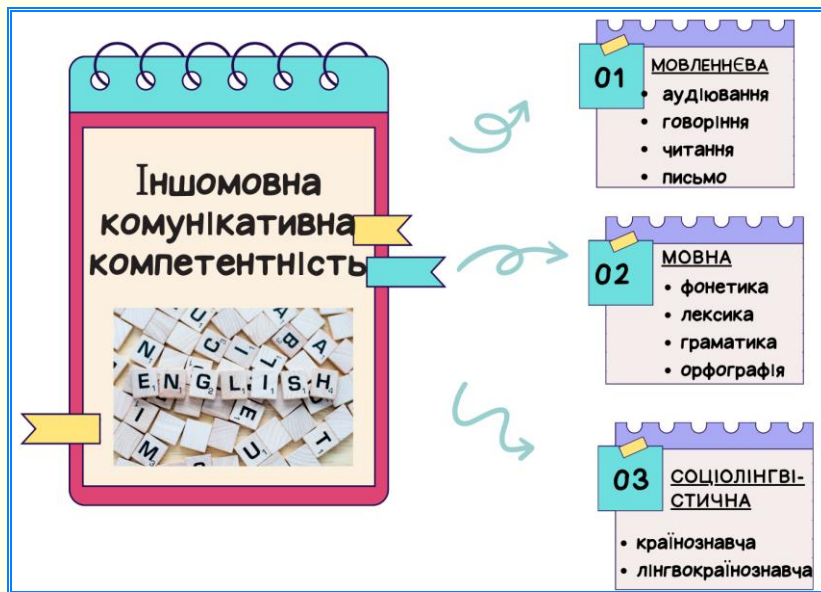
- сприймає інформацію, висловлену іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критично оцінює таку інформацію;
- розуміє прочитані іншомовні тексти різних видів для отримання інформації або емоційного задоволення, використовує прочитану інформацію та критично оцінює її;
- надає інформацію, висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами усно, письмово та в режимі реального часу, використовуючи іноземну мову.

2. Підходи до навчання іноземних мов у початковій школі:

- 1) **компетентнісний** – передбачає спрямованість освітнього процесу на формування й розвиток іншомовної комунікативної компетентності та ключових компетентностей здобувачів початкової освіти;
- 2) **комунікативно-діяльнісний** – у центрі навчання якого учень, а оволодіння засобами спілкування спрямоване на їх практичне застосування у процесі спілкування;
- 3) **особистісно зорієнтований** – полягає у створенні оптимальних умов для формування особистості школяра як суб'єкта навчальної діяльності;
- 4) **культурологічний** – передбачає тісну взаємодію мови й культури в освітньому процесі та забезпечує використання мови в умовах певного культурного контексту на основі діалогу культур.

3. Зміст навчання іноземної мови в початковій школі. У контексті іншомовної освітньої галузі типовими освітніми програмами схарактеризовано вимоги щодо формування в учнів кожного класу певного рівня **кому-**

нікативної компетентності, яка складається з таких компонентів: **мовленнєвої, мовної (лінгвістичної), соціолінгвістичної компетентностей**.

Мовленнєва компетентність передбачає оволодіння учнями комунікативними вміннями у чотирьох видах мовленнєвої діяльності (аудіюванні, говорінні, читанні, письмі). Мета формування мовленнєвої компетентності – навчити дітей використовувати мову, а не просто отримати знання про неї. Загалом це оволодіння способами формулювання думок засобами іноземної мови, здатність використовувати мову під час спілкування у визначених комунікативних ситуаціях.

Мовна (лінгвістична) компетентність передбачає оволодіння учнями певним мінімумом мовних знань (фонетичних, лексичних, граматичних, орфографічних) та навичок оперування ними в усному і писемному мовленні згідно з темами, сферами та ситуаціями спілкування.

Соціолінгвістична компетентність передбачає здатність використовувати мовні засоби відповідно до ситуації спілкування, тобто спрямована на оволодіння правилами й нормами поведінки, прийнятими у певній культурі. Вона охоплює **країнознавчу** та **лінгвокраїнознавчу компетентності**. **Країнознавча компетентність** передбачає наявність знань про побут і культуру носіїв іноземної мови, а **лінгвокраїнознавча компетентність** – володіння засобами вербальної і невербальної поведінки носіїв іноземної мови. Крім того, соціолінгвістична компетентність також передбачає формування в учнів умінь представляти свою країну та її культуру в умовах іншомовного міжкультурного спілкування.

Іншомовна міжкультурна комунікативна компетентність учнів початкових класів є інтегративним утворенням, на формування якого різнобічно впливають цільовий, мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, емоційно-оцінний, рефлексивний аспекти.

1. Цільовий аспект спрямовує навчальну діяльність учнів, окреслює рівні їхніх досягнень на певному етапі навчального процесу: вказує на результати оволодіння мовними одиницями, видами мовленнєвої діяльності (аудіюванням, говорінням, читанням, письмом) як у межах теми, так і після завершення навчального курсу в кожному класі.
2. Мотиваційний аспект стимулює навчальну діяльність учнів. Особлива роль йому відводиться в 1 класі, коли потрібно викликати у школярів інтерес до іноземної мови, формувати ставлення до неї як до важливого засобу міжкультурного спілкування, доводити соціальну потребу обов'язкового володіння нею в сучасному глобалізованому мультилінгвальному та полікультурному світовому просторі.
3. Когнітивний аспект передбачає оволодіння учнями лінгвістичними, соціокультурними і загальнонавчальними знаннями про значення, форми та функції мовних одиниць, які використовуються у спілкуванні, про історичні, культурні, побутові об'єкти життєдіяльності країни, мова якої вивчається, про форми і способи самостійно вдосконалювати навчальний досвід з метою оволодіння умінням вчитися.
4. Діяльнісний аспект передбачає активне використання здобутих у процесі навчання знань в іншомовній комунікативній діяльності.
5. Емоційно-оцінний аспект спрямований на формування в учнів досвіду демонстрації свого ставлення до об'єктів спілкування – використання нормативних мовленнєвих зразків для вираження почуттів та емоцій, для оцінки суб'єктів спілкування і результатів їх діяльності.
6. Рефлексивний аспект спонукає учнів до рефлексії, вчить усвідомлено ставитися до своїх успіхів і невдач, навчає шукати шляхи вдосконалення власних навчальних досягнень.

4. Принципи комунікативно зорієнтованого навчання іноземних мов учнів початкових класів:

- 1) *Комунікативна спрямованість* – орієнтація навчання на живе спілкування та взаємодію між учнями і вчителем у реальних чи змодельованих ситуаціях.

- 2) *Усне випередження* – пріоритетність розвитку усного мовлення (аудіювання і говоріння) перед писемними видами діяльності.
- 3) *Інтегративний розвиток комунікативних навичок* – одночасне формування всіх видів мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання, письмо) в єдності та взаємозв'язку.
- 4) *Розвивальне навчання* – поєднання вивчення мови з розвитком мислення, мовної здогадки та пізнавальної активності учнів.
- 5) *Доступність та посиленість* – врахування вікових особливостей і можливостей молодших школярів для забезпечення комфортного й ефективного навчання.
- 6) *Опора на рідну мову* – врахування знань і мовного досвіду учнів, сформованих у рідній мові, з метою підтримки процесу опанування іноземної мови; використання рідної мови для пояснень і подолання труднощів без її домінування в освітньому процесі.
- 7) *Соціокультурна спрямованість* – ознайомлення учнів із нормами поведінки, традиціями і звичаями іншої культури з метою розширення їхнього соціального досвіду.
- 8) *Діалог культур* – формування поваги до іншої культури й водночас усвідомлення цінностей рідної культури через міжкультурне спілкування.

5. Методи навчання іноземної мови в початковій школі

6. Засоби навчання іноземної мови в початковій школі

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гаманюк В. Нові акценти в мовній освіті: зміни в додатковому томі «Загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти». *Філологіка: зб. наук. праць / редкол.: Ж. Колоїз (голов. ред.), Ю. Єловська, Л. Білоконенко, В. Дмитренко, С. Ковпик, Н. Малюга, Т. Мішеніна, Н. Шарманова. Кривий Ріг, 2020. Вип. 21. С. 264-274.*
2. Державний стандарт початкової освіти. *Учитель початкової школи. 2018. №4 (вкладка). С. 1-16.*
3. Дидактичні та методичні засади компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
4. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
5. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
6. Кміть О. В. Пріоритетні тенденції англійської мовної початкової освіти в контексті концепції «Нова українська школа». *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету Т. Г. Шевченка. Чернігів, 2018. Вип. 156. С. 62-65.*
7. Концепція компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов учнів початкової школи / В. Г. Редько, Т. К. Полонська, О. С. Пасічник, Н. П. Басай; за наук. ред. В. Г. Редька. Київ: ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 36 с.

8. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
9. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
10. Мелекесцева Н. В. Підготовка майбутнього вчителя англійської мови початкової школи відповідно до концепції НУШ. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. Вип. 18. Т. 3. С. 131-132.
11. Ніколаєва С. Ю. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти 2020: вплив на навчання іноземних мов і культур в Україні. *Іноземні мови*. 2024. №2. С. 3-14.
12. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.
13. Нова українська школа. Навчальна платформа для підготовки вчителів англійської мови. URL: <https://nus-english.com.ua/uk>.
14. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
15. Павленко О. Сутність загальноприйнятих методів навчання іноземним мовам. *Педагогічні науки*. 2021. №78. С. 131-139.
16. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. 140 с.
17. Типова програма «Методика навчання англійської мови». Освітній ступінь бакалавра / за ред. С. Шаленко. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 126 с. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/typova_programa_metodyka_na_vchannya_angliyskoyi_movy_1.pdf
18. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

Тема 2. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ФОНЕТИЧНОГО, ЛЕКСИЧНОГО ТА ГРАМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ФОНЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

У початковій школі закладаються основи іншомовної фонетичної компетентності учнів – здатності використовувати звукові одиниці іноземної мови відповідно до контексту спілкування та адекватно їх сприймати під час усного мовлення.

Мета навчання іншомовного фонетичного матеріалу в початковій школі – формування слухо-вимовних і ритміко-інтонаційних навичок учнів на апроксимованому рівні.

Слухо-вимовні навички – навички фонемно правильної вимови всіх звуків у потоці мовлення та розуміння всіх звуків при аудіюванні мовлення.

Ритміко-інтонаційні навички – навички інтонаційно й ритмічно правильного оформлення мовлення і розуміння мовлення інших людей.

Зміст навчання фонетики в початковій школі

Фонетичний матеріал:	Фонетичні навички:
• звуки; • звукосполучення; • наголос; • інтонаційні моделі.	• рецептивні (слухові) – фонематичний слух та інтонаційний слух – автоматизоване сприйняття та розуміння звуків та інтоном (оволодіння наголосом та інтонаційними моделями простих речень); • репродуктивні (вимовні) – артикуляція та інтонація.

Розрізняють два методи введення звука в початковій школі:

- а) імітативний (для фонем близького ряду);
- б) аналітико-імітативний (для фонем подібного та далекого ряду).

За ознакою схожості / розбіжності із звуками української мови звуки англійської мови поділяють на 3 групи:

I. Звуки, які майже однакові у вимові і не вимагають спеціального навчання, що засвоюються дітьми шляхом переносу: [b, m, s, z, g].

II. Звуки, які дещо відрізняються від аналогічних в українській мові: [t; d; n; l; ʃ; p; k], вимагають корекції та спеціального тренування в різноманітних вправах.

III. Звуки, які не мають аналогів в українській мові: [w, r, h, ð, ɲ, θ], вимагають формування нових артикуляційних образів.

Алгоритм формування іншомовної артикуляційної навички

1. Ознайомлення з новим звуком
1) демонстрація звуку; 2) пояснення його артикуляції; 3) порівняння зі звуками рідної мови; 4) артикуляційна гімнастика.
2. Автоматизація дій учнів з новим звуком
1) Рецепція (вправи на розвиток фонематичного слуху): • упізнавання; • диференціація; • ідентифікація.
2) Репродукція (вправи для навчання артикуляції): • імітація; • підстановка; • відповіді на запитання; • заучування напам'ять.

Алгоритм формування іншомовної інтонаційної навички

1. Ознайомлення з новою інтонаційною моделлю (ІнМ)

- 1) демонстрація ІнМ;
- 2) пояснення її комунікативного значення;
- 3) прослуховування діалогів з новою ІнМ.

2. Автоматизація дій учнів з новою ІнМ

1) Рецепція (вправи на розвиток інтонаційного слуху):

- упізнавання;
- диференціація;
- ідентифікація.

2) Репродукція (вправи для навчання інтонування):

- імітація;
- підстановка;
- трансформація;
- самостійне вживання.

Навчання іншомовного фонетичного матеріалу в початковій школі здійснюється через імітацію, багаторазове прослуховування автентичних або адаптованих зразків, використання віршів, пісень, римувань, рухливих ігор та інших комунікативних вправ, що стимулюють природне засвоєння фонетичних явищ і сприяють розвитку слухової уваги та артикуляційних навичок.

НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ЛЕКСИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

У початковій школі формуються основи іншомовної лексичної компетентності учнів – здатності розпізнавати лексичні одиниці на слух і під час читання (рецепція), а також використовувати їх у власному усному й писемному мовленні у типових ситуаціях спілкування (продукція). Одиницею навчання лексичного матеріалу є лексична одиниця, яка може бути не лише словом, але й сталим словосполученням чи реченням.

Мета навчання іншомовного лексичного матеріалу в початковій школі – формування лексичних навичок, які забезпечують функціонування лексики у спілкуванні.

Зміст навчання лексики в початковій школі

Лексичний матеріал:	Лексичні навички:
• реальний словник: активний і пасивний лексичний мінімум; • потенціальний словник.	• репродуктивні (говоріння, письмо); • рецептивні (аудіювання, читання); • навички обґрунтованої здогадки про значення лексичної одиниці потенціального словника; • навички користування різними видами словників.

Основна увага приділяється:

- засвоєнню активного словника шляхом багаторазового вживання лексичних одиниць у контексті;
- формуванню асоціативних зв'язків між іноземним словом і відповідним зображенням, дією, рідномовним еквівалентом;
- автоматизації вживання лексики в стійких словосполученнях, фразах і діалогах;
- розвитку чутливості до значення слів залежно від контексту.

Алгоритм формування іншомовної лексичної навички

1. Ознайомлення з новими лексичними одиницями (ЛО)
1) введення вчителем нових ЛО (в реченні, ситуації, розповіді тощо); 2) перевірка розуміння значення нових ЛО (відповіді на запитання вчителя – так / ні); 3) фонетичне опрацювання нових ЛО (вправи в імітації); 4) демонстрація графічної і граматичної форм нових ЛО (транскрипція, особливості граматики).

2. Автоматизація дій учнів з новими ЛО на рівні фрази

Виконання учнями рецептивно-репродуктивних умовно-мовленнєвих вправ:

- в імітації зразка мовлення (ЗМ);
- у підстановці до зразка мовлення;
- у трансформації ЗМ;
- у завершенні ЗМ;
- у розширенні ЗМ;
- відповіді на запитання;
- самостійне вживання нових ЛО.

3. Автоматизація дій учнів з новими ЛО на рівні понадфразової єдності

Виконання учнями рецептивно-репродуктивних умовно-мовленнєвих вправ:

- в об'єднанні ЗМ у мікромонологі;
- в об'єднанні ЗМ у мікродіалозі.

Сучасні методи навчання іншомовної лексики

Сучасні методи навчання іншомовної лексики ґрунтуються на засадах комунікативності, контекстуальності, ігрової та емоційно-сенсорної залученості. Застосування різноманітних підходів дозволяє охопити різні типи учнів, стимулює їхню мотивацію та дозволяє розвивати лексичну і комунікативну компетентність у сприятливому для дитини середовищі.

Педагог має обирати методику не за формальним зразком, а враховуючи психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку, їхній досвід, рівень володіння мовою, тип мислення, мотивацію до навчання.

Метод	Теорія	Педагогічна ідея	Приклад застосування
PPP (Presentation – Practice – Production)	Комунікативний підхід	Послідовне введення, відпрацювання й самостійне вживання лексики	Situational presentation. Eliciting. Modelling. Choral drill. Demonstration of graphical form. CCQs – concept checking questions.

			Focusing on form. Focusing on meaning.
Task-Based Learning	Навчання через виконання завдань	Лексика опановується під час виконання реального комунікативного завдання	Учні створюють постер про улюблену тварину з описом: <i>This is a dog. It is big. It can run.</i>
TPR(Total Physical Response)	Багатоканальне сприймання, дія	Фізичні дії підсилюють запам'ятовування	Учитель каже: <i>Clap your hands. Touch your nose. Stand up.</i> Учні виконують. Потім гра "Simon says" для перевірки розуміння.
Lexical Approach	Теорія лексичних блоків	Вивчення не окремих слів, а сталих виразів	Вивчення фраз через міні-діалоги та картки з фразами.
CLIL(Content and Language Integrated Learning)	Інтегроване предметно-мовне навчання	Вивчення лексики через зміст інших предметів	Урок "Weather": вивчення лексики <i>rainy, sunny, cloudy</i> через календар погоди, малюнки, групування за сезонами.
Storytelling	Наративна методика	Вивчення лексики в контексті історії	Учитель читає історію "Brown Bear, Brown Bear, What Do You See?", учні повторюють назви тварин і кольорів, розігрують історію з масками.
Game-Based Learning	Ігрова педагогіка	Засвоєння лексики через гру	Онлайн-гра Kahoot з теми "Food", настільна гра "Memory" з парами словозображення, або "Bingo" з лексикою на слух.
Метод асоціативних символів	Асоціативне мислення	Візуальна / рухова асоціація для кращого запам'ятовування	Слово <i>fish</i> подається із зображенням риби, яка "плаває" по дошці; жест рукою – імітація руху плавання.

Drama / Role-Play	Досвідне навчання	Використання лексики в рольовій ситуації	Сценка в магазині: один учень – продавець, інший – покупець: – <i>I'd like some bananas, please.</i> – <i>Here you are. Thank you.</i>
-------------------	-------------------	--	--

Залучення учнів до ігрової, пісенної, комунікативної та інтерактивної діяльності сприяє природному, емоційно забарвленому й ефективному засвоєнню лексичного матеріалу.

НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ГРАМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

Метою навчання іншомовного граматичного матеріалу в початковій школі є формування в учнів базових граматичних навичок, які потрібні для розуміння та створення простих висловлювань у межах знайомих тем.

Зміст навчання граматики в початковій школі

Граматичний матеріал:	Граматичні навички:
активний граматичний мінімум.	- репродуктивні (говоріння, письмо); - рецептивні (аудіювання, читання).

У початковій школі грамика засвоюється у взаємозв'язку з лексикою: граматичні явища подаються в контексті конкретних тем і мовленнєвих ситуацій, які вже знайомі дітям через вивчену лексику.

Такий підхід дає можливість:

- забезпечити усвідомлене засвоєння граматичних структур у реальному мовному середовищі;
- розвивати комунікативні навички, оскільки учні одразу вчаться використовувати граматичні форми у власних висловленнях;
- уникнути перевантаження учнів абстрактними правилами, адже матеріал подається в ігровій або сюжетній формі;
- інтегрувати вивчення граматики в різні види мовленнєвої діяльності – слухання, говоріння, читання та письмо.

У сучасній методиці навчання іноземних мов розрізняють два основні способи ознайомлення учнів із новими граматичними явищами – індуктивний і дедуктивний.

Індуктивний спосіб (від прикладу – до правила) передбачає, що учні спочатку знайомляться з граматичним явищем у контексті, наприклад, через діалог, історію або ілюстрацію. Потім за допомогою спеціальних вправ на спостереження і практику діти разом із учителем:

- помічають закономірності у вживанні певних форм;
- усвідомлюють їх значення та функцію;
- формують правило або узагальнення разом з учителем (часто у спрощеній формі).

Індуктивний спосіб відповідає сутності компетентнісного підходу, оскільки стимулює пізнавальну активність, розвиває творче мислення та спостережливість, сприяє усвідомленому засвоєнню матеріалу, створює ситуацію успіху завдяки поступовому відкриттю нового знання.

Для учнів початкових класів правило часто подається після вправ і спостереження у вигляді схеми, малюнка, мовленнєвого шаблону тощо.

Дедуктивний спосіб (від правила – до прикладу) передбачає пояснення граматичного правила учителем (у доступній і наочній формі), після чого учні виконують вправи на закріплення й використовують нову структуру у власному мовленні.

Етапи:

1. Пояснення правила.
2. Демонстрація прикладів.
3. Виконання вправ на застосування.

Цей спосіб є доцільним для повторення та систематизації відомих граматичних структур, роботи з учнями, які потребують чітких орієнтирів у навчанні, підготовки до контрольної роботи, коли потрібно одразу знати й застосувати правило.

У початковій школі доцільно комбінувати обидва способи – індуктивний і дедуктивний – з перевагою першого. Завдяки цьому навчання граматики стає не лише ефективним, а й цікавим для молодших школярів, оскільки поєднує мовленнєву практику з елементами відкриття.

Алгоритм формування іншомовної граматичної навички

1. Ознайомлення з новою граматичною структурою (ГС)

- 1) демонстрація вчителем нової ГС в ситуації – пояснення функції нової ГС;
- 2) перевірка розуміння значення нової ГС (відповіді на запитання вчителя – так / ні);
- 3) демонстрація графічної форми нової ГС (пояснення правил утворення, особливостей вимови, інтонування);
- 4) фонетичне опрацювання нової ГС (вправи в імітації).

2. Автоматизація дій учнів з новою ГС на рівні фрази

Виконання учнями рецептивно-репродуктивних умовно-мовленнєвих вправ:

- в імітації ГС;
- на підстановку до ГС;
- на трансформацію ГС;
- на завершення ГС;
- на розширення ГС;
- відповіді на запитання;
- - самостійне вживання нової ГС.

3. Автоматизація дій учнів з новою ГС на рівні понадфразової єдності

Виконання учнями рецептивно-репродуктивних умовно-мовленнєвих вправ:

- на об'єднання ЗМ у мікромонологі;
- на об'єднання ЗМ у мікродіалозі.

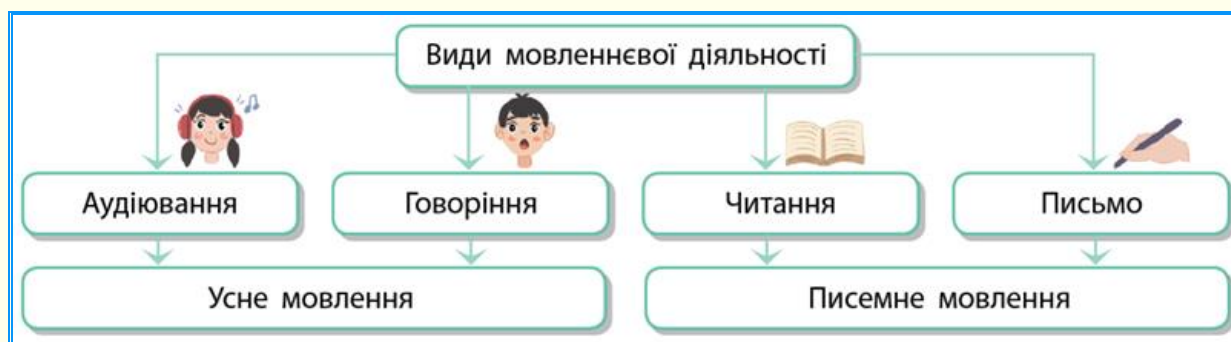
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт початкової освіти. *Учитель початкової школи*. 2018. №4 (вкладка). С. 1-16.
2. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
3. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
4. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
5. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
6. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
7. Мелекєсцева Н. Формування професійно орієнтованої фонетичної компетентності майбутніх учителів англійської мови початкової школи. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*: наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2021. №3 (107). С. 177-186.
8. Мелекєсцева Н. В. Особливості формування англомовної фонетичної компетентності учнів початкової школи. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: у 3 т. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. Вип. 17. Т. 3. С. 131-132.
9. Олинець Т. В. Автентичні тексти як ефективний засіб розвитку іншомовної комунікативної компетентності учнів початкової школи. *Фахова підготовка вчителя початкової школи в умовах реформування освіти*: колективна монографія / за ред.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудими. Київ: Міленіум, 2020. С. 113-121.
10. Олинець Т. В. Використання наочності як ефективного засобу навчання англійської мови у початкових класах. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти / редкол.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, О. В. Ковальчук. Київ: Міленіум, 2020. Вип. 3. С. 128-131.

11. Олинець Т. В. Розвиток іншомовної лексичної компетентності молодших школярів засобами методу TPR (повної фізичної реакції). *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*. Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти / редакційна колегія: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, О. В. Ковальчук. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2022. Вип. 6. С. 37-39.
12. Мелекєсцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. 140 с.
13. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.
14. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. Oxford, 2010. 176 p.
15. Harmer J. Essential Teacher Knowledge: Core Concepts in English Language Teaching. Pearson Education, 2012. 288 p.
16. Slattery M., Willis J. English for Primary Teachers. A handbook of activities and classroom language. Oxford University Press, 2009. 148 p.

Тема 3. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО АУДІЮВАННЯ, ЧИТАННЯ, ГОВОРІННЯ ТА ПИСЬМА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

ВИДИ МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО АУДІЮВАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Аудіювання – це процес розуміння сприйнятого на слух мовлення. У початковій школі є одним із ключових видів мовленнєвої діяльності, оскільки формує в учнів навички розуміння іноземної мови на слух, що є основою для подальшого оволодіння іншими видами мовленнєвої діяльності – говорінням, читанням і письмом.

Компетентність в аудіюванні – це здатність слухати автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту в умовах прямого й опосередкованого спілкування.

Особливості навчання аудіювання в молодшому шкільному віці:

- розвиток фонематичного слуху;
- домінування зорово-слухової наочності;
- короткий час концентрації уваги;
- емоційне сприймання матеріалу.

Алгоритм навчання аудіювання як виду іншомовної діяльності

1. Підготовчі до аудіювання вправи

Формування навичок аудіювання:

- фонетичних навичок;
- лексичних навичок;
- граматичних навичок.

Розвиток механізмів аудіювання:

- мовленнєвого слуху;
- слухової пам'яті;
- осмислення;
- імовірного прогнозування.

2. Вправи власне в аудіюванні

Формування вмінь аудіювання:

- передбачати зміст;
- виділяти головне;
- знаходити другорядні деталі;
- установлювати причинно-наслідкові зв'язки;
- зосереджувати увагу на діях і характеристиках персонажів;
- визначати логічну послідовність подій і дотримуватися її при передачі змісту.

Алгоритм роботи з аудіотекстом

1. До слухання тексту:

- 1) зняття мовних та смислових труднощів;
- 2) прогнозування змісту за назвою тексту, ілюстрацією, ключовими словами, першим / останнім реченням;
- 3) формулювання комунікативної установки на аудіювання тексту.

2. Під час слухання тексту:

аудіювання тексту

3. Після слухання тексту:

- 1) контроль розуміння змісту (основного та повного) тексту;
- 2) обговорення змісту тексту.

Основні методичні положення:

1. Принцип доступності – аудіотексти мають відповідати віковим та мовним можливостям учнів (простота лексики, знайомі структури, повільний темп мовлення).
2. Інтеграція з іншими видами діяльності – аудіювання тісно поєднується з говорінням (повторення, відповіді на запитання), читанням (співвіднесення з написаним) та письмом (виконання завдань після прослуховування).
3. Контекстне навчання – матеріал подається в реалістичних, цікавих для дітей ситуаціях, із залученням персонажів, ігор, пісень, казок тощо.

НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Читання – сприймання та розуміння інформації, закодованої графічними знаками; включає техніку читання і розуміння прочитаного.

Компетентність в іншомовному читанні – це здатність здобувача початкової освіти правильно, виразно та усвідомлено читати іноземною мовою, що включає в себе:

- розпізнавання графічних знаків (літер і слів);
- артикуляційно точне й інтонаційно виразне відтворення прочитаного;
- розуміння прочитаного тексту;
- використання читання як засобу спілкування і засвоєння навчальної інформації.

Ця компетентність формується на основі взаємодії навичок звуко-буквеного аналізу, фонетичного слуху, орфографічної зорової пам'яті, а також мовної свідомості – усвідомлення учнями значення слів і граматичних структур у контексті.

Алгоритм навчання техніки читання

Читання вголос	Читання про себе
I етап	
• навчання конфігурації букв; • навчання буквено-звукових і звуко-буквених зв'язків; • навчання сприймання слова, його правильного озвучування і співвіднесення зі значенням.	
II етап	
• навчання основних правил читання; • навчання читання слів, словосполучень, речень.	

Алгоритм навчання читання як виду іншомовної діяльності

1. Оволодіння графікою та орфографією – формування навичок техніки читання	
Виконання вправ на впізнавання і розрізнення графем – некомунікативні рецептивні вправи на: • упізнавання; • розрізнення; • групування; • розташування.	Виконання вправ на встановлення і реалізацію графемно-фонемних відповідностей – некомунікативні й умовно-комунікативні рецептивні та репродуктивні вправи на: • озвучування; • називання; • написання; • читання ізольованих слів; • читання словосполучень; • прогнозування форми слова.
2. Оволодіння мовленнєвими навичками читання	
Виконання вправ для: • формування лексичних навичок читання; • формування граматичних навичок читання.	

3. Оволодіння вміннями читання

Виконання вправ для розвитку умінь читання:

- вправи, які готують до читання текстів;
- вправи з навчання читання текстів.

Алгоритм роботи з текстом для читання

1. До читання тексту:

- 1) зняття мовних та смислових труднощів;
- 2) прогнозування змісту за назвою тексту, ілюстрацією, ключовими словами, першим / останнім реченням;
- 3) формулювання комунікативної установки на читання тексту.

2. Під час читання тексту:

власне читання тексту

3. Після читання тексту:

- 1) контроль розуміння змісту (основного та повного) тексту;
- 2) обговорення змісту тексту – мовленнєва практика.

Основні методичні положення:

1. Комунікативна спрямованість – читання розглядається не лише як технічна навичка, а як засіб комунікації. Учні читають для того, щоб здобути нову інформацію, виконати завдання або обмінятися думками з іншими.
2. Врахування етапів оволодіння технікою читання:
 - засвоєння буквено-звукових відповідностей (букварний період);
 - формування навички злиття звуків у склади та слова;
 - автоматизація навичок читання (швидкість, правильність, інтонація);
 - формування усвідомленого читання.
3. Опора на наочність – читання супроводжується візуальною підтримкою: малюнками, предметними зображеннями, картками зі словами, що сприяє кращому розумінню змісту прочитаного.

4. Повторюваність і поступове ускладнення – матеріал добирається з урахуванням частотності лексичних одиниць і граматичних структур. Нові тексти мають спиратися на вже вивчений мовний матеріал.
5. Навчання різних видів читання:
 - вибіркового читання (пошук потрібної інформації);
 - детального читання (повне розуміння змісту);
 - читання вголос і мовчки, залежно від мети завдання.
6. Інтеграція з іншими видами мовленнєвої діяльності – читання тісно поєднується з аудіюванням, говорінням і письмом: після читання учні виконують вправи, відповідають на запитання, переказують або драматизують текст.
7. Формування читацької мотивації – читання має бути цікавим і поси-льним для учнів. Застосовуються ігрові завдання, казки, рими, пісні – усе, що пробуджує емоційний інтерес і бажання читати самостійно.

НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ГОВОРІННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Говоріння (монологічне / діалогічне мовлення) – висловлення вла-сної думки або передача чужої думки в усній формі.

Компетентність в іншомовному говорінні – це здатність реалізо-вувати усне мовлення в діалогічній або монологічній формі, відповідно до вікових потреб, мовленнєвої ситуації та комунікативного завдання.

Діалогічне мовлення передбачає вміння брати участь у діалозі, ставити запитання, реагувати на репліки співрозмовника, підтримувати мовленнєву взаємодію.

Монологічне мовлення пов'язане з умінням будувати розповіді, ви-словлювати думки, описувати об'єкти, події, давати оцінку тощо.

У процесі іншомовного говоріння учні вчаться:

- планувати висловлювання відповідно до комунікативного завдання;
- реалізовувати мовленнєвий намір із урахуванням ситуації спілку-вання (контексту);

- варіювати мовленнєві засоби залежно від мети, адресата, жанру тощо;
- дотримуватись мовленнєвого етикету, прийнятого в конкретній національно-культурній спільноті.

Алгоритм навчання діалогічного мовлення

<i>0 етап – оволодіння реплікуванням</i>
Умовно-комунікативні рецептивно-репродуктивні та репродуктивні: • імітативні; • підстановчі; • відповідь – запитання; • відповіді на запит інформації.
<i>I етап – оволодіння діалогічними єдностями</i>
Умовно-комунікативні рецептивно-продуктивні: • аудіювання мікродіалогу; • обмін репліками.
<i>II етап – оволодіння вмінням вести мікродіалог</i>
Комунікативні рецептивно-продуктивні з використанням штучно створених опор: • аудіювання мікродіалогу; • бесіда в опорі на: а) мікродіалог – підстановчу таблицю; б) структурно-мовленнєву схему діалогу; в) функціональну схему мікродіалогу.
<i>III етап – оволодіння вмінням вести діалоги різних функціональних типів</i>
Комунікативні рецептивно-продуктивні з використанням природніх опор: • для створення різних функціональних типів діалогу.

Алгоритм навчання монологічного мовлення

I етап – оволодіння вмінням об'єднувати зразки мовлення у понадфразову єдність

Некомунікативні репродуктивні та умовно-комунікативні продуктивні: на приєднання;

- на об'єднання;
- на розширення;
- на складання речень.

II етап – оволодіння вмінням продукувати висловлювання понадфразового рівня

Комунікативні продуктивні вправи на об'єднання різноструктурних / одноструктурних зразків мовлення з використанням штучно створених опор:

- підстановча таблиця відкритого / закритого типу;
- структурно-мовленнєва схема;
- логіко-синтаксична схема;
- план;
- ключові слова;
- вербально-зображальна опора;
- зображальна опора.

III етап – оволодіння вмінням продукувати висловлювання текстового рівня

Комунікативні ре/продуктивні з використанням природних опор:

- на переказ;
- на створення різних функціональних типів монологу.

Основні методичні положення:

1. Формування говоріння на основі мовленнєвих зразків – учні засвоюють мовленнєві моделі через наслідування, заучування і варіювання, що сприяє поступовому переходу до самостійного мовлення.

2. Інтеграція говоріння з іншими видами мовленнєвої діяльності – розвиток навичок говоріння тісно пов'язаний із аудіюванням, читанням і письмом. Наприклад, після прослуховування тексту учні обговорюють його зміст.
3. Комунікативна спрямованість завдань – вправи на говоріння мають бути змістовно й емоційно значущими для учнів. У центрі навчання – зміст спілкування, а не лише правильність мовних форм.
4. Переважання ситуативного мовлення – висловлювання учнів повинні бути пов'язані з реальними або змодельованими ситуаціями з життя дитини: вітання, знайомство, прохання, розповідь про себе тощо.
5. Залучення ігор, пісень, віршів, інсценізацій – ігрові та творчі форми діяльності сприяють розкутому говорінню, зниженню мовного бар'єру та розвитку впевненості у власних силах.

НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ПИСЬМА В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Письмо – складання слів за допомогою літер, в основі якого – оволодіння графікою та орфографією.

Писемне мовлення – формування письмових повідомлень, до складу яких входять слова, словосполучення тощо; в основі лежить вираження думки за допомогою мовного коду.

Письмо як вид мовленнєвої діяльності в початковій школі розглядається насамперед як засіб формування і закріплення мовного матеріалу (лексики, граматики), розвитку орфографічних і графічних навичок, а також поступового переходу до комунікативного письма – написання коротких повідомлень, листів, привітань тощо.

Мета навчання іншомовного письма в початковій школі:

- оволодіння графікою та орфографією іноземної мови;
- формування рецептивних (читання написаного) і продуктивних (написання) навичок;
- навчання використовувати письмо як засіб спілкування у межах вікових і мовленнєвих можливостей.

Алгоритм навчання техніки письма

1. Навчання графіки
• навчання графемно-фонемних відповідностей; • навчання функціональних варіантів кожної букви.
2. Навчання каліграфії
• навчання правильного написання букв; • навчання чіткого написання букв.
3. Навчання орфографії
• навчання правильного написання слів.

Алгоритм навчання писемного мовлення

1. Оволодіння графікою, каліграфією та орфографією – навчання техніки письма	
Навчання графіки та каліграфії: • написання окремих букв, буквосполучень; • ускладнене списування / виписування букв, буквосполучень, слів (з елементами комбінування, групування).	Навчання орфографії: • просте й ускладнене списування / виписування / дописування (з підкреслюванням певних графем, з групуванням слів за певними ознаками); • диктанти: зорові, зорово-слухові, слухові (з попередньо знятими труднощами, з омофонами, пояснювальні, контрольні), самодиктанти.
2. Засвоєння структурних моделей речень і комбінування їх у мовленні	
Формування мовленнєвих навичок письма: • на запитання – відповіді з частковою зміною мовного матеріалу; • на трансформацію зразка мовлення; • на підстановку до зразка мовлення; • на розширення / скорочення зразка мовлення.	
3. Оволодіння писемним мовленням	
Вправи для розвитку мовленнєвих умінь письма: • написання листа; • написання листівки-вітання; • написання адреси тощо.	

Основні методичні положення:

1. Поетапність формування навичок письма: від букви → до слова → фрази → речення → тексту.
2. Зв'язок письма з іншими видами діяльності – письмо використовується для закріплення прослуханого або прочитаного матеріалу.
3. Комунікативна спрямованість – учні пишуть короткі листи, вітальні картки, анкети, підписи до малюнків тощо, що мотивує їх до реального використання мови.
4. Ігровий характер завдань – письмо впроваджується через ігрові вправи (зашифруй повідомлення, допиши фразу героя коміксу, створи міні-діалог тощо).
5. Опора на наочність і шаблони – учні працюють із візуальними опорами, прикладами, моделями речень, що полегшує процес письма та допомагає подолати мовний бар'єр.

Орієнтовні параметри навчально-пізнавальних досягнень учнів

Уміння	Клас			
	1	2	3	4
Сприймання на слух (Аудіювання)	Обсяг прослуханого у запису матеріалу (у межах)			
	1 хв	1-1,5 хв	1,5-2 хв	2 хв
Зорове сприймання (Читання)	Обсяг одного тексту в словах (у межах)			
	20-50	50-80	80-100	100-150
Усна взаємодія (Діалог)	Висловлення кожного співрозмовника у репліках, правильно оформлених у мовному відношенні (у межах)			
	1-3	3	4	5
Усне продукування (Монолог)	Обсяг висловлення у реченнях (у межах)			
	1-3	3-4	4-5	5-6
Писемне продукування (Письмо)	Обсяг письмового повідомлення у словах (у межах)			
	5-10	10-25	25-40	40-50

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт початкової освіти. *Учитель початкової школи*. 2018. №4 (вкладка). С. 1-16.
2. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
3. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
4. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
5. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
6. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
7. Мелекесцева Н. Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до використання цифрових інструментів на уроках англійської мови. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 22. С. 434-436.
8. Мелекесцева Н. В., Гудима Н. В. Інтегрований підхід до навчання англійської мови в початковій школі. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. Вип. 21. С. 169-170.
9. Олинець Т. В. Автентичні тексти як ефективний засіб розвитку іншомовної комунікативної компетентності учнів початкової школи. *Фахова підготовка вчителя початкової школи в умовах реформування освіти*: колективна монографія / за ред.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудими. Київ: Міленіум, 2020. С. 113-121.
10. Олинець Т. В. Використання методу «Storytelling» в процесі навчання англійської мови учнів початкових класів. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, О. В. Ковальчук. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2022. Випуск 7. С. 68-73.

11. Олинець Т. В. Використання наочності як ефективного засобу навчання англійської мови у початкових класах. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редкол.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, О. В. Ковальчук. Київ: Міленіум, 2020. Вип. 3. С. 128-131.
12. Олинець Т. В. Особливості навчання діалогічного мовлення на уроках англійської мови в початковій школі. *Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти*: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти; [відп. секр. К. І. Демчик]. Київ: Міленіум, 2020. С. 171-173.
13. Олинець Т. В. Формування іншомовної мовленнєвої компетентності учнів початкової школи засобами комунікативних вправ. *Фахова підготовка вчителя початкової школи в умовах Нової української школи*: колективна монографія / за ред.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудими, О. В. Ковальчук, С. З. Романюк. Київ: Міленіум, 2021. С. 168-175.
14. Олинець Т., Бойчук В. Розвиток навичок іншомовного письма молодших школярів засобами текстових моделей та письмових ґайдів. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, О. В. Ковальчук, Н. В. Мелекесцева. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. Вип. 8. С. 65-70.
15. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. 140 с.
16. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.
17. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. Oxford, 2010. 176 p.
18. Harmer J. Essential Teacher Knowledge: Core Concepts in English Language Teaching. Pearson Education, 2012. 288 p.
19. Harmer J. The Practice of Language Teaching. Longman, 2004. 370 p.
20. Slattery M., Willis J. English for Primary Teachers. A handbook of activities and classroom language. Oxford University Press, 2009. 148 p.

Тема 4. ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ІНШОМОВНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

ІНШОМОВНА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ

Іншомовна міжкультурна комунікативна компетентність – це комплекс знань, умінь та ставлень, що забезпечує здатність індивіда ефективно та адекватно взаємодіяти в різноманітних комунікативних ситуаціях за допомогою іншої мови, з урахуванням культурних, соціальних та етичних особливостей як власної, так і іншої культури. Вона включає в себе не лише іншомовні навички (аудіювання, говоріння, читання та письма), а й здатність до адаптації мовленнєвих форм та стратегій у різних культурних контекстах, а також розуміння та оцінку культурних відмінностей, що сприяє ефективному міжкультурному обміну та усуненню комунікаційних бар'єрів.

Ця компетентність вимагає інтеграції знань про культурні практики, норми, цінності та традиції іншої культури, що дозволяє індивіду успішно комунікувати в міжкультурному середовищі, враховуючи особливості мови, невербальної комунікації, соціальних норм і стереотипів, характерних для іншомовних співрозмовників.

У початковій школі формування міжкультурної компетентності сприяє:

- розвитку взаємоповаги і толерантності до інших культур;
- підвищенню мотивації до вивчення мови через знайомство з новими культурними практиками;
- підготовці учнів до участі в глобальному інформаційному просторі.

ІНШОМОВНА ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У контексті сучасної іншомовної освіти в початковій школі важливу роль відіграє **лінгвосоціокультурна компетентність**, яка є інтегрованим компонентом іншомовної міжкультурної комунікативної компетентності. Вона відображає здатність і готовність особистості до ефективного міжкультурного спілкування засобами іноземної мови з урахуванням соціальних, культурних і мовленнєвих норм.

Лінгвосоціокультурна компетентність формується на основі декількох взаємопов'язаних субкомпетентностей, кожна з яких охоплює специфічні знання, навички, вміння та соціальні здібності. До таких субкомпетентностей належать:

- **Соціолінгвістична компетентність** – це здатність учня адекватно добирати, використовувати й інтерпретувати мовні й мовленнєві засоби спілкування, які мають національно-культурну специфіку, залежно від ситуації, ролей співрозмовників, стилю мовлення та комунікативного контексту. У початковій школі ця компетентність реалізується через ознайомлення з формулами ввічливості, стандартними ситуаціями знайомства, прощання, запрошення тощо.
- **Соціокультурна компетентність** – передбачає здатність учня сприймати, інтерпретувати та застосовувати знання про культурні реалії країни, мова якої вивчається (традиції, звичаї, свята, етикет, повсякденне життя). У межах початкової освіти ця компетентність формується шляхом ознайомлення з культурними особливостями через адаптовані тексти, пісні, візуальні матеріали, проекти, а також через порівняння з елементами української культури.
- **Соціальна компетентність** – полягає у здатності дитини налагоджувати та підтримувати комунікативну взаємодію з іншомовними співрозмовниками, орієнтуватися в типових соціальних ситуаціях (наприклад, спілкування у класі, в магазині, під час знайомства), проявляти ініціативу та адаптуватися до нових умов міжкультурного середовища. На рівні початкової школи формування цієї компетентності

відбувається через рольові ігри, моделювання простих комунікативних ситуацій, парну та групову роботу.

Основні методичні положення:

- Використовуйте адаптовані автентичні матеріали, що ілюструють елементи повсякденного життя носіїв мови.
- Заохочуйте учнів до зіставлення власного досвіду з культурним досвідом іншої країни.
- Залучайте учнів до участі у проєктах «Культура країни, мову якої я вивчаю», «Подорожуємо англомовними країнами» тощо.
- Розробляйте інтегровані уроки, на яких мовна діяльність супроводжується ознайомленням з культурними кодами іншої країни (наприклад, як вітаються, святкують свята, запрошують у гості).

ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Змістову основу формування іншомовної соціокультурної компетентності учнів становить певний мінімум **фонових країнознавчих знань** – знання, характерні для жителів конкретної країни і здебільшого невідомі іноземцям, що певною мірою ускладнює процес спілкування.

Фонові знання реалізуються за допомогою фоновієї лексики та національних реалій.

Іншомовну лексику, що відрізняється фонами від лексики рідної мови (рівень лексичного поняття при цьому зберігається), називають **фоновою**.

Національні реалії – це назви притаманних тільки певним націям і народам предметів матеріальної культури, фактів історії, державних інститутів, імен національних і фольклорних героїв, міфологічних істот тощо.

Лексичний мінімум початкової школи включає різні види національних реалій:

- **реалії-антропоніми** – імена дітей, дорослих та їхні прізвища;

COMMON NAMES IN ENGLISH			COMMON NAMES IN ENGLISH			COMMON NAMES IN ENGLISH		
FIRST NAMES		SURNAMES	FIRST NAMES		SURNAMES	FIRST NAMES		SURNAMES
BOYS/MEN	GIRLS/WOMEN		BOYS/MEN	GIRLS/WOMEN		BOYS/MEN	GIRLS/WOMEN	
Wade	Deborah	Allen	Kyle	Mary	Shelton	Daniel	Susan	William
Dave	Isabel	Lopez	Oscar	Amy	Miles	Joseph	Linda	Harris
Seth	Stella	Green	Chase	Lisa	Lucas	David	Betty	Thomas
Ivan	Debra	Gonzalez	Bobby	Ruth	Fletcher	John	Margaret	Robinson
Riley	Beverly	Baker	Warren	Emily	Parks	Nicholas	Helen	Walker
Gilbert	Vera	Adams	Pedro	Diana	Norris	Kevin	Karen	Scott
Jorge	Angela	Perez	Mario	Elizabeth	Guzman	Justin	Jessica	Nelson
Dan	Lucy	Campbell	Leo	Monica	Daniel	Austin	Sharon	Mitchell
Brian	Lauren	Shaw	Isaac	Cindy	Newton	Jason	Rebecca	Morgan
Roberto	Janet	Gordon	Harry	Victoria	Potter	Luis	Barbara	Cooper
Ramon	Loretta	Burns	Andy	Tina	Francis	Bentley	Vickie	Howard
Miles	Tracey	Warren	Tristan	Crystal	Erickson	Sean	Michelle	Davis
Liam	Beatrice	Long	Hayden	Dorothy	Norman	Richard	Cynthia	Miller
Isaiah	Sabrina	McDonald	Cory	Brenda	Moody	Robert	Amalia	Martin
Ethan	Melody	Gibson	Vernon	Melissa	Lindsey	Noah	Laura	Smith
Lewis	Chrysta	Ellis	Ken	Lori	Gross	Gary	Anna	Anderson
Milton	Christina	Fisher	Lance	Sara	Sherman	Jose	Jennifer	White
Claude	Vicki	Reynolds	Erik	Shirley	Simon	Ian	Dora	Perry
Joshua	Molly	Jordan	Eduardo	Tracy	Jones	Adam	Amber	Clark
Glen	Allison	Hamilton	Sam	Marsha	Brown	Stephen	Nancy	Richard
Harvey	Miranda	Ford	Lucas	Virginia	Garcia	Ralph	Carol	Wheeler
Blake	Stephanie	Graham	Owen	Nina	Rodrigue	Patrick	Nancy	Warburton
Antonio	Leona	Griffin	Colin	Tiffany	Lee	Russell	Emma	Stanley
Connor	Katrina	Russell	Cole	Kathleen	Young	Edwin	Donna	Holland
Julian	Mila	Foster	Dean	Daisy	Hall	Frank	Suzanne	Terry

- **етнографічні реалії**, до складу яких належать: назви іграшок (*Barbie, Cindy, Jack-in-the box, Teddy-Bear, set of ABC blocks, top, toy-computer*); тварин; дитячих та спортивних ігор, якими захоплюються молодші школярі (*"Bingo", "I Spy", "Hide and seek", "Orange and Lemons", baseball, climbing the monkey bars, cricket, flying a kite, football, golf, playing hopscotch, roller skating, squash, skipping the rope*); одягу (*T-shirt, jeans*), взуття (*trainers*), корисних речей, якими користуються діти (*walkman, skateboard*); їжі, напоїв (*Coca-Cola (also Coke), їжі: hot dog, fish and chips, hamburger*); грошових одиниць; свят; елементів довкілля тощо;
- **реалії культури та освіти**, до яких належать:
 - 1) персонажі відомих літературних казок, творів для дітей (*Alice, Rabbit, Mary Poppins, Harry Potter, Winnie-the-Pooh, Hobbit, etc.*);
 - 2) мультфільмів (*Mickey Mouse, Minnie Mouse, Donald Duck, Bambi etc.*), кінофільмів;
 - 3) імена видатних діячів культури: письменників, акторів, музикантів;
- **реалії шкільного життя**;
- **реалії-топоніми** – назви континентів, країн, міст, океанів, морів, річок, вулиць тощо (*the UK (the United Kingdom), Britain / England, the USA, Canada, Australia; London, New York*).

Окрему групу фонових знань становлять мовленнєвий етикет та елементи дитячого фольклору.

Під **мовленнєвим етикетом** розуміють мікросистему національно специфічних вербальних та невербальних одиниць, які прийняті і пропонуються суспільством для встановлення контакту співрозмовників у бажаній тональності згідно з установленими правилами поведінки.

Типовими освітніми програмами передбачено оволодіння учнями початкових класів певним мінімумом етикетних формул спілкування.

Привітання: *Good morning. Good afternoon. Good evening. Hello. Hi. How do you do? How are you?*

Прощання: *Good-bye. See you tomorrow. Bye-bye. So long. Bye for now. See you soon.*

Знайомство: *My name is... What's your name? This is... (знайомство через посередника). Meet... Nice to meet you. I'm so glad to meet you.*

Вдячність: *Thank you. Thank you very much. Thanks. You are welcome. Not at all. Don't mention it.*

Вибачення: *Sorry. Are you OK? I'm sorry. I'm really sorry. That's all right. Never mind.*

Схвалення: *Well done. Good. Great. Wonderful. Fine. Nice. Lovely.*

До невербальних аспектів етикету відносять: національно обумовлені жести, відстань між комунікантами, акустичні характеристики мовлення, вигуки, звуконаслідування.

Важливим компонентом змісту соціокультурної компетентності виступають **малі форми англійського дитячого фольклору** (nursery rhymes, chants, counting-out rhymes, jingles, songs тощо), які є надзвичайно ефективним засобом міжкультурного навчання в початковій школі.

Переваги використання малих форм англійського фольклору у навчанні:

1. Джерело достовірних фонових знань – дитячий фольклор акумулює багатовікову народну мудрість, відображає ключові події з історії Англії, побутові реалії англійського суспільства, елементи національного менталітету. Завдяки цьому учні отримують фонові знання про культуру, що слугують базою для формування цілісного уявлення про англійський світ.
2. Формування почуття культурної причетності – робота з фольклорними текстами сприяє зануренню у світ нової культури. Через повто-

рювані образи, ритмічні формули, гумор та гру діти починають сприймати англomовну культуру як близьку, набувають перших рис вторинної мовної особистості.

3. Можливості для порівняльного аналізу – вивчення англійських римувань та пісень дає змогу проводити міжкультурні паралелі з українським дитячим фольклором, що активізує пізнавальну діяльність, розвиває критичне мислення та сприяє кращому засвоєнню іншомовного матеріалу.
4. Емоційна залученість та мотивація – тематика, образи та ігровий характер малих форм англійського фольклору близькі до світосприйняття молодших школярів, викликають у них позитивні емоції, зацікавлення, стимулюють до активної участі в уроках.
5. Лінгводидактичний потенціал – образність, чіткий ритм, мелодійність фольклорних текстів утворюють ефективні механізми формування мовленнєвих навичок: використовуються як фонетичні зарядки на початку уроку; сприяють формуванню навуки правильної вимови та ритміки мовлення; забезпечують мимовільне засвоєння лексики, граматичних структур і мовленнєвих зразків; підтримують ігрову мотивацію до вивчення іноземної мови.

Методичні основи:

- Добирайте фольклорний матеріал з урахуванням лексико-граматичного наповнення програми та вікових можливостей учнів.
- Подавайте тексти з опорою на візуальні й аудіо матеріали.
- Проводьте інсценізації, ігри, руханки на основі вивчених римувань та пісень.
- Використовуйте повторюваність і ритмічність для автоматизації мовленнєвих одиниць.
- Заохочуйте дітей створювати власні римування на зразок англійських, використовуючи вивчений матеріал.

Ознайомлення учнів з одиницями соціокультурної інформації – фонову лексикою, реаліями національної культури, малими формами дитячого фольклору – вимагає використання **лінгвокраїнознавчих коментарів** (одиничних, системних, комплексних).

Одиничні коментарі використовуються для семантизації окремих національних реалій в їх основному значенні. Наприклад: *Mother Goose* – матінка Гуска – легендарна казкарка, уявна хранителька англійського дитячого фольклору.

Системні коментарі розкривають значення слів, об'єднаних одним родовим поняттям. Наприклад, родовим поняттям для слів *Halloween, Christmas, St. Valentine's Day* є національні свята. Але кожне видове поняття потребує своєї специфічної характеристики.

Комплексні коментарі використовують для семантизації тематичної лексики, яка пояснюється разом у розгорнутому контексті. Комплексний коментар може бути оформлений у вигляді колажа, що передбачав послідовне нарощування лексичного фону на певне ключове поняття і створення у такий спосіб наочно-сислового схематичного образу поняття, що семантизується. Найпростішим є колаж, що розкриває поняття "Family" у вигляді родинного дерева.

КРАЄЗНАВЧИЙ КОМПОНЕНТ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ

Краєзнавчий компонент у змісті навчання іноземних мов – відомості, які комплексно характеризують географічні, історичні, культурні, соціально-економічні особливості країни (загалом та її окремих регіонів), у якій живуть учні, а також особливості побуту.

Доповнення змісту навчання іноземних мов краєзнавчим компонентом має суттєвий виховний і світоглядний потенціал у контексті компетентнісної парадигми навчання іноземних мов. Так, знайомство з інформацією про різні аспекти життя в країнах, мову якої вивчають, і порівняння їх із відповідними аспектами рідної культури, дасть змогу учням:

- усвідомити власну національну ідентичність у полікультурному світі;
- осмислити місце своєї країни у глобальному просторі, її неповторність і потенціал розвитку;
- формувати цілісну картину світу в свідомості учнів;

- формувати стійкий інтерес до історії, культурної спадщини рідної країни, її сьогодення та зацікавленого ставлення до її майбутнього;
- виховувати патріотизм через формування позитивного образу власної країни та культури в ментальній картині підростаючого покоління.

Розподіл краєзнавчого компонента змісту навчання іноземних мов у початковій школі

1 клас

Сфери	Опис краєзнавчої компетентності
Особистісна	• знати і вміти писати поширені імена в Україні (у тому числі власне ім'я та імена близьких людей); • уміти називати членів сім'ї/родини (на прикладі власної); • уміти називати улюблену іграшку та описувати її.
Публічна	• знати назви основних свят (найбільш уживані: Новий рік, Різдво, Пасха (Великдень) іноземною мовою, уміти повідомляти про їх назви та стандартні форми вітання; • знати і вміти писати назви населених пунктів (столиці, власного міста/села).
Освітня	• уміти повідомляти, де навчаєшся та що робиш на уроці іноземної мови.

2 клас

Сфери	Опис краєзнавчої компетентності
Особистісна	• знати назви видів дозвілля, уміти повідомляти про дозвілля учнів в Україні; • уміти описувати улюблені ігри та іграшки дітей в Україні.
Публічна	• знати назви тварин, які живуть у рідній країні (свійські та дикі), повідомляти, де вони мешкають (ліси, річки тощо); • знати назви традиційного й сучасного одягу в Україні (предмети одягу, кольори); • знати назви основних страв в Україні (повсякденних і святкових: писанка, паска тощо);

	- знати назви поширених овочів і фруктів, які вирощують в Україні; уміти повідомляти, які подобаються (а також вирощують на присадибній ділянці); - знати назви основних свят (День Святого Миколая, День матері, День сміху тощо) іноземною мовою.
Освітня	знати назви шкільних предметів; уміти описувати інтер'єр власної шкільної кімнати).

3 клас

Сфери	Опис краєзнавчої компетентності
Особистісна	- уміти описувати типовий робочий день учня в Україні; - уміти описувати власне помешкання; - уміти описувати щоденні обов'язки по дому; - знати назви професій своїх батьків, уміти повідомляти, ким вони працюють.
Публічна	- знати назви основних видів спорту, поширених в Україні (у тому числі улюбленого); - уміти описувати шкільні канікули в Україні (коли розпочинаються, як довго тривають, чим займаються учні під час канікул); - уміти описувати погоду в Україні в різні пори року; - знати назви свят та особливості їх святкування (День Незалежності України, День Перемоги), повідомляти, місяці їх святкування.
Освітня	уміти описувати основні приміщення школи, у якій навчається учень, а також об'єкти навколо неї; знати назви шкільних предметів.

4 клас

Сфери	Опис краєзнавчої компетентності
Особистісна	• уміти описувати власний населений пункт (місто або село), основні заклади в ньому, види житла, транспорту тощо; • уміти назвати місце розташування різних об'єктів у рідному населеному пункті.
Публічна	• знати назви видів деяких видів народних святкувань (концерти, фестивалі, ярмарки тощо); • описувати святкування дня власного міста (основні заходи та види розваг); • знати назви основних об'єктів інфраструктури населених пунктів (громадський транспорт, метро, мости тощо) і будівель (музей, театр, кінотеатр тощо); • знати назви й уміти називати об'єкти географічного ландшафту України (назви основних річок, озер, гір тощо); • знати назви країн-сусідок України; • знати назви тварин, які живуть у рідній країні (свійські й дикі), повідомляти, де вони мешкають (ліси, річки, а також заповідник Асканія Нова); • знати основні пам'ятки культури України (сім чудес України); • знати назви державних свят (День знань, День учителя, День вишиванки, День захисника вітчизни); уміти повідомляти про особливості святкування окремих свят.
Освітня	• уміти повідомляти про рідну школу (основні приміщення й об'єкти навколо неї, розклад уроків і шкільні предмети).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Басай Н. П. Особливості формування соціокультурної компетентності учнів початкової школи у процесі навчання іноземних мов. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2017. Вип. 2 (41). С. 20-24.
2. Басай Н. П. Розвиток соціокультурної компетентності учнів початкової школи на уроках іноземної мови. *Педагогічні обрії*. 2018. №5. С. 10-17.
3. Державний стандарт початкової освіти. *Учитель початкової школи*. 2018. №4 (вкладка). С. 1-16.
4. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
5. Карпенко Г. М. Казка як мотиваційний чинник для вивчення іноземної мови. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Вип. 17. Т. 3. С. 134-137.
6. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
7. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
8. Коломійчук І. М. Автентичні матеріали як ефективний засіб забезпечення соціокультурного спрямування процесу навчання іноземної мови. URL: <http://ir.duan.edu.ua/bitstream/123456789/2902/1/17.pdf>
9. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
10. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
11. Мелекесцева Н. В. Формули мовленнєвого етикету на уроках англійської мови в початковій школі. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: у 3 т.* Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. Вип. 15. Т. 3. С. 144-145.
12. Михайлова О. С., Гуманкова О. С., Григор'єва Т. Ю. Формування основ англомовної фонетичної компетентності з використанням автентичних матеріалів на ранньому ступені навчання. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. №70. Т. 3. С. 72-79.
13. Олинець Т. В. Автентичні тексти як ефективний засіб розвитку іншомовної комунікативної компетентності учнів початкової школи. *Фахова підготовка вчителя*

початкової школи в умовах реформування освіти: колективна монографія / за ред.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудими. Київ. Міленіум, 2020. С. 113-121.

14. Мелекєсцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. 140 с.
15. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: навчальний посібник. Київ: Ленвіт, 2005. 208 с.
16. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.
17. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. Oxford, 2010. 176 p.
18. Harmer J. Essential Teacher Knowledge: Core Concepts in English Language Teaching. Pearson Education, 2012. 288 p.
19. Harmer J. The Practice of Language Teaching. Longman, 2004. 370 p.
20. Slattery M., Willis J. English for Primary Teachers. A handbook of activities and classroom language. Oxford University Press, 2009. 148 p.
21. All Nursery Rhymes. ULR: <https://allnurseryrhymes.com/>
22. The World Book Encyclopedia. London; Sydney; Chicago: Tunbridge Wells; World Book International, Volume 7, 1994. 590 p.

Тема 5. КОНСТРУЮВАННЯ ЗМІСТУ УРОКУ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ Й ОРГАНІЗАЦІЯ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Календарно-річний план	Тематичний план	Поурочний план
- теми - терміни їх вивчення - розподіл навчального матеріалу за семестрами - способи рубіжного та підсумкового контролю - основні дидактичні засоби	- тема - підтема - кінцеві цілі в результаті вивчення теми - кількість уроків, що відводиться на тему - послідовність формування навичок і вмінь - способи контролю - д/з - допоміжні засоби навчання	- цілі навчання на уроці - зміст етапів уроку - прийоми навчання - вправи - допоміжні засоби навчання - д/з

Схема тематичного плану

№ циклу уроків	Тип уроку	Цілі уроку	Мовний матеріал			Види мовленнєвої діяльності				Обладнання	Домашнє завдання
			фонетика	лексика	граматика	аудіювання	говоріння	читання	письмо		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

УРОК АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Компетентнісно орієнтований урок – це сучасний урок, де створюються умови, що забезпечують розвиток учнів через практичну діяльність. На уроці формуються компетентності, особистісні якості учнів, розкриваються й розвиваються здібності, які дозволять їм у майбутньому ефективно діяти в різних життєвих ситуаціях. Завданням таких уроків є

не лише отримання знань, а й орієнтування в різних видах практико зорієнтованої діяльності. Під час проведення компетентнісно орієнтованих уроків важливою є самостійна пізнавальна діяльність.

Вимоги до сучасного компетентнісно орієнтованого уроку:

- 1) урок має бути добре організованим, мати чітку структуру, зв'язаність усіх його етапів, логічне завершення і проводитися в сучасному обладнаному кабінеті;
- 2) урок повинен бути інтерактивним (значною мірою завдяки ігровим технологіям) і розвивальним: учитель сам націлюється на співпрацю з учнями, уміє спрямовувати їх на співпрацю із собою й однокласниками; на уроці панує сприятливий психологічний мікроклімат;
- 3) відповідно до вікових особливостей учнів створюються проблемні та пошукові ситуації, активізується діяльності учнів за допомогою моделювання ситуацій комунікативної взаємодії;
- 4) учитель уміє демонструвати свою методичну майстерність;
- 5) учитель планує зворотний зв'язок (feedback).

Вимоги до уроку іноземної мови в початковій школі:

- мовленнєва спрямованість уроку іноземної мови;
- комплексність уроку іноземної мови;
- урахування рідної мови;
- іноземної мови – мета і засіб навчання;
- висока активність усіх учнів;
- створення і підтримка в учнів мотивації до навчання іноземної мови;
- динамічність уроку, часта зміна видів і режимів роботи;
- інтенсивність навчальних дій усіх учнів;
- емоційність уроку.

Типи уроків іноземної мови:

- 1) мовленнєві комбіновані уроки:
 - подача нового матеріалу;
 - тренування з метою використання нового матеріалу в різних видах мовленнєвої діяльності;
 - практика у мовленнєвій діяльності.

2) мовленнєві уроки:

- тренування з метою підготовки до мовленнєвої діяльності;
- практика у мовленнєвій діяльності.

3) нетрадиційні уроки (уроки-змагання, театралізовані уроки, уроки-подорожі, уроки-дослідження тощо).

Структура уроку іноземної мови

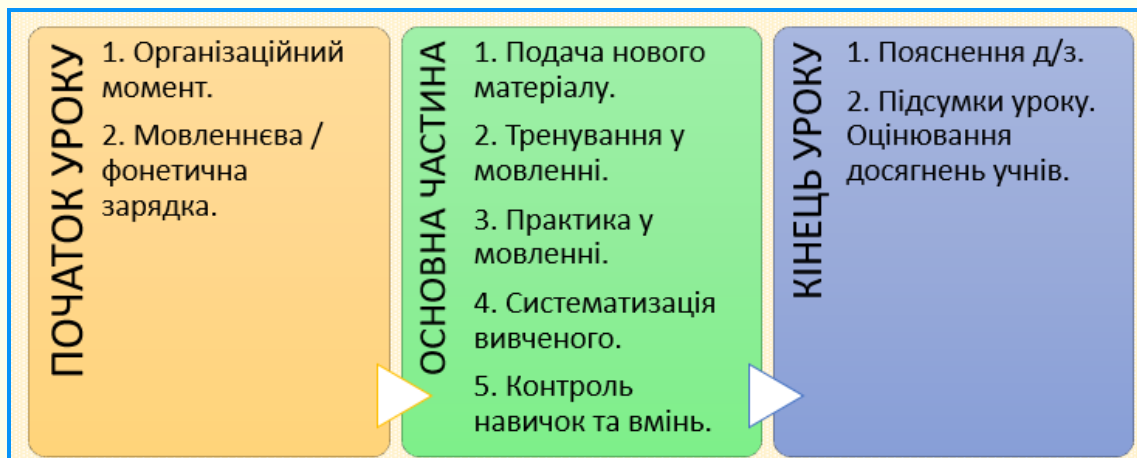

Схема плану-конспекту уроку іноземної мови

Дата:
План-конспект уроку №... в... класі
Тема:
Підтема:
Цілі:
• практична: • освітня: • розвивальна: • виховна:
Тип уроку:
Обладнання уроку:
ПЛАН УРОКУ
Початок уроку (5 хв)

1. Організацій момент (2 хв).
2. Мовленнєва / фонетична зарядка (3 хв).
<i>Основна частина уроку (35 хв)</i>
1. Подача нового матеріалу.
2. Тренування у мовленні.
3. Практика у мовленні.
4. Систематизація вивченого.
5. Контроль навичок та вмінь.
<i>Заключна частина уроку (5 хв)</i>
1. Підбиття підсумків (2-3 хв).
2. Домашнє завдання (2 хв).
ХІД УРОКУ
Етап:
Мета етапу:
Прийом:
Зміст роботи:

Lesson plan checklist

- ✓ Відповідність навчальній програмі: що вивчали раніше? що будемо вивчати завтра? чи пов'язані ці уроки?
- ✓ Які основні результати навчання (learning outcomes)? Які другорядні?
- ✓ Які навчальні активності є основними для досягнення результатів навчання? Які види навчальної діяльності я можу пропустити?
- ✓ Динаміка освітньої діяльності? Подумайте про: темп, стилі навчання, чи потрібно виконувати дії в певній послідовності?
- ✓ Очікувані труднощі: як я буду розв'язувати мовні питання; що робити учням, які раніше закінчили; що необхідно підготувати для цього?
- ✓ Вимова та виправлення помилок: де я можу застосувати це у своєму уроці?
- ✓ Захоплюючі уроки – пов'яжіть урок із життям ваших учнів; продемонструйте їм, чим цей урок буде корисним для них у реальному світі.

- ✓ Вибір учнів – чого хочуть навчитися ваші учні? Врахування інтересів і запитів учнів дозволить їх більше мотивувати до вивчення англійської мови.
- ✓ Автентичний урок – використовуйте автентичні матеріали, якщо можете, щоб подолати прірву між класом і реальним світом.

ПОЗАКЛАСНА РОБОТА З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Позакласна робота з іноземної мови – це *організована на добровільних засадах діяльність учнів*, спрямована на розширення й поглиблення їхніх знань, умінь і навичок, розвиток самостійності, творчих здібностей, інтересу до її вивчення.

Завдання позакласної роботи – закріплення, збагачення та поглиблення знань, набутих у процесі навчання, застосування їх на практиці; розширення світогляду учнів, формування в них наукового світогляду, вироблення вмінь і навичок самоосвіти; формування інтересів до різних галузей науки, виявлення і розвиток індивідуальних творчих здібностей та нахилів; поширення виховного впливу на учнів у різних напрямках виховання.

Позакласна робота з іноземних мов розв'язує такі **завдання**:

- 1) удосконалення знань, навичок і вмінь, отриманих на уроках іноземної мови;
- 2) розширення світогляду учнів;
- 3) розвиток їхніх творчих здібностей, самостійності, естетичних смаків;
- 4) виховання любові й шанування людей свого рідного краю і країни, мова якої вивчається.

Принципи організації позакласної роботи з іноземної мови

Форми позакласної роботи з іноземної мови

Індивідуальні	Групові	Масові	Об'єднуючі	Комплексні
• підготовка повідомлень • розучування віршів, пісень, ролей до вистав • оформлення стінгазет, стендів	• гуртки (вокальні, розмовні, драматичні, перекладачів, країнознавчі)	• конкурси • фестивалі • екскурсії • свята	• клуби за інтересами	• тиждень ІМ

Підготовка виховного заходу

1. Загальна характеристика заходу

1. Форма проведення (класна година, бесіда, свято).
2. Тема.
3. Обґрунтування необхідності проведення заходу, виходячи з особливостей віку, зацікавленості учнів, рівня їхнього розвитку, вихованості, можливостей учителя, умов роботи.
4. Виховна мета.
5. Оформлення виховного заходу (об'яви, оформлення приміщення).
6. Обладнання (ТЗН, наочність).
7. Методичне оснащення (література, методичні розробки).

II. План підготовки виховного заходу

1. Попередні бесіди з учителем-класоводом, заступником директора з виховної роботи.
2. Виявлення інтересів та можливостей класу.
3. Створення активу учнів з підготовки та проведення заходу.
4. Допомога активу в розподілі доручень та визначення напрямів підготовки заходу (добір матеріалу, складання сценарію, оформлення, обладнання, репетиції).
5. Оформлення сценарію.

III. План та сценарій виховного заходу

IV. Аналіз виховного заходу

1. Аналіз готовності педагога або колективу вихованців до проведення заходу:
 - як реалізовано мету й завдання;
 - місце заходу в загальній системі виховної роботи.
2. Аналіз процесу підготовки виховного заходу:
 - роль учителя-класовода учнівського активу;
 - забезпечення злагодженої роботи колективу;
 - роль органів учнівського самоврядування;
 - надання учителем-класоводом тактової допомоги учням;
 - характеристика участі учнів;
 - наскільки правильно розподілені обов'язки;
 - строки підготовки.
3. Аналіз проведення виховного заходу:
 - як проведена організаційна частина (оформлення приміщень, обладнання, організованість, активність, майстерність учнів, дозування часу й раціональність використання, урахування вікових особливостей, співпраця зі старшими учнями, батьками).
4. Аналіз методики проведення заходу:
 - оптимальність вибору форм, методів, змісту для проведення заходу, їх відповідність меті та завданням;

- роль педагога, учнівського активу; наявність елементів дискусії, відкритого обміну думками; рівень зацікавленості учнів, їхньої активності, самостійності, емоційності, естетичності, творчості, ініціативності (високий, середній, низький).

5. Результати:

- досягнення мети, цілісність заходу, що вдалося краще, а що гірше, загальні висновки та рекомендації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт початкової освіти. *Учитель початкової школи*. 2018. №4 (вкладка). С. 1-16.
2. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька ; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
3. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
4. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
5. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
6. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
7. Мелекесцева Н. Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до використання цифрових інструментів на уроках англійської мови. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 22. С. 434-436.
8. Мелекесцева Н. В., Гудима Н. В. Інтегрований підхід до навчання англійської мови в початковій школі. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. Вип. 21. С. 169-170.

9. Олинець Т. В. Використання наочності як ефективного засобу навчання англійської мови у початкових класах. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редкол.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, О. В. Ковальчук. Київ: Міленіум, 2020. Випуск 3. С. 128-131.
10. Мелекєсцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. 140 с.
11. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.
12. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. Oxford, 2010. 176 p.
13. Harmer J. Essential Teacher Knowledge: Core Concepts in English Language Teaching. Pearson Education, 2012. 288 p.
14. Harmer J. The Practice of Language Teaching. Longman, 2004. 370 p.
15. Slattery M., Willis J. English for Primary Teachers. A handbook of activities and classroom language. Oxford University Press, 2009. 148 p.

Тема 6. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ОВОЛОДІННІ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

- здійснення контролю на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження індивідуального розвитку учня у процесі навчання іноземної мови;
- здатність контролю забезпечувати управління навчальним процесом через зворотний зв'язок;
- формувальний характер контролю та оцінювання;
- автентичність контролю та оцінювання;
- здатність контролю забезпечувати вчителя достовірною інформацією про рівень оволодіння молодшими школярами іншомовною комунікативною компетентністю;
- об'єктивність формувального і підсумкового контролю та оцінювання;
- використання вербальної та бальної форм оцінювання;
- опанування учнями способами самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання.

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- **формувального оцінювання**, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;
- **підсумкового оцінювання**, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими / очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом / освітньою програмою.

Оцінювання результатів навчання учнів у закладах загальної середньої освіти регулюються Методичними рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 р. № 813).

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 3-4 – формувальному та підсумковому (бальному) оцінюванню.

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Формувальне оцінювання – оцінювання для навчання (Assessment for Learning), яке будується на основі співпраці між учителем й учнями, де учень виступає рівноправним учасником, суб'єктом навчального процесу й оцінювання.

Формувальне оцінювання спрямоване на:

- підтримку навчального розвитку дітей;
- побудову індивідуальної траєкторії їхнього розвитку;
- діагностування досягнення на кожному з етапів процесу навчання;
- вчасне виявлення проблем та запобігання їх нашаруванню;
- аналіз ходу реалізації навчальної програми й ухвалення рішень щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини;
- мотивування прагнення здобути максимально можливі результати;
- виховання ціннісних якостей особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Алгоритм діяльності вчителя щодо організації формувального оцінювання в початкових класах:

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей.
2. Забезпечення активної участі учнів у процесі пізнання.
3. Ознайомлення учнів із критеріями оцінювання.
4. Забезпечення можливості й уміння учнів аналізувати власну діяльність (рефлексія).

5. Корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.

Техніки формувального оцінювання на уроках іноземної мови в початкових класах:

1. *Associations (асоціації)*: учні пишуть свої асоціації, пов'язані з темою, що вивчається (наприклад, «Школа та шкільне життя»), на невеликому аркуші паперу або на дошці, тим самим повторюючи засвоєний лексичний матеріал, а також застосовуючи його у процесі вивчення нової теми. Якщо, у 1-му класі ця тема асоціюється зі словами *a pen, a pencil, a book, a bag, a pencil-box* тощо, які учні можуть просто озвучувати, то в 4-му класі лексика розширюється й ускладнюється: *an eraser, a ruler, a copybook, glue, a school uniform, a favourite subject, a classmate, English, Ukrainian, German, French, Music, Math, Art* тощо.
2. *Sorting (сортування)*: учням пропонуються слова з різних тем у довільному порядку (наприклад: *desk, school, flat, sister, dog, hobby, bed, friend* тощо). Вони мають розподілити їх за окремими темами, озвучити або написати (теми: «Школа», «Родина», «Відпочинок», «Помешкання»).
3. *Know – want to learn – learned (Знаю – хочу дізнатися – дізнався)*: учням пропонується заповнити відповідну таблицю: у першому стовпчику записати те, що вони знають з теми, у другому – що хотіли б дізнатися, у третьому – відзначити, чи були з'ясовані питання/моменти, які їх цікавили.
4. *Scale (шкала)*: на полях зошита учень / учениця креслить шкалу і відзначає плюсом або галочкою рівень виконання, на його / її думку, роботи: внизу – не впорався / впоралась; посередині – впорався / впоралась, але виникли проблеми; вгорі – усе вийшло. Під час перевірки вчитель обводить плюс або галочку, якщо погоджується з оцінкою учня / учениці, або малює свій, якщо не згоден.

РЕФЛЕКСІЯ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Методика формувального оцінювання передбачає можливість і вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність. Варто зазначити, що здатність до персональної (автономної) **рефлексії** в дітей молодшого шкільного віку є достатньо обмеженою, але можливості для її розвитку актуалізуються у груповій формі.

Рефлексію класифікують за її функціями:

1. **Рефлексія настрою та емоційного стану** – доцільно проводити на початку уроку з метою встановлення емоційного контакту з групою та наприкінці діяльності, наприклад:

- «Картки настрою» / «Смайлики» – учні обирають картку чи смайлик, який відповідає їхньому настрою. Інший варіант – малюють на смайлику свої емоції, відтворивши риси зовнішності людини, усмішку, сльози тощо.

- «Стрілки настрою» – за допомогою стрілок (карток зі стрілками) учень може швидко показати зміну свого настрою: зростання або зниження інтересу до уроку.
- «Вагончики вражень» – на дошці вчитель малює або прикріплює потяг із кількох вагончиків, кожен із яких символізує різний етап уроку. Учні отримують по кілька веселих і сумних смайлів, які вони повинні розмістити у відповідних вагончиках: сумний, якщо на якомусь етапі матеріал був незрозумілим і тому настрої погіршився, веселий – якщо питань не виникло, все було легко.

В кінці уроку можна обговорити, які емоції дитина відчувала на уроці, наприклад:

2. **Рефлексія діяльності** – дає можливість осмислити способи та прийоми роботи з навчальним матеріалом, пошук найбільш раціональних (проводиться на етапі перевірки домашнього завдання, захисті проєктних робіт. Застосування цього виду рефлексії наприкінці уроку дає змогу оцінити активність кожного на різних етапах уроку), наприклад:

«Сигнали» – учитель просить учнів показувати сигнали, що позначають розуміння / нерозуміння матеріалу. Попередньо потрібно домовитися з дітьми про використання таких сигналів:

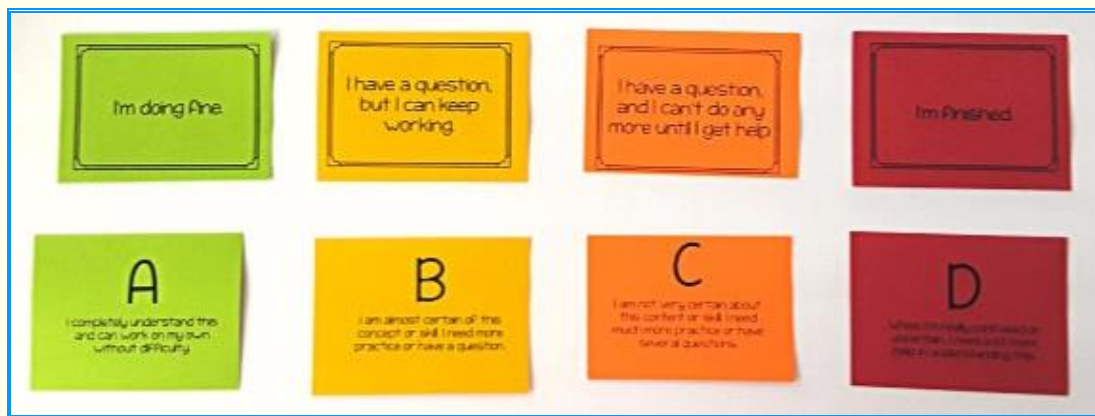
- *я розумію і можу пояснити* (великий палець руки спрямовано вгору);
- *я поки що не розумію* (великий палець руки спрямовано вбік);
- *я не зовсім упевнений / упевнена* (помахати рукою).

«Світлофор» – учні обирають один із кольорів: червоний, жовтий чи зелений. Червоний – не зрозумів; жовтий – є складнощі, потребую допомоги; зелений – усе зрозумів.

Ускладненим варіантом прийому «Світлофор» є «Картки прогресу / Progress cards» (3-4 клас) – двосторонні кольорові картки з твердженнями, за допомогою яких учні сигналізують учителю, чи їм усе зрозуміло чи потрібна допомога.

З одного боку картки записано твердження:

- *I'm doing fine.* (зелений);
- *I have a question, but I can keep working.* (жовтий);
- *I have a question, and I can't do any more until I get help.* (оранжевий);
- *I'm finished.* (червоний).

З іншого боку картки записано літеру (A – D) та твердження:

- A – *I completely understand this and can work on my own without difficulty.* (зелений);
- B – *I am almost certain of this concept or skill. I need more practice or have a question.* (жовтий);
- C – *I am not very certain about this concept or skill. I need much more practice or have several questions.* (оранжевий);
- D – *Whoa. I'm really confused or uncertain. I need a lot more help in understanding this.* (червоний).

3. **Рефлексія змісту навчального матеріалу** – використовується для виявлення рівня усвідомлення змісту пройденого.

“Craft punch” – на символах у вигляді зірочок / стікерів учні записують свої особисті досягнення на уроці та прикріплюють їх на стенд / прикріплюють зірочки відповідно до виконаних видів діяльності тощо.

This Chart belongs to **Pingu**

Reward Chart

Task	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday	Saturday	Sunday	Total
Came to the lesson on time	★	★		★	★			
Helped the teacher	★	★			★			
Followed the class (online) rules	★	★	★	★	★			
Completed the homework	★	★	★		★			
Encouraged a classmate		★			★			

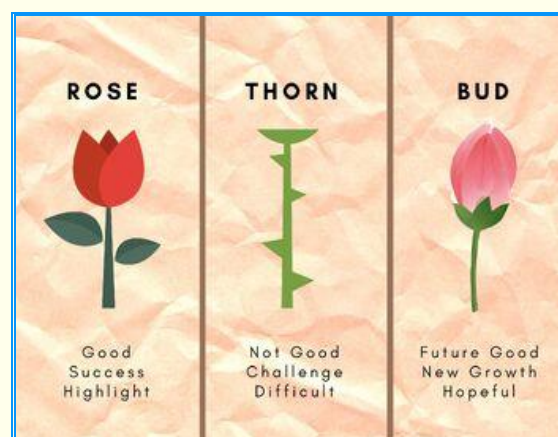
When I reach my goal of 15 stars, my reward will be:

When I reach my goal of 10 stars, my reward will be:

When I reach my goal of 5 stars, my reward will be:

When I reach my goal of 1 star, my reward will be:

“Rose – thorn – bud” – картки із трьома зображеннями: квітка троянди (*What did you like most about the lesson?*) – бутон троянди (*What are you looking forward to about the lesson?*) – стебло з колючками (*What did you dislike most about the lesson?*).

“Five petals” – рефлексивна техніка, яка дозволяє проаналізувати свою діяльність на уроці за такими аспектами:

Mind (інтелект, розум): *What have I learned today?*

Result (результат): *What did I do and what have I achieved?*

Mood (настрій): *What surprised me? Why?*

Help (допомога): *Whom did I help? Who helped me?*

Body (тіло): *Was I full of energy or tired?*

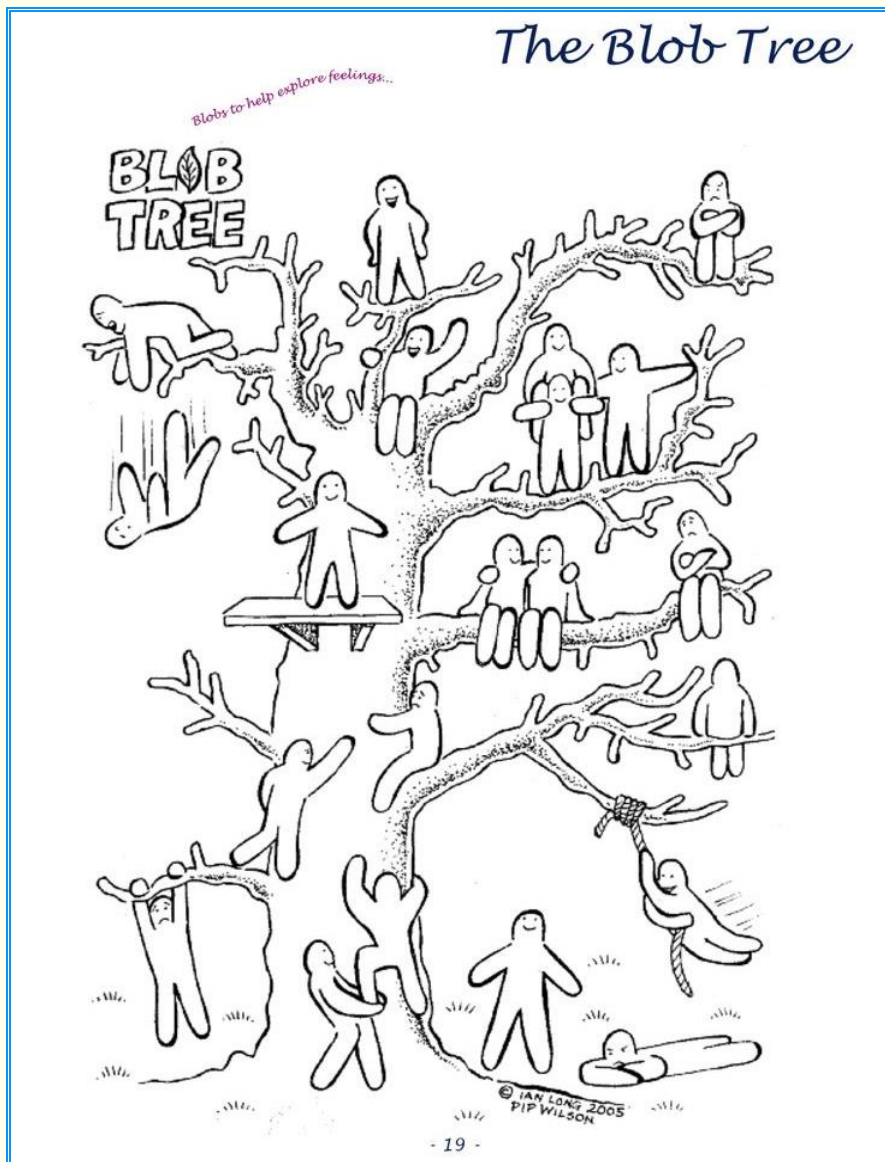

САМООЦІНЮВАННЯ ТА ВЗАЄМОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Самооцінювання є альтернативним способом оцінювання навчальних досягнень, невід'ємним умінням сучасного учня у процесі пізнання й самопізнання. Найважливішою метою самооцінювання є підвищення здатності школяра до саморефлексії. Самооцінювання може здійснюватися на різних етапах навчальної діяльності – як на етапі планування виконання навчального завдання (вироблення критеріїв оцінки), так і по завершенні його виконання (оцінювання учнем власної роботи за виробленими критеріями).

Популярним прийомом самооцінювання, що передбачає розвиток навичок критичного мислення учнів, є BLOB Tree / Дерево Блоба / Дерево з чоловічками (від англ. *Binary Large Object* – Бінарний великий об'єкт, тобто бінарний набір даних, що розглядається як єдиний, неперервний об'єкт). Перед учнями ставиться завдання оцінити свої знання з певного лексичного чи граматичного матеріалу та позначити себе на BLOB Tree. При цьому вони мають пояснити, чому «помістили» себе на тій чи іншій висоті (гілці) цього дерева. У процесі пояснення кожна дитина зможе виявити свої знання або недоліки з вивченої лексики чи граматики, а також намітити шляхи їх усунення. Разом з учителем учні мають можливість

прийти до спільної думки щодо необхідності повторення того чи іншого навчального матеріалу перед опрацюванням нового.

На уроках іноземної мови учнів доцільно також залучати до **взаємо-оцінювання**, що є елементом формувального оцінювання. При цьому потрібно формувати в них уміння коректно висловлювати свою думку про результат роботи однокласника / однокласниці, давати поради щодо його покращення. Проведення взаємооцінювання активізує навчання, формує здатність учнів до комунікації, сприяє розвитку критичного мислення, навчає аргументовано висловлювати свої судження й адекватно ставитися до зауважень і рекомендацій інших. Так, працюючи попарно, учні можуть оцінювати роботу один одного за допомогою прикметників і прислівників, які добираються вчителем з урахуванням вікових особливостей учнів. Це, зокрема, такі слова:

- 1) прикметники: *wise, bright, modern, capable, diligent, reflective, painstaking, confident, dynamic, efficient, willing, etc.*;
- 2) прислівники: *well, fast, quickly, slowly, quietly, easily, etc.*

МОВНЕ ПОРТФОЛІО

Однією з важливих технологій оцінювання і засобом самоконтролю в початковій школі є технологія **Мовного портфоліо** (*“Language Portfolio”*), яка відрізняється від традиційних методів оцінювання тим, що забезпечує вчителя обґрунтованою інформацією про процес і результати діяльності учня в режимі самостійної роботи, удосконалення його креативних можливостей та вмінь здійснювати власні оцінні судження про результати своєї діяльності. Портфоліо вважається «автентичним», тобто найбільш наближеним до реального оцінювання. Через твердження «Я знаю» (*“I know”*), «Я вмію» (*“I can”*) акцентуються навчальні досягнення учнів з іноземної мови, розвивається здатність до самооцінювання, поступово збільшується відповідальність за власне навчання.

Функції	Зміст діяльності
<i>The Passport</i>	
This summarises the owner's linguistic identity, language learning experiences and language qualifications in an internationally transparent manner	• School report • YL certificates • Tickets to theatres / cinemas etc in English speaking countries
<i>The Biography</i>	
This can document the learners' personal language learning history and contains checklists for self-assessment	• Learner checklists • My English world • Any aims or adjectives
<i>The Dossier</i>	
This is a collection of student work which illustrates the passport and biography	• Corrected homework or class work • Tests • Book reviews and worksheets • DVD reviews and worksheets

	• Diary entries • E-mails • Poems • Stories which illustrate anything in the 'passport' section
--	--

За допомогою Мовного портфоліо прощується процедура впровадження європейських стандартів оцінювання успіхів учнів, у тому числі під час формувального чи підсумкового оцінювання, що здійснюються за допомогою дескрипторів відповідно до Загальноєвропейських рівневих стандартів. Мовне портфоліо дає можливість учням стати більш незалежними і самостійними, контролювати процес навчання і бути відповідальними за його результати.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білик Н. І., Добряк І. В. Сучасний урок: 50 способів порефлексувати: електрон. навч.-метод. посіб. Полтава: ПОІППО ім. М. В. Остроградського, 2021. 74 с.
2. Державний стандарт початкової освіти. *Учитель початкової школи*. 2018. №4 (вкладка). С. 1-16.
3. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька ; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
4. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
5. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
6. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
7. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
8. Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 р. № 813). URL: <https://imzo.gov.ua/2021/07/15/nakaz-mon-vid-13-07-2021-813-pro-zatverdzhennia-metodychnykh-rekomendatsiy-shchodo-otsiniuvannia-rezul-tativ-navchannia-uchniv-1-4-klasiv-zakladiv-zahal-noi-seredn-oi-osvity/>

9. Мелекесцева Н. В. Підготовка вчителя початкових класів до організації рефлексивної діяльності молодших школярів на уроках англійської мови. *Науково-методичний супровід професійної підготовки педагогічних та керівних кадрів для Нової української школи*: монографія [Електронне видання] / Л.В.Задорожня-Княгницька та ін.; за заг. ред. О. А.Голюк. Київ: Маріупольський державний університет, 2024. С. 237-261.
10. Мелекесцева Н., Ковтонюк Д. Рефлексивні техніки на уроках мовно-літературної освітньої галузі в початкових класах НУШ. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Бахмат Н.В., Гудима Н.В., Мелекесцева Н.В. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2024. Вип. 10. С. 44-49.
11. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
12. Нова українська школа. Навчальна платформа для підготовки вчителів англійської мови. URL: <https://nus-english.com.ua/uk>.
13. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
14. Онопрієнко О. В. Технологія конструювання інструментарію формувального оцінювання навчальних досягнень учнів першого та другого класів. *Український педагогічний журнал*. 2019. №1. С. 77-85.
15. Павлюк В. І. Рефлексія як ефективний інструмент роботи вчителя початкової школи на уроках англійської мови. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. № 79. Т. 2. С. 68-71.
16. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. 140 с.
17. Полонська Т. Оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи з іноземних мов у контексті компетентнісного підходу. *Проблеми сучасного підручника*. 2019. №22. С. 224-237.
18. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.
19. European Language Portfolio – Junior version: Revised edition. URL: http://deniscousineau.pbworks.com/f/elementaryportfolio_revised.pdf
20. Hadfield J., Hadfield Ch. Introduction to Teaching English. Oxford, 2010. 176 p.
21. Harmer J. Essential Teacher Knowledge: Core Concepts in English Language Teaching. Pearson Education, 2012. 288 p.
22. Harmer J. The Practice of Language Teaching. Longman, 2004. 370 p.
23. Slattery M., Willis J. English for Primary Teachers. A handbook of activities and classroom language. Oxford University Press, 2009. 148 p.

Тема 7. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

«Технологія» (грец. *technē* – мистецтво, майстерність і *logos* – слово, вчення) – «наука про майстерність».

Технологія навчання – система науково обґрунтованих дій елементів освітнього процесу, здійснення яких у певній послідовності забезпечить досягнення поставлених цілей навчання.

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Поняття «ігрові технології» вміщує різні методи та прийоми організації освітнього процесу у формі ігор. Навчальна гра має чітко поставлену мету навчання та відповідний їй результат, які мають навчально-пізнавальну спрямованість.

Ігрова діяльність на уроках іноземної мови є різновидом активної діяльності школярів, у процесі якої вони оволодівають мовою як засобом спілкування. Основою ігрової діяльності є ігрова ситуація, яка є засобом стимулювання до оволодіння іноземною мовою.

Ігрові технології – засіб мотивації усного іншомовного спілкування учнів, сприяє розвитку їхньої уваги, мовлення, мислення, рефлексії та забезпечує особистісне зростання кожного учасника гри.

Концептуальні основи ігрової діяльності:

1. Ігрова форма спільної діяльності учнів і вчителя створюється за допомогою ігрових прийомів і ситуацій, які виступають засобом спонукання та стимулювання дитини до діяльності.
2. Реалізація педагогічної (навчальної) гри здійснюється в такій послідовності: дидактична мета ставиться у формі ігрового завдання, освітня діяльність підпорядковується правилам гри; навчальний матеріал використовується як її засіб; успішне виконання дидактичного завдання пов'язується з ігровим результатом.

3. Ігрова технологія охоплює певну частину освітнього процесу, об'єднану спільним змістом, сюжетом, персонажем.
4. В ігрову технологію послідовно включаються ігри та вправи, що формують певні цільові орієнтири або знання з освітньої галузі. Але при цьому ігровий матеріал повинен активізувати освітній процес і підвищити ефективність засвоєння матеріалу.

Ігрова діяльність на уроках іноземної мови має різну спрямованість:

- 1) дидактична – формування певних мовленнєвих умінь і навичок, необхідних у практичній діяльності;
- 2) виховна – виховання самостійності, формування певних позицій, співпраці, комунікабельності;
- 3) розвивальна – розвиток уваги, мовлення, мислення, рефлексії, мотивації навчальної діяльності;
- 4) соціалізувальна – залучення до норм і цінностей суспільства, адаптація до умов середовища, саморегуляція.

Умови проведення дидактичної гри у процесі оволодіння іноземною мовою:

- доступність змісту гри психологічним особливостям і віковим можливостям учнів початкової школи, їхньому навчальному досвіду, інтересам і потребам;
- відповідність змісту гри меті та завданням уроку;
- проведення ігор на основі ситуацій, які адекватні реальним ситуаціям спілкування;
- урізноманітнення видів дидактичної гри в навчальному процесі;
- використання ігор, які стимулюють мотивацію навчання, викликають в учнів інтерес і бажання вдало виконати поставлене завдання, сприяють удосконаленню їхніх фізіологічних якостей та адаптації до шкільного соціуму;
- створення на уроках доброзичливої, творчої атмосфери;
- організація навчальної співпраці вчителя й учнів на всіх етапах дидактичної гри;
- об'єктивні критерії оцінювання успішності ігрової діяльності школярів.

Рольові ігри на уроках іноземної мови в початковій школі:

1) керовані / контрольовані (<i>controlled role play</i>), у таких РГ учасники використовують готові запропоновані репліки;	2) <i>напівкеровані</i> / контрольовані (<i>semi controlled role play</i>) – учні отримують опис сюжету РГ та своїх ролей;
3) вільні / некеровані (<i>free role play</i>) – учням пропонується лише тема РГ та розподіл ролей;	4) епізодичні (<i>small scale role play</i>) – розігрується лише окремий епізод РГ.

Структура рольової гри

- 1) тема, що визначає зміст мовленнєвої взаємодії;
- 2) ситуація як сукупність конкретних умов мовленнєвого спілкування;
- 3) сюжет (зміст) – проміжок дійсності, що умовно сприймається у грі.
- 4) ролі, що розподіляються між учасниками рольової гри;
- 5) ігрові дії як засіб реалізації цих ролей;
- 6) завдання (установка) розіграти ситуацію, що моделюється з позиції визначеної ролі та рольових взаємовідносин з партнером;
- 7) реальні стосунки між гравцями;
- 8) ігрове використання предметів, тобто заміщення реальних речей ігровими, умовними.

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Інтерактивні технології – це методи та прийоми організації освітнього процесу, засновані на активній взаємодії та комунікації всіх учасників, конструюванні знань учнем, використанні самооцінки та зворотного зв'язку. Вони передбачають не лише засвоєння знань, а й розвиток комунікативних, соціальних і пізнавальних умінь. У контексті навчання іноземної мови інтерактивність означає залучення учнів до реального мовленнєвого спілкування, моделювання життєвих ситуацій, співпраці у парах і групах.

Технології інтерактивного навчання

ІТ кооперативного навчання	ІТ колективно-групового навчання	ІТ ситуативного моделювання	ІТ опрацювання дискусійних питань
• робота в парах • ротаційні трійки • два – чотири – всі разом • карусель • робота в малих групах • акваріум	• мікрофон • обговорення в колі • мозковий штурм • навчаючи – вчуся • незакінчені речення • дерево рішень	• симуляція / імітаційні ігри • рольова гра • драматизація	• метод Прес • займи позицію • зміни позицію • безперервна шкала • дискусія

Дидактичні засади ефективного застосування інтерактивних методів у навчанні молодших школярів іноземної мови:

- врахування індивідуальних та вікових особливостей учнів;
- дотримання особистісно орієнтованого підходу в процесі навчання;
- відповідність обраних інтерактивних методів меті навчання та певному етапу пізнання (сприйняття, усвідомлення, запам'ятовування, застосування, закріплення, перевірка);
- доцільність використання тих чи інших інтерактивних методів у процесі формування комунікативної компетентності у молодших школярів на уроках англійської мови;
- відбір змісту для реалізації інтерактивних методів навчання у процесі вивчення іноземної мови в початкових класах;
- забезпечення розуміння учнями процедури інтерактивного навчання (основних завдань і способів їх розв'язання).

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Сучасне освітнє середовище вимагає активного впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які забезпечують інтерактивність, доступність, варіативність і високий рівень візуалізації навчального матеріалу. У навчанні іноземної мови в початковій школі ІКТ виступають потужним засобом формування іншомовної комунікативної компетентності, розвитку пізнавального інтересу, а також створення інклюзивного, безпечного й мотивувального середовища.

Інформаційно-комунікаційні технології в навчанні іноземної мови – це сукупність цифрових інструментів, програмного забезпечення та медіаресурсів, що використовуються для організації освітньої діяльності, комунікації, контролю й оцінювання результатів навчання. До ІКТ належать комп'ютери, планшети, інтерактивні дошки, освітні платформи, мобільні застосунки, мультимедійні презентації, відео- та аудіоматеріали тощо.

Використання ІКТ на уроках іноземної мови в початковій школі відкриває низку **педагогічних можливостей**:

- 1) індивідуалізація та диференціація навчання (адаптація темпу, рівня складності, виду завдань);
- 2) мотивація та інтерес до навчання (яскравість, динамічність, ефекти);
- 3) мовленнєва практика в ігровій формі;
- 4) розширення обсягу мовленнєвого досвіду через автентичні матеріали (мультфільми, пісні, подкасти);
- 5) формування цифрової грамотності як наскрізної компетентності;
- 6) налагодження комунікації з батьками та зворотний зв'язок з учнями;
- 7) організація дистанційного або змішаного навчання.

Ефективні інструменти ІКТ на уроках іноземної мови в початковій школі:

- презентації PowerPoint, Canva або Google Slides – для подання нового матеріалу;
- онлайн-платформи для інтерактивного навчання: LearningApps, Wordwall, Quizlet (створення вправ і тренувальних ігор), Kahoot, Blooket (змагання й тести в реальному часі), Padlet, Mentimeter (організація інтерактивної взаємодії);
- мобільні застосунки для вивчення лексичних одиниць і граматичних структур: Lingokids, Fun English, Duolingo Kids;
- віртуальні дошки (Miro, Classroomscreen, Gynzy);
- цифрові підручники та ресурси від видавництв (National Geographic Learning, Cambridge, Express Publishing).

ОНЛАЙН-РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ (ПЛАНИ-КОНСПЕКТИ УРОКІВ, ВІДЕО, ІНТЕРАКТИВНІ АРКУШІ, ФЛЕШ-КАРТКИ)

1

LearnEnglish Kids

BRITISH
COUNCIL

2

3

4

one stop english

5

(домашні завдання з автоперевіркою)

РАНДОМАЙЗЕРИ

Online-Stopwatch – онлайн-ресурс,
який містить генератори випадкових
чисел, імен та різні види таймерів.

<https://www.online-stopwatch.com/>

Види рандомайзерів

ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Дистанційне навчання передбачає організацію освітнього процесу з використанням електронних освітніх платформ, відеозв'язку, цифрових ресурсів та інших засобів, які дозволяють забезпечити безперервність освіти за відсутності фізичної присутності учнів у класі.

У контексті іншомовної освіти під час дистанційного навчання основними завданнями є збереження комунікативної спрямованості навчання, стимулювання мовленнєвої активності, розвиток рецептивних і продуктивних мовленнєвих навичок.

Особливості дистанційного навчання молодших школярів:

- потреба у візуалізації та динамічності навчального матеріалу;
- обмежена самостійність, часто необхідна підтримка дорослих;
- важливість гри як провідної діяльності;
- швидка втрата уваги – урок має бути динамічним, з чергуванням видів діяльності;
- підвищені вимоги до організації зворотного зв'язку.

Форми організації дистанційного навчання іноземної мови:

- синхронне навчання (онлайн-уроки в Zoom, Google Meet тощо);
- асинхронне навчання (самостійне опрацювання матеріалів, відеоуроків, виконання інтерактивних завдань);
- змішане навчання (поєднання синхронних і асинхронних форм).

Дистанційні технології навчання іноземної мови в початковій школі

Категорія	Приклади інструментів	Особливості використання
Платформи для відеозв'язку	Zoom, Google Meet, Microsoft Teams	Проведення онлайн-уроків у режимі реального часу
Освітні середовища	Google Classroom, ClassDojo	Організація освітнього процесу, зберігання матеріалів, зворотний зв'язок
Інтерактивні платформи	Wordwall, LearningApps, Genially, Kahoot, Quizizz, Blooket	Створення вправ, вікторин, ігор; мотивація учнів

Онлайн-дошки	Miro, Gynzy	Спільна робота, малювання, створення візуалізацій
Відео- та аудіоре-сурси	YouTube (канали для дітей), British Council Kids, BBC Kids	Аудіювання, перегляд пісень, мультфільмів, розвиток слухового сприйняття
Мобільні застосунки для дітей	Duolingo Kids, Lingokids, Fun English	Ігрове вивчення слів, фраз, вимови; розвиток лексичних і граматичних навичок

Методичні рекомендації щодо проведення уроку іноземної мови в початковій школі в умовах дистанційного навчання

1. Плануйте урок за структурою традиційного уроку: привітання, мотивація, подача нового матеріалу, практика, підсумок.
2. Чергуйте види діяльності кожні 5–7 хвилин (віртуальна гра, спів, вправа, руханка).
3. Залучайте учнів до інтерактивної взаємодії – опитування, «покази», демонстрація предметів, розповіді.
4. Забезпечуйте простоту інструкцій і візуальну підтримку (жести, картинки, слайди).
5. Формуйте цифрову компетентність учнів поступово, пояснюючи, як користуватися онлайн-ресурсами.
6. Налагоджуйте співпрацю з батьками – через повідомлення, відеоінструкції, онлайн-консультації.
7. Використовуйте формувальне оцінювання – короткі тести, зворотний зв'язок, смайлики, відео-відгуки.

ПРОЄКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Сучасна іншомовна освіта в початковій школі має бути спрямована не лише на формування мовних знань, а й на розвиток особистісних якостей учнів, уміння працювати в команді, вирішувати проблеми та презентувати результати своєї діяльності. Саме тому проєктні технології як складова компетентнісного підходу є ефективним засобом активізації пізнавальної діяльності молодших школярів у процесі вивчення іноземної мови.

Проектна технологія – це різновид творчої роботи молодших школярів, які під керівництвом учителя або самостійно вчаться створювати зміст своєї іншомовної навчальної діяльності в ході підготовки і захисту вибраного проєкту. Кінцевий продукт проєкту має матеріальне втілення: колаж, альбом, комікс, анкета, інсценівка тощо.

Цілі використання проєктів на уроках іноземної мови:

- розвиток комунікативної компетентності;
- мотивація до вивчення мови;
- формування міжкультурної компетентності;
- активізація мовленнєвої діяльності в реальному або наближеному до реального контексті;
- формування навичок самостійного та командного навчання.

Основні типи проєктів для початкової школи

Тип проєкту	Приклади
Інформаційні	Проект “My Favourite Animal” – збір інформації про тварин, створення постера
Дослідницькі	Проект “What Do We Eat?” – вивчення назв продуктів, опитування вдома
Творчі	Проект “Our ABC Book” – створення класної книжки з ілюстраціями
Ігрові / інсценізації	Проект “Mini-Theatre” – постановка казки англійською
Культурологічні	Проект “Christmas Traditions” – презентація традицій свят у різних країнах

Етапи реалізації проєкту

1. Постановка мети та завдань (учні дізнаються, що саме вони створюватимуть і з якою метою).
2. Планування діяльності (визначення етапів, розподіл ролей, джерела інформації).
3. Виконання проєкту (робота в парах / групах, збір матеріалів, створення продукту).

4. Презентація результату (усний виступ, відео, плакат, міні-вистава тощо).
5. Оцінювання проєкту (самооцінка, оцінка вчителя, відгуки однокласників).

Особливості реалізації проєктної діяльності з молодшими школярами:

- короткотривалість проєктів (1–2 тижні);
- візуальність, ігрові елементи, опора на творчість;
- активна участь учителя як координатора;
- доцільна участь батьків;
- поєднання проєктів з іншими видами діяльності: піснею, руханкою, малюванням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Державний стандарт початкової освіти. *Учитель початкової школи*. 2018. №4 (вкладка). С. 1-16.
2. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька ; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
3. Дистанційне та змішане навчання в школі. Путівник / упоряд. І. П. Воротникова. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 48 с.
4. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
5. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
6. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
7. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
8. Мелекесцева Н. Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до використання цифрових інструментів на уроках англійської мови. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 22. С. 434-436.

9. Олинець Т. В. Використання наочності як ефективного засобу навчання англійської мови у початкових класах. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редкол.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, О. В. Ковальчук. Київ: Міленіум, 2020. Вип. 3. С. 128-131.
10. Особистісно орієнтовані технології навчання іноземних мов / укладачі: І. О. Мазайкіна, Т. І. Ямчинська, Є. В. Громов. Вінниця, 2017. 76 с.
11. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. 140 с.
12. Полонська Т. К. Сутність ігрових технологій у навчанні іноземних мов учнів початкової школи на компетентнісних засадах. *Проблеми сучасного підручника*: зб. наук. праць. Київ: Педагогічна думка, 2018. Вип. 20. С. 317-327.
13. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.
14. Slattery M., Willis J. English for Primary Teachers. A handbook of activities and classroom language. Oxford University Press, 2009. 148 p.

Тема 8. НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Пріоритет Нової української школи – забезпечення рівних прав на якісну освіту для всіх дітей, зокрема й дітей з особливими освітніми потребами (ООП), які мають психічні або фізичні порушення та потребують спеціальних чи додаткових умов навчання й виховання.

Концепція Нової української школи: «Держава створює умови для забезпечення прав і можливостей осіб з ООП для здобуття ними освіти на усіх її рівнях з урахуванням їхніх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів».

Інклюзивна компетентність – це складова професійної компетентності вчителя, що забезпечує здатність здійснювати навчання іноземної мови учнів з ООП разом з їхніми здоровими однолітками в умовах ЗЗСО.

Інклюзивна компетентність вчителя іноземної мови виявляється в умінні враховувати під час організації освітнього процесу різні можливості та здібності школярів до вивчення іноземної мови, різні рівні володіння учнями іноземною мовою та прогнозувати можливі труднощі під час її опанування.

Діти з особливими освітніми потребами:

- діти з порушеннями фізичного чи розумового розвитку;
- обдаровані діти;
- діти, які мають труднощі у навчанні, спричинені соціальними, економічними, політичними чинниками.

Класифікація психофізичних порушень за видом (нозологією):

- порушення слухової функції (глухі, слабчучі, пізно оглухлі діти);
- виразні порушення зору (сліпі, слабкозорі діти);
- важкі мовленнєві порушення (діти-логопати);
- стійкі порушення інтелектуального розвитку на основі органічного ураження центральної нервової системи (розумово відсталі діти);
- затримка психічного розвитку (діти із ЗПР);
- порушення опорно-рухового апарату (діти з вадами опорно-рухового апарату);

- емоційно-вольові розлади (діти з вадами емоційно-вольової сфери);
- комплексні порушення декількох функцій.

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

- диференціація та індивідуалізація освітнього процесу з іноземної мови, адаптація програми з урахуванням особливостей психофізичного розвитку та можливостей учнів;
- формування іншомовних лексичних, граматичних і фонетичних навичок на основі завдань, що забезпечують запам'ятовування нових слів і застосування їх у мовленні;
- вправлення в усіх видах мовленнєвої діяльності з дотриманням чіткої послідовності: рецептивні вправи – репродуктивні вправи – продуктивні вправи;
- використання здоров'язберігаючих технологій;
- застосування інноваційних педагогічних технологій (інтерактивних, інформаційно-комунікаційних, ігрових) та специфічних форм, методів і прийомів навчання іноземної мови дітей з особливими освітніми потребами (арт-терапії та її різновидів – казкотерапії, музикотерапії; образотворчої діяльності; логопедичної ритміки; роботи з інтерактивною книгою; білінгвістичного методу навчання тощо);
- формування ситуації успіху на кожному уроці, розвиток впевненості учня, віри в свої сили, підбадьорювання;
- створення сприятливого психологічного клімату, встановлення правил використання завдань для розвитку емпатії та розуміння в класі, наприклад: *guess / remember something about your partner, find things you have in common / which are different*;
- налагодження стосунків між дітьми, встановлення системи взаємодопомоги (*peer mentoring*), виховання толерантного ставлення до людських відмінностей, розуміння цінності кожної дитини як унікальної особистості, наприклад, дотримання таких правил у класі: *We help each other. We listen to each other. We understand everyone is unique*;

- зразкове, чітке, емоційно виразне мовлення вчителя, вживання коротких зрозумілих речень;
- проведення детального інструктажу перед виконанням завдань, формулювання чітких, покрокових інструкцій, наприклад: *"Look at the board. Open your books"* замість *"Before you open your books, look at the board"*;
- вживання виразів класного вжитку у стверджувальній формі, тобто повідомлення учням про те, що вони повинні робити, а не те, чого не потрібно робити: *"Look at the board"* замість *"Don't keep turning round"*;
- використання візуальних опор для позначення режимів роботи, наприклад: слухання (*вухо*), говоріння (*рот*), письмо (*ручка*), читання (*книжка*). Також до початку уроку на дошці можна прикріпити малюнки з візуалізацією класних рутин, аби діти бачили, за яким планом вони працюють на занятті;
- забезпечення достатньої кількості часу для сприйняття інформації та формулювання відповіді, використання моделі *"think, pair, share"* на уроці;
- співпраця з батьками, вчителем-класоводом, шкільним психологом, фахівцями, спостереження за динамікою розвитку учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волошина О., Дмитренко Н. Підготовка майбутніх учителів іноземної мови до роботи в інклюзивних класах. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка*. 2016. №4. С. 142-149.
2. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik dla pedagogów i батьків / укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. Київ, 2016. 68 с.
3. Казачінер О. С. Розвиток інклюзивної компетентності вчителів іноземних мов у системі післядипломної освіти в міжкурсовий період: досвід харківського регіону. *Молодий вчений*. 2017. №1 (41). С. 413-416.
4. Каминін І. М., Тучина Н. В. Впровадження принципів інклюзивної освіти в процес навчання англійської мови в школі. *Педагогіка здоров'я: зб. наук. пр. VI Всеукр. наук.-практ. конф. / ХНПУ ім. Г. С. Сковороди; за заг. ред. акад. І. Ф. Прокопенка*. Харків: ХНПУ, 2016. С. 647-652.
5. Мелекесцева Н. В. Навчання іноземної мови молодших школярів із особливими освітніми потребами. *Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. праць. Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка; Ін-т педагогіки НАПН України [гол. ред. В. М. Лабунець]*. Кам'янець-Подільський: Зволейко Д.Г., 2019. Вип. 26 (1-2019). Ч. 2. С. 346-352.

6. Мелекесцева Н. В. Навчання іноземної мови молодших школярів із порушеннями слуху та мовлення. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник матеріалів регіональної науково-практичної конференції / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редкол.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, К. І. Демчик, Н. В. Мелекесцева. Київ: Міленіум, 2019. С. 98-104.
7. Миронова С. П. Педагогіка інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.
8. Creating an inclusive learning experience for English language learners with specific needs: Case studies from around the British Council's global network / British Council. URL: https://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/B480_Special%20Need_Publication_A4_V5_Final_MR.pdf
9. Using inclusive practices / Нова українська школа. URL: <https://nua.com.ua/module/using-inclusive-practices>
10. Using inclusive practices / British Council. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/teacher-development/continuing-professional-development/using-inclusive-practices?page=1>

ПРАКТИЧНИЙ БЛОК

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Основні завдання практичних і лабораторних занять із освітнього компонента «Методика навчання іншомовної освітньої галузі в початковій школі»:

- опрацювання теоретичних питань відповідно до плану практичних і лабораторних занять;
- виконання практичних завдань.

Плани практичних і лабораторних занять розміщено в MOODLE (<https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=7885>).

Форми діяльності на практичних і лабораторних заняттях:

- аналіз фрагментів уроків або відеозаписів;
- обговорення методичних ситуацій і педагогічних кейсів;
- розробка вправ і ігрових завдань для різних етапів уроку;
- розробка планів-конспектів уроків з іноземної мови для 1–4 класів;
- проведення мікровикладання (імітація уроку/фрагменту);
- створення дидактичних матеріалів (флеш-карток, схем, вправ у LearningApps тощо);
- робота з нормативними документами (Типова освітня програма, Державний стандарт, навчальні програми з іноземної мови);
- використання онлайн-інструментів для організації навчання (Padlet, Wordwall, Genially, Canva, Quizlet тощо).

Наприкінці кожного заняття підбиваються підсумки та здійснюється оцінювання відповідей здобувачів вищої освіти з метою розвитку у них рефлексії.

Активна робота на практичних заняттях формує навички публічного виступу, ведення дискусії, командної роботи, аналізу різних поглядів,

уміння презентувати власну позицію, розвиває критичне мислення та креативність.

Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі практичні заняття навчальної дисципліни. Здобувачі вищої освіти мають дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених освітнім компонентом, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція)».

Креативна ініціатива здобувача вищої освіти підтримується. Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів освіти становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Дотримання академічної доброчесності здобувачів вищої освіти регулюється «Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція)».

Неформальна та / або інформальна освіта здобувачів вищої освіти підтримується. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)».

ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

Тема: Компетентнісно орієнтоване навчання іноземних мов у початкових класах Нової української школи.

Мета – набути теоретично обґрунтованого уявлення про компетентнісно орієнтоване навчання іноземної мови в початкових класах Нової української школи; про особливості формування ключових компетентностей учнів 1-4 класів у процесі навчання іноземної мови у контексті вимог Нової української школи; перевірити рівень набутих теоретичних знань студентів щодо нормативних документів, які регламентують роботу вчителя іноземної мови в початковій школі.

Ключові поняття: компетентнісно орієнтоване навчання, ключові компетентності, іншомовна комунікативна компетентність, іншомовна освіта, іншомовна освітня галузь, урок іноземної мови, початкова школа, Нова українська школа.

План

1. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання іноземних мов у сучасній початковій школі.
2. Професійно-педагогічні вимоги до особистості сучасного вчителя іноземної мови в початковій школі.
3. Формування ключових компетентностей учнів 1-4 класів у процесі навчання іноземних мов за вимогами Нової української школи.
4. Іншомовна освіта в Державному стандарті початкової загальної середньої освіти.
5. Вимоги до навчального предмета «Іноземна мова» в Типових освітніх програмах для 1-2 та 3-4 класів Нової української школи.

Питання для обговорення

- У чому полягає відмінність між знанням і компетентним підходом у навчанні іноземних мов?

- Уявіть, що ви автор нового підручника з англійської мови для початкової школи. Як би ви інтегрували формування ключових компетентностей у його структуру?
- Який тип завдань найбільше мотивує молодших школярів до оволодіння іноземною мовою та водночас розвиває життєві компетентності?
- Як би ви організували мініпроект на уроці англійської мови, щоб розвивати в учнів громадянські та соціальні компетентності / компетентності у природничих науках і технологіях / підприємливість та фінансову грамотність?

Практичні завдання

1. Опрацюйте Державний стандарт початкової освіти: часові норми вивчення іноземної мови в 1-4 класах, мету і завдання вивчення іноземної мови, вимоги до результатів навчання здобувачів освіти з іноземної мови.
2. Проаналізуйте Типову освітню програму для 1-2 та 3-4 класів Нової української школи. У чому полягають відмінності у навчанні іноземної (англійської) мови під час першого та другого циклу навчання?
3. Проаналізуйте шкільні підручники з англійської мови для 1-4 класів. Доберіть вправи, на основі яких формуються ключові компетентності Нової української школи:
 - 1) спілкування державною (і рідною в разі відмінності) мовою;
 - 2) спілкування іноземними мовами;
 - 3) математична компетентність;
 - 4) компетентності у природничих науках і технологіях;
 - 5) екологічна грамотність і здорове життя;
 - 6) інформаційно-цифрова компетентність;
 - 7) уміння вчитися впродовж життя;
 - 8) громадянська та соціальна компетентності;
 - 9) обізнаність та самовираження у сфері культури;
 - 10) підприємливість та фінансова грамотність.

Рекомендована література

1. Державний стандарт початкової освіти. *Учитель початкової школи*. 2018. №4 (вкладка). С. 1-16.

2. Дидактичні та методичні засади компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька ; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
3. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
4. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
5. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
6. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
7. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf>.
8. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
9. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. 140 с.
10. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>
11. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №2

Тема: Система навчання іноземної мови в початковій школі.

Мета – набути теоретично обґрунтованого уявлення про систему навчання іноземної мови в початковій школі, оволодіти методичними вміннями, необхідними для роботи з підручниками з іноземної мови, аналізувати й формулювати цілі навчання іноземної мови, характеризувати зміст навчання іноземної мови, зіставляти принципи навчання іноземної мови, визначати найбільш ефективні методи і засоби навчання іноземної мови.

Ключові поняття: система навчання іноземних мов, цілі навчання іноземної мови, зміст навчання іноземної мови, принципи навчання іноземної мови, методи навчання іноземної мови, засоби навчання іноземної мови.

План

1. Система навчання іноземної мови, її компоненти.
2. Цілі навчання іноземної мови: практична, освітня, виховна, розвивальна.
3. Зміст навчання іноземної мови в початковій школі: іншомовна комунікативна компетентність та її складники.
4. Принципи навчання іноземної мови в початковій школі: дидактичні та методичні.
5. Методи навчання іноземної мови в початковій школі. Методична система і метод-спосіб. Методичний прийом.
6. Засоби навчання: основні та допоміжні; для вчителя і для учня; технічні й нетехнічні. Підручник і його роль в організації освітнього процесу з іноземної мови.

Питання для обговорення

- Як забезпечити баланс між усіма компонентами системи навчання іноземної мови (цілі, зміст, методи, форми, засоби)?
- Як система навчання іноземної мови має змінюватися з огляду на цифровізацію освіти?

- Чи доцільно поєднувати кілька методів на одному уроці? Наведіть приклад.
- Чи можна організувати повноцінне навчання іноземної мови в початковій школі без підручника?

Практичні завдання

1. Доведіть, що методика навчання іноземних мов є комплексною інтегративною наукою.
2. Схарактеризуйте компоненти та чинники формування іншомовної комунікативної компетентності молодшого школяра. Створіть візуалізацію (постер, ментальна карта, презентація тощо), яка ілюструє, як кожен компонент реалізується в процесі навчання іноземної мови в початковій школі.
3. Аналіз підручників. Розгляньте будь-які три уроки з підручників англійської мови для 1-4 класів та визначте практичну, освітню, розвивальну та виховну цінність навчальних матеріалів кожного уроку в контексті циклу уроків, та його відповідність віковим інтересам учнів.
4. Виберіть два підручники з англійської мови для початкової школи. Проаналізуйте їх і визначте, чи відповідають вони вимогам до сучасного підручника з іноземної мови за такими критеріями: системність; комплексність; наступність матеріалів; врахування особливостей рідної мови; відповідність певній методичній системі; врахування особливостей етапу навчання; мовленнєва спрямованість навчального матеріалу; розподіл матеріалу для продуктивного і рецептивного засвоєння; достатня увага до формування граматичних, лексичних і фонетичних навичок; концентричне і циклічне розташування навчальних матеріалів.

Рекомендована література

1. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька ; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРИНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.

4. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
6. Озерний Д. Багато методів навчання іноземних мов – комбінуйте їх! *НУШ: Нова українська школа*. URL: <https://nus.org.ua/view/bagato-metodiv-navchannya-inozemnyh-mov-kombinujte-yih/>
7. Олинець Т. В. Використання наочності як ефективного засобу навчання англійської мови у початкових класах. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редкол.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, О. В. Ковальчук. Київ: Міленіум, 2020. Вип. 3. С. 128-131.
8. Олинець Т. В. Підготовка здобувачів вищої освіти до реалізації професійно-орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності в початковій школі. *Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до професійної діяльності в Новій українській школі: оновлення філософії освіти*: колективна монографія / за заг. ред. Н. В. Бахмат, Н. В. Мелекесцевої, Н. В. Гудими. Київ: Міленіум, 2024. С. 228-258.
9. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. 140 с.
10. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>
11. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №3

Тема: Методика навчання іншомовного фонетичного матеріалу в початковій школі.

Мета – перевірити рівень набутих теоретичних знань здобувачів вищої освіти про особливості засвоєння іншомовного фонетичного матеріалу в початковій школі, набути уявлення про шкільний фонетичний мінімум та одиниці навчання фонетичного матеріалу, етапи формування іншомовної артикуляційної та інтонаційної навичок, ознайомитися з фонетичними вправами чинних підручників із англійської мови для 1-4 класів.

Ключові поняття: фонетичний матеріал, шкільний фонетичний мінімум, фонетична компетентність, артикуляційна навичка, інтонаційна навичка, фонематичний слух.

План

1. Формування основ іншомовної фонетичної компетентності в початковій школі.
2. Етапи формування артикуляційної навички.
3. Етапи формування інтонаційної навички.
4. Типові вправи для навчання іншомовного фонетичного матеріалу в початковій школі.
5. Труднощі засвоєння іншомовного фонетичного матеріалу в початковій школі.

Питання для обговорення

- Які чинники впливають на успішне формування основ фонетичної компетентності молодших школярів?
- Чи варто на початковому етапі навчання акцентувати увагу на правильності вимови, якщо дитина ще не володіє лексикою та граматикою?
- Чи повинна артикуляційна робота бути окремим етапом уроку, чи її краще інтегрувати в інші види діяльності?
- Чи є сенс використовувати фонетичну транскрипцію в початковій школі, чи це надто складно для дітей?
- Які ризики має надмірне виправлення вимови дитини: це стимулює чи навпаки пригнічує бажання говорити?

Практичні завдання

1. Опрацюйте Типову освітню програму для 1-2 та 3-4 класів ЗЗСО (навчальний предмет «Іноземна мова» – англійська). Створіть інфографіку або таблицю, яка ілюструє поступовий розвиток фонетичної компетентності учнів у двох циклах початкової освіти.
2. Оберіть один урок із чинного підручника англійської мови для 1–4 класів. Проведіть аналітичний огляд фонетичних вправ за такою структурою:
 - фонетичне явище;
 - кількість вправ та їхня різноманітність;
 - практичні цілі;
 - освітні цілі;
 - етап уроку, на якому формується артикуляційна / інтонаційна навичка;
 - відповідність вправ віковим особливостям учнів і принципам навчання фонетики.
3. Схарактеризуйте класифікацію англійських фонем. Яка група фонем і чому потребує найбільшої уваги з боку вчителя?
4. Укладіть фрагмент уроку навчання вимови учнів початкових класів (звук / звуки – за вибором студента), враховуючи етапи формування артикуляційної навички:
 - а) [e] – [æ];
 - б) [i] – [i:];
 - в) [t] – [d];
 - г) [ʃ] – [ʒ];
 - ґ) [tʃ] – [dʒ];
 - д) [θ] – [ð];
 - е) [n] – [ŋ];
 - є) [w];
 - ж) [r];
 - з) [h].

Рекомендована література

1. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
4. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
6. Мелекєсцева Н. Формування професійно орієнтованої фонетичної компетентності майбутніх учителів англійської мови початкової школи. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*: наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2021. №3(107). С. 177-186. URL: https://repository.sspu.sumy.ua/bitstream/123456789/11692/1/Mieliestseva_for_muvannia.pdf.
7. Мелекєсцева Н. В. Особливості формування англомовної фонетичної компетентності учнів початкової школи. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: у 3 т. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018. Вип. 17. Т. 3. С. 131-132.
8. Олинець Т. Застосування методу shadowing на уроках іноземної мови в початковій школі. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2025. Вип. 24. С. 391-392. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9057>.
9. Олинець Т. В. Розвиток іншомовної компетентності молодших школярів засобами пісенного матеріалу на уроках англійської мови. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти. Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, О. В. Ковальчук. Київ: Міленіум, 2021. Вип. 4. С. 91-95.

10. Олинець Т. В. Формування англомовної фонетичної компетентності молодших школярів засобами скоромовок. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, Н. В. Мелекесцева, О. В. Ковальчук. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. Вип. 9. С. 81-87.
11. Олинець Т. В., Неільчук М. В. Формування іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів засобами jazz chants. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, Н. В. Мелекесцева. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2024. Вип. 10. С. 67-72.
12. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. 140 с.
13. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>
14. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://nus-english.com.ua/>
2. <https://learnenglish.britishcouncil.org/>
3. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>
4. <https://www.onestopenglish.com/>
5. <http://www.teachingenglish.org.uk/>
6. <https://www.twinkl.co.uk/>
7. <https://games4esl.com/>
8. <https://eslkidstuff.com/>
9. <https://www.mes-english.com/>
10. <https://learning.ua/english/>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №4

Тема: Методика навчання іншомовного лексичного матеріалу в початковій школі.

Мета – перевірити рівень набутих теоретичних знань здобувачів вищої освіти про особливості засвоєння іншомовного лексичного матеріалу в початковій школі, набути уявлення про шкільний лексичний мінімум та одиниці навчання лексичного матеріалу, етапи формування іншомовної лексичної навички, ознайомитися із системою лексичних вправ чинних підручників із англійської мови для 1-4 класів.

Ключові поняття: іншомовний лексичний матеріал, лексична одиниця, семантизація, шкільний лексичний мінімум, лексична компетентність, лексична навичка.

План

1. Формування основ іншомовної лексичної компетентності в початковій школі.
2. Етапи формування лексичної навички.
3. Типові вправи для навчання іншомовного лексичного матеріалу в початковій школі.
4. Сучасні методи навчання іншомовної лексики в початковій школі.
5. Труднощі засвоєння іншомовного лексичного матеріалу в початковій школі.

Питання для обговорення

- Чи не призводить PPP-метод до надмірної формалізації мовлення молодших школярів? Як забезпечити природність мовлення в межах цього підходу?
- Чи готові учні початкової школи до виконання повноцінних комунікативних завдань? Як адаптувати TBL до їхнього вікового рівня та обсягу лексики?
- Чи варто використовувати TPR лише на початковому етапі вивчення лексики, чи його можна ефективно застосовувати на етапі закріплення та контролю?

- Чи дійсно метод асоціацій сприяє тривалому запам'ятовуванню лексики, чи може він створити у дитини «штучні» зв'язки, які не переходять у мовленнєву практику?
- Чи потрібно дотримуватися одного методу при навчанні лексики, чи ефективніше комбінувати їх залежно від теми та рівня учнів?

Практичні завдання

1. Опрацюйте Типову освітню програму для 1-2 та 3-4 класів ЗЗСО (навчальний предмет «Іноземна мова» – англійська). Створіть інфографіку або таблицю, яка ілюструє поступовий розвиток лексичної компетентності учнів у двох циклах початкової освіти.
2. Оберіть один урок із чинного підручника англійської мови для 1-4 класів. Проведіть аналітичний огляд лексичних вправ за такою структурою:
 - тема уроку;
 - кількість лексичних вправ;
 - практичні цілі вправ;
 - етап формування лексичної навички;
 - способи семантизації лексичних одиниць.
3. Проаналізуйте лексичний матеріал одного з чинних підручників англійської мови для початкової школи (1-4 клас). Визначте, які лексичні теми / одиниці можуть бути інтегровані з іншими освітніми галузями (Я досліджую світ, математика, мистецтво, інформатика тощо). Створіть таблицю, у якій вкажіть:
 - лексичну тему;
 - лексичні одиниці;
 - освітню галузь для інтеграції;
 - приклад навчального завдання;
 - очікуваний навчальний результат.
4. Укладіть фрагмент уроку з навчання активного лексичного матеріалу молодших школярів (підручник, клас, тема уроку – за вибором студента) на основі PPP-методу (Presentation – Practice – Production).

Рекомендована література

1. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРИНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
4. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
6. Мелекесцева Н. В. Скрайбінг як засіб візуалізації іншомовного навчального матеріалу у ВНЗ. *Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. Вип. 7. С. 105-106.
7. Олинець Т. В. Розвиток іншомовної лексичної компетентності молодших школярів засобами методу TPR (повної фізичної реакції). *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи: збірник наукових праць* / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, О. В. Ковальчук Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2022. Вип. 6. С. 37-39.
8. Олинець Т. В. Формування іншомовної лексичної компетентності молодших школярів засобами домашнього читання. *Міжнародна науково-практична конференція «Наука, освіта, культура»: 32 річниця Комрадського державного університету: збірник статей* / головний редактор та укладач: С. К. Сулак. Комрат: КГУ, 2023. С. 429-432. URL: <http://kdu.md/images/Files/mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferenciya-nauka-obrazovanie-kultura-posvyashchennaya-32-godovshchine-kgu-tom-2.pdf>
9. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. 140 с.
10. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>

11. Семенова Т., Мелекесцева Н. Ментальні карти як засіб навчання іншомовного лексичного матеріалу в початковій школі. *Сучасні технології початкової освіти: реальії та перспективи*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, О. В. Ковальчук. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2022. Вип. 6. С. 56-59.
12. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://nus-english.com.ua/>
2. <https://learnenglish.britishcouncil.org/>
3. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>
4. <https://www.onestopenglish.com/>
5. <http://www.teachingenglish.org.uk/>
6. <https://www.twinkl.co.uk/>
7. <https://games4esl.com/>
8. <https://eslkidstuff.com/>
9. <https://www.mes-english.com/>
10. <https://learning.ua/english/>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №5

Тема: Методика навчання іншомовного граматичного матеріалу в початковій школі.

Мета – перевірити рівень набутих теоретичних знань здобувачів вищої освіти про особливості засвоєння іншомовного граматичного матеріалу в початковій школі, набути уявлення про шкільний граматичний мінімум, етапи формування іншомовної граматичної навички, ознайомитися із системою граматичних вправ чинних підручників із англійської мови для 1-4 класів.

Ключові поняття: іншомовний граматичний матеріал, граматична структура, зразок мовлення, шкільний граматичний мінімум, граматична компетентність, граматична навичка.

План

1. Формування основ іншомовної граматичної компетентності в початковій школі.
2. Етапи формування граматичної навички.
3. Типові вправи для навчання граматичного матеріалу.
4. Методи навчання граматики іноземної мови в початковій школі.
5. Труднощі засвоєння іншомовного граматичного матеріалу в початковій школі.

Питання для обговорення

- Який із методів навчання граматики (індуктивний чи дедуктивний) більше відповідає віковим особливостям молодших школярів? Обґрунтуйте.
- Чи може гра бути повноцінним методом навчання граматики? Наведіть приклади.
- Чи виправдане використання граматичних термінів у межах комунікативних методів у початковій школі?
- Чи можливо навчити граматики іноземної мови без використання рідної мови в початковій школі? У яких випадках переклад може бути доцільним?
- Як враховувати індивідуальні стилі навчання (візуальний, аудіальний, кінестетичний) при доборі методів навчання граматики в початковій школі?

Практичні завдання

1. Опрацюйте Типову освітню програму для 1-2 та 3-4 класів ЗЗСО (навчальний предмет «Іноземна мова» – англійська). Створіть інфографіку або таблицю, яка ілюструє поступовий розвиток граматичної компетентності учнів у двох циклах початкової освіти.
2. Оберіть один урок із чинного підручника англійської мови для 1-4 класів. Проведіть аналітичний огляд лексичних вправ за такою структурою:
 - граматичне явище;
 - кількість граматичних вправ;
 - практичні цілі вправ;
 - формування граматичної навички.
3. Оберіть одну з частин мови (наприклад, іменник, дієслово, прикметник) та проаналізуйте особливості її вивчення в початковій школі. Які нові поняття чи категорії засвоюють учні під час вивчення цієї частини мови? Як це сприяє загальному розвитку комунікативних навичок учнів?
4. Укладіть фрагмент уроку з навчання активного граматичного матеріалу молодших школярів (підручник, клас, тема уроку – за вибором студента):
 - а) множина іменників;
 - б) присвійний відмінок іменників;
 - в) особові займенники;
 - г) присвійні займенники;
 - ґ) артикль;
 - д) ступені порівняння прикметника;
 - е) дієслово *to be* в *Present Simple*;
 - є) *Present Simple Tense*;
 - ж) *Past Simple Tense*;
 - з) *Future Simple Tense*;
 - и) *Present Continuous Tense*;
 - і) числівник;
 - ї) прийменники місця / часу.

Рекомендована література

1. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
4. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
6. Олинець Т. В. Формування мовної компетенції молодших школярів засобами мультиплікації на уроках англійської мови. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: у 3 т. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 13 С. 133-134.
7. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. 140 с.
8. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>
9. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://nus-english.com.ua/>
2. <https://learnenglish.britishcouncil.org/>
3. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>
4. <https://www.onestopenglish.com/>
5. <http://www.teachingenglish.org.uk/>
6. <https://www.twinkl.co.uk/>
7. <https://games4esl.com/>
8. <https://eslkidstuff.com/>
9. <https://www.mes-english.com/>
10. <https://learning.ua/english/>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №6

Тема: Методика навчання аудіювання іноземної мови в початковій школі.

Мета – перевірити рівень набутих теоретичних знань здобувачів вищої освіти про особливості розвитку аудитивної компетентності в початковій школі, ознайомитися з психолінгвістичними особливостями сприймання іншомовного усного мовлення молодшими школярами, з'ясувати типи аудіювання та види вправ для навчання розуміння мовлення на слух, проаналізувати приклади завдань із чинних підручників з англійської мови для 1-4 класів.

Ключові поняття: аудіювання, аудитивна компетентність, рецептивні види мовленнєвої діяльності, психолінгвістичні особливості, типи аудіювання, вправи на аудіювання, автентичне мовлення.

План

1. Характеристика аудіювання як рецептивного виду іншомовленнєвої діяльності.
2. Зміст навчання іншомовного аудіювання в початковій школі.
3. Технологія навчання аудіювання в початковій школі.
4. Система вправ для навчання аудіювання.
5. Етапи роботи з аудіотекстом.
6. Вимоги до мовленнєвої поведінки вчителя іноземної мови на уроці.

Питання для обговорення

- Чому аудіювання вважають найскладнішим видом мовленнєвої діяльності? Які чинники цьому сприяють – мовні, когнітивні, психологічні?
- У чому полягає принципова відмінність між слуханням і аудіюванням?
- Як пов'язані розвиток слухової пам'яті, уваги та успішне оволодіння аудіюванням?
- Чи варто використовувати автентичні тексти для навчання аудіювання у 1-2 класах? Які переваги і ризики пов'язані з таким підходом?
- Як використання пісень, казок, мультфільмів сприяє формуванню навичок аудіювання? Як уникнути перетворення цих ресурсів лише на розвагу?

Практичні завдання

1. Опрацюйте Типову освітню програму для 1-2 та 3-4 класів ЗЗСО (навчальний предмет «Іноземна мова» – англійська). Визначте та проаналізуйте очікувані результати навчання з аудіювання для кожного циклу навчання. Укладіть таблицю або створіть інфографіку, яка систематизує: рівні сформованості навички аудіювання за класами; види текстів і комунікативні ситуації, у яких учень має діяти; типові завдання або види діяльності для досягнення результатів.
2. Оберіть один урок із чинного підручника англійської мови для 1-4 класів. Здійсніть аналітичний огляд вправ для навчання аудіювання, використовуючи запропоновану структуру:
 - мета аудіювання в структурі уроку: яку навичку має бути сформовано;
 - тип аудіоматеріалу: діалог, оповідання, інструкція, пісня тощо;
 - зміст тексту для аудіювання;
 - аналіз вправ: який етап роботи з аудіотекстом реалізує вправа (перед прослуховуванням / під час / після); яке завдання ставить перед учнем; чи сприяє вправа розвитку глобального / вибіркового / детального розуміння; який рівень складності вправи щодо віку учнів; сильні / слабкі сторони поданої вправи, можливі варіанти удосконалення.
3. Доберіть автентичний аудіотекст, адаптований для дітей початкової школи. Здійсніть його методичний аналіз за такими критеріями:
 - назва матеріалу, посилання на джерело (YouTube, сайт, платформа тощо);
 - тип аудіотексту: пісня, діалог, казка, інструкція тощо;
 - вікові можливості учнів, для яких він підходить (1–4 клас);
 - лексична та граматична насиченість: наскільки матеріал відповідає програмовим вимогам;
 - фонетичне оформлення: темп мовлення, дикція, наявність повторів, інтонація;
 - зміст і культурна відповідність: чи є зрозумілим, цікавим і прийнятним для дітей;

- пропозиція завдань до аудіювання: *до прослуховування* (активізація лексики, мотивація); *під час прослуховування* (завдання на глобальне / вибіркове розуміння); *після прослуховування* (перевірка розуміння, розвиток мовлення).
4. Укладіть фрагмент уроку з навчання аудіювання учнів початкових класів (урок і підручник – за вибором студента).

Рекомендована література

1. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
4. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
6. Олинець Т. В. Формування мовної компетенції молодших школярів засобами мультимедіації на уроках англійської мови. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: у 3 т. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 13. С. 133-134.
7. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. 140 с.
8. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>
9. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://nus-english.com.ua/>
2. <https://learnenglish.britishcouncil.org/>
3. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>
4. <https://www.onestopenglish.com/>
5. <http://www.teachingenglish.org.uk/>
6. <https://www.twinkl.co.uk/>
7. <https://games4esl.com/>
8. <https://eslkidstuff.com/>
9. <https://www.mes-english.com/>
10. <https://learning.ua/english/>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №7

Тема: Методика навчання читання іноземною мовою в початковій школі.

Мета – перевірити рівень набутих теоретичних знань здобувачів вищої освіти про особливості розвитку навичок читання в початковій школі, ознайомитися з психолінгвістичними особливостями сприймання письмового мовлення молодшими школярами, з'ясувати види читання та стратегії їх формування, проаналізувати приклади вправ для читання у чинних підручниках із англійської мови для 1-4 класів, а також визначити дидактичний потенціал автентичних та адаптованих текстів.

Ключові поняття: читання, читацька компетентність, рецептивні види мовленнєвої діяльності, види читання, стратегії читання, техніка читання, вправи для формування навичок читання, автентичний текст, адаптований текст.

План

1. Характеристика читання як рецептивного виду мовленнєвої діяльності.
2. Зміст навчання іншомовного читання в початковій школі.
3. Технологія навчання читання іноземною мовою в початковій школі.
4. Система вправ для навчання читання.
5. Види та стратегії читання.
6. Етапи роботи з текстом для читання.

Питання для обговорення

- Чи повинні тексти для читання в початковій школі бути лише адаптованими? У яких випадках доцільно використовувати автентичні тексти?
- Як змінюється підхід до навчання читання залежно від віку учнів та їхнього рівня володіння мовою?
- Як можна забезпечити мотивацію учнів до виконання вправ на читання?
- Які види читання (ознайомлювальне, вибіркове, детальне) найбільш релевантні для учнів 1-2-х класів, а які – для 3-4-х?
- Як навчати молодших школярів використовувати стратегії читання (передбачення змісту, здогадка за контекстом тощо)?

Практичні завдання

1. Опрацюйте Типову освітню програму для 1-2 та 3-4 класів ЗЗСО (навчальний предмет «Іноземна мова» – англійська). Визначте та проаналі-

зуйте очікувані результати навчання з читання для кожного циклу навчання. Укладіть таблицю або створіть інфографіку, яка систематизує: рівні сформованості навички читання за класами; види текстів; типові завдання або види діяльності для досягнення результатів.

2. Оберіть один урок із чинного підручника англійської мови для 1-4 класів. Здійсніть аналітичний огляд вправ для навчання читання, використовуючи запропоновану структуру:

- мета читання в структурі уроку: яку навичку / стратегію читання має бути сформовано (ознайомлювальне, детальне, вибіркове розуміння тощо);
- тип тексту для читання: діалог, оповідання, вірш, інструкція, лист, енциклопедичний фрагмент тощо;
- зміст тексту: тематика, мовний рівень, культурна відповідність;
- аналіз вправ: який етап роботи з текстом реалізує вправа (до читання / під час / після); яке завдання ставиться перед учнем; чи сприяє вправа розвитку певної стратегії читання (передбачення, здогадування, встановлення логічних зв'язків тощо); який рівень складності вправи щодо віку учнів; сильні / слабкі сторони поданої вправи, можливі варіанти удосконалення.

3. Доберіть автентичний друкований або цифровий текст для читання, адаптований для дітей початкової школи (вірш, листівка, коротка казка, вебсторінка тощо). Здійсніть його методичний аналіз за такими критеріями:

- назва тексту, посилання на джерело (сайт, платформа, підручник тощо);
- тип тексту: художній, інформаційний, інструктивний, розважальний тощо;
- вікові можливості учнів, для яких він підходить (1-4 клас);
- лексична та граматична насиченість: наскільки текст відповідає програмовим вимогам, які мовні явища домінують;
- формат подачі тексту: обсяг, ілюстрації, шрифт, допоміжні елементи (глосарій, піктограми, запитання);
- зміст і культурна відповідність: чи є текст зрозумілим, цікавим і прийнятним для дітей;

- пропозиція завдань до читання: *до читання* (мотивація, передбачення, активізація лексики); *під час читання* (глобальне / вибіркове / детальне розуміння); *після читання* (перевірка розуміння, мовленнєвий розвиток, творчі завдання).
4. Укладіть фрагмент уроку з навчання читання учнів початкових класів (урок і підручник – за вибором студента).

Рекомендована література

1. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРИНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
4. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
6. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. 140 с.
7. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>
8. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://nus-english.com.ua/>
2. <https://learnenglish.britishcouncil.org/>
3. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>
4. <https://www.onestopenglish.com/>
5. <http://www.teachingenglish.org.uk/>
6. <https://www.twinkl.co.uk/>
7. <https://games4esl.com/>
8. <https://eslkidstuff.com/>
9. <https://www.mes-english.com/>
10. <https://learning.ua/english/>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №8

Тема: Методика навчання говоріння іноземною мовою в початковій школі.

Мета – перевірити рівень набутих теоретичних знань здобувачів вищої освіти про особливості розвитку навичок усного мовлення в початковій школі, з'ясувати види мовлення та прийоми їх формування, проаналізувати приклади вправ для розвитку діалогічного та монологічного мовлення у чинних підручниках з англійської мови для 1-4 класів, а також визначити дидактичний потенціал ігрових, візуальних та цифрових ресурсів у навчанні говоріння.

Ключові поняття: говоріння, продуктивні види мовленнєвої діяльності, мовленнєва компетентність, діалогічне мовлення, монологічне мовлення, мовленнєві зразки, вправи для розвитку говоріння, мовленнєві ситуації, рольова гра.

План

1. Характеристика говоріння як продуктивного виду мовленнєвої діяльності.
2. Особливості діалогічного мовлення. Функціональні типи діалогів.
3. Технологія навчання діалогічного мовлення в початковій школі.
4. Система вправ для навчання діалогічного мовлення.
5. Особливості монологічного мовлення. Типи монологічних висловлювань, їхні мовні характеристики.
6. Технологія навчання монологічного мовлення в початковій школі.
7. Система вправ для навчання монологічного мовлення.

Питання для обговорення

- Яке місце говоріння в системі мовленнєвих навичок у початковій школі? Чи може воно розвиватися ізольовано від інших видів діяльності (аудіювання, читання, письма)?
- Як забезпечити участь усіх учнів у говорінні, коли час на уроці обмежений?
- Яку роль у навчанні говоріння відіграє невербальна комунікація (жести, міміка, інтонація)?

- Наскільки допустимо в початковій школі використання рідної мови під час навчання говоріння іноземною?

Практичні завдання

1. Опрацюйте Типову освітню програму для 1-2 та 3-4 класів ЗЗСО (навчальний предмет «Іноземна мова» – англійська). Визначте та проаналізуйте очікувані результати навчання з говоріння для кожного циклу навчання. Заповніть таблицю, яка систематизує динаміку розвитку вмінь іншомовного говоріння молодших школярів.

Клас	Сфера спілкування	Монологічне мовлення		Діалогічне мовлення	
		Уміння	Обсяг висловлювання	Уміння	Обсяг висловлювання
1					
2					
3					
4					

2. Оберіть один урок із чинного підручника англійської мови для 1-4 класів. Здійсніть аналітичний огляд вправ для навчання говоріння, використовуючи таку структуру:
 - мета говоріння в структурі уроку: яка навичка формується (діалогічне, монологічне мовлення, мовна реакція тощо);
 - тип мовленнєвого завдання (ролі, запитання-відповідь, опис зображення);
 - тематика і зміст висловлювання, відповідність віку;
 - аналіз вправ (етап уроку, вид діяльності, ступінь комунікативності, складність, сильні / слабкі сторони, пропозиції щодо удосконалення).
3. Наведіть приклади функціональних типів монологу та діалогу (підручник і клас – за вибором).
4. Створіть мовленнєву картку для парної / групової роботи на уроці англійської мови (тема, клас – за вибором). Картка має включати:

- ситуацію спілкування;
- запитання або зразки реплік;
- візуальну опору;
- варіанти відповідей (для учнів з різними рівнями підготовки).

5. Укладіть фрагмент уроку з навчання монологічного та діалогічного мовлення учнів початкових класів (урок і підручник – за вибором студента).

Рекомендована література

1. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРИНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
4. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
6. Олинець Т. В. Особливості навчання діалогічного мовлення на уроках англійської мови в початковій школі. *Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти*: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти; [відповід. секр. К. І. Демчик]. Київ: Міленіум, 2020. С. 171-173.
7. Олинець Т. В. Розвиток іншомовної мовленнєвої компетентності молодших школярів засобами тематичного контексту. *Міжнародна науково-практична конференція «Наука, освіта, культура»: 33 річниця Комрадського державного університету*: збірник статей / головний редактор та укладач: С. К. Сулак. Комрат: КГУ, 2024. С. 372-376. URL: <https://kdu.md/images/Files/33-godovshina-kdu-tom-2.pdf>
8. Олинець Т. В. Розвиток навичок іншомовного говоріння молодших школярів засобами вербальних опор. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конфе-

ренції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. Вип. 23. С. 399-401.

9. Олинець Т. В. Формування іншомовної мовленнєвої компетентності учнів початкової школи засобами комунікативних вправ. *Фахова підготовка вчителя початкової школи в умовах Нової української школи*: колективна монографія / за ред.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудими, О. В. Ковальчук, С. З. Романюк. Київ: Міленіум, 2021. С. 168-175.
10. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. 140 с.
11. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>
12. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://nus-english.com.ua/>
2. <https://learnenglish.britishcouncil.org/>
3. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>
4. <https://www.onestopenglish.com/>
5. <http://www.teachingenglish.org.uk/>
6. <https://www.twinkl.co.uk/>
7. <https://games4esl.com/>
8. <https://eslkidstuff.com/>
9. <https://www.mes-english.com/>
10. <https://learning.ua/english/>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №9

Тема: Методика навчання письма іноземною мовою в початковій школі.

Мета – перевірити рівень набутих теоретичних знань здобувачів вищої освіти про особливості формування навичок письма в початковій школі, з'ясувати види письма та прийоми їх формування, проаналізувати приклади вправ для розвитку графічних, орфографічних і комунікативних умінь письма у чинних підручниках з англійської мови для 1-4 класів, а також визначити дидактичний потенціал ігрових, візуальних та цифрових ресурсів у навчанні письма.

Ключові поняття: письмо, писемне мовлення, письмова мовленнєва компетентність, техніка письма, графічні навички, орфографічна правильність, комунікативне письмо, вправи для розвитку письма, навчальне письмо, письмова взаємодія.

План

1. Характеристика письма як продуктивного виду мовленнєвої діяльності.
2. Завдання навчання письма в початковій школі.
3. Технологія навчання письма і писемного мовлення в початковій школі.
4. Система вправ для навчання писемного мовлення.

Питання для обговорення

- Які основні труднощі виникають у молодших школярів під час навчання письма іноземною мовою? Як їх подолати?
- Чи варто приділяти більше уваги каліграфії / орфографії чи комунікативній функції письма на початковому етапі?
- Які види письма є найдоцільнішими для розвитку навичок у 1-4 класах: списування, диктант, творче письмо чи інші?
- Які помилки в письмі потрібно виправляти одразу, а які – ігнорувати на ранніх етапах навчання?

Практичні завдання

1. Опрацюйте Типову освітню програму для 1-2 та 3-4 класів ЗЗСО (навчальний предмет «Іноземна мова» – англійська). Проаналізуйте динаміку розвитку вмінь у писемному мовленні молодших школярів, укладіть таблицю або створіть інфографіку.
2. Оберіть один урок із чинного підручника англійської мови для 1–4 класів. Проаналізуйте вправи, спрямовані на розвиток навичок письма за такою структурою:
 - мета письма у структурі уроку: яку навичку письма має бути сформовано (каліграфія, списування, диктант, творче письмо тощо);
 - тип письмової вправи (писемне відтворення, творче завдання, вправи на орфографію, вправи на зв'язне мовлення);
 - зміст письмового завдання: тематика, рівень складності, комунікативна спрямованість;
 - аналіз дидактичної цінності вправи: на якому етапі уроку вона використовується (підготовчий, основний, контрольний), як сприяє формуванню письмової компетентності, які методичні прийоми застосовані, можливі вдосконалення.
3. Порівняйте два приклади письмових вправ: класичну (з підручника) та інтерактивну (на онлайн-платформі або з використанням цифрових ресурсів). Оцініть їх переваги і недоліки з огляду на ефективність навчання письма у молодших школярів.
4. Укладіть фрагмент уроку з навчання техніки письма учнів початкових класів (урок і підручник – за вибором студента).
5. Укладіть фрагмент уроку з навчання писемного мовлення учнів початкових класів (урок і підручник – за вибором студента).

Рекомендована література

1. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.

3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
4. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
6. Олинець Т., Бойчук В. Розвиток навичок іншомовного письма молодших школярів засобами текстових моделей та письмових ґайдів. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, О. В. Ковальчук. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. Вип. 8. С. 124-129.
7. Мелекєсцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. 140 с.
8. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>
9. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://nus-english.com.ua/>
2. <https://learnenglish.britishcouncil.org/>
3. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>
4. <https://www.onestopenglish.com/>
5. <http://www.teachingenglish.org.uk/>
6. <https://www.twinkl.co.uk/>
7. <https://games4esl.com/>
8. <https://eslkidstuff.com/>
9. <https://www.mes-english.com/>
10. <https://learning.ua/english/>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №10

Тема: Формування іншомовної міжкультурної комунікативної компетентності учнів початкових класів.

Мета – перевірити рівень набутих теоретичних знань здобувачів вищої освіти про особливості формування основ іншомовної міжкультурної комунікативної компетентності учнів початкових класів; набуті вмінь здійснювати методичний аналіз підручників і навчальних матеріалів з метою визначення їх соціокультурної цінності; добирати соціокультурний матеріал для учнів початкових класів із урахуванням труднощів засвоєння автентичного навчального матеріалу і рівня підготовки учнів.

Ключові поняття: міжкультурна комунікативна компетентність, соціокультурна компетентність, лінгвосоціокультурна компетентність, краєзнавчий компонент, національні реалії, фонова лексика.

План

1. Іншомовна міжкультурна комунікативна компетентність як невід’ємна складова навчання іноземної мови в початковій школі.
2. Особливості формування англомовної лінгвосоціокультурної компетентності молодших школярів.
3. Краєзнавчий компонент у змісті навчання іноземних мов в початковій школі.
4. Засоби та прийоми активізації соціокультурних і краєзнавчих відомостей в іншомовній комунікативній діяльності учнів початкової школи.

Питання для обговорення

- Чому міжкультурна компетентність є важливою складовою навчання іноземної мови з самого початку навчання?
- Як міжкультурна компетентність впливає на мотивацію дітей до вивчення іноземної мови?
- Як сучасні цифрові ресурси можуть допомогти у формуванні міжкультурної компетентності молодших школярів?
- Як місцеві культурні особливості можуть допомогти дітям краще розуміти іноземну культуру?

Практичні завдання

1. Проаналізуйте зміст навчання іноземної мови у початковій школі щодо наявності соціокультурних і краєзнавчих відомостей.
2. Аналіз підручників. Розгляньте будь-які три уроки з підручників англійської мови для 1-4 класів та визначте соціокультурну цінність навчальних матеріалів кожного уроку в циклі та його відповідність віковим інтересам учнів.
3. Проаналізуйте соціокультурний матеріал у підручниках з англійської мови для 1-4 класів. Укладіть у вигляді таблиці наявну в підручниках соціокультурну лексику.

Національні реалії	
Реалії-антропоніми	
Етнографічні реалії	
Реалії культури й освіти	
Реалії шкільного життя	
Реалії-топоніми	

4. Доберіть або створіть інтерактивний матеріал (відео, презентацію, онлайн-гру), який демонструє культурні особливості англomовних країн. Розробіть завдання для учнів на розуміння і обговорення цього матеріалу (наприклад, відповіді на питання, опис побаченого, обговорення в парах).
5. Підготуйте коротке завдання, у якому учні порівнюють звичаї або традиції свого регіону з англomовною культурою (наприклад, свята, їжа, стиль одягу). Запропонуйте оформити результати у вигляді малюнків, колажу або усного звіту.

Рекомендована література

1. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРИНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.

3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
4. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
6. Мелекесцева Н., Олинець Т. English Children's Literature: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2024. 106 с.
7. Олинець Т. В. Розвиток іншомовної комунікативної компетентності учнів початкової школи засобами автентичних текстів. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редкол.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, О. В. Ковальчук. Київ: Міленіум, 2020. Вип. 2. С. 119-121.
8. Олинець Т., Шкіль А. Формування іншомовної соціокультурної компетентності учнів початкової школи засобами навчальних текстових матеріалів. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, Н. В. Мелекесцева. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2025. Вип. 12. С. 112-117.
6. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. 140 с.
7. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>
8. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://nus-english.com.ua/>
2. <https://learnenglish.britishcouncil.org/>
3. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>
4. <https://www.onestopenglish.com/>
5. <http://www.teachingenglish.org.uk/>
6. <https://www.twinkl.co.uk/>
7. <https://games4esl.com/>
8. <https://eslkidstuff.com/>
9. <https://www.mes-english.com/>
10. <https://learning.ua/english/>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №11

**Тема: Система планування з іноземної мови в початковій школі.
Урок іноземної мови в початковій школі.**

Мета – продемонструвати рівень набутих знань і методичних умінь планування й організації освітнього процесу з іноземної мови в початковій школі; здійснювати методичний аналіз підручників і навчальних матеріалів, необхідних для проведення уроків іноземної мови; визначати практичну, освітню, розвиваючу і виховну цілі окремого уроку, добирати раціональні прийоми для досягнення поставлених цілей; визначати типи вправ і послідовність їх виконання відповідно до етапів оволодіння мовленнєвими навичками та вміннями з урахуванням труднощів засвоєння навчального матеріалу і рівня підготовки учнів.

Ключові поняття: планування, тематичний план, урок іноземної мови, план-конспект уроку, структура уроку, тип уроку.

План

1. Планування освітнього процесу з іноземної мови.
2. Вимоги до уроку іноземної мови в початковій школі.
3. Типи і структура уроків іноземної мови.
4. Процедура планування уроку іноземної мови.

Питання для обговорення

- Які труднощі найчастіше виникають при плануванні і як їх можна подолати?
- Як правильно формулювати цілі уроку, щоб вони були конкретними і досяжними?
- Як правильно організувати послідовність етапів уроку, щоб забезпечити максимальну продуктивність навчання?
- Як інтегрувати елементи іноземної мови у фізкультхвилинки для підсилення мотивації та мовленнєвої практики молодших школярів?

Практичні завдання

1. Складіть тематичний план серії уроків (підручник, клас – за вибором) за поданою схемою:

№ циклу уроків	Тип уроку	Цілі уроку	Мовний матеріал			Види мовленнєвої діяльності				Обладнання	Домашнє завдання
			фонетика	лексика	граматика	аудіювання	говоріння	читання	письмо		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

2. Доберіть вирази класного вжитку відповідно до етапів уроку іноземної мови.
3. Доберіть 3 фізкультхвилинки для уроків іноземної мови відповідно до теми уроку (клас, підручник – за вибором студента).
4. Підготуйте план-конспект уроку для 1-2, 3-4 класів (клас, підручник, урок – за вибором студента).

Рекомендована література

1. Дидактичні та методичні засади компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
4. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.

6. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. 140 с.
7. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>
8. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://nus-english.com.ua/>
2. <https://learnenglish.britishcouncil.org/>
3. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>
4. <https://www.onestopenglish.com/>
5. <http://www.teachingenglish.org.uk/>
6. <https://www.twinkl.co.uk/>
7. <https://games4esl.com/>
8. <https://eslkidstuff.com/>
9. <https://www.mes-english.com/>
10. <https://learning.ua/english/>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №12

Тема: Позакласна робота з іноземної мови в початковій школі.

Мета – продемонструвати рівень набутих знань і методичних умінь щодо планування та організації позакласної роботи з іноземної мови в початковій школі; визначати мету, зміст і форми позакласної діяльності; добирати ефективні методи і прийоми організації позакласних заходів; розробляти сценарії позакласних заходів з урахуванням вікових особливостей молодших школярів, їхніх інтересів, пізнавальних потреб і рівня мовної підготовки; аналізувати потенціал позакласної роботи для розвитку іншомовної комунікативної компетентності учнів.

Ключові поняття: позакласна робота, форми позакласної діяльності, позакласного захід, мовний клуб, мовний гурток, інсценізація, мовне свято.

План

1. Роль позакласної роботи в навчанні іноземних мов у початковій школі.
2. Принципи організації позакласної роботи з іноземної мови в початковій школі.
3. Види позакласної роботи з іноземної мови в початковій школі та методика їх організації.
4. Методика організації роботи мовних гуртків / мовних клубів у початковій школі.
5. Етапи та складові позакласного заходу.

Питання для обговорення

- Чи може позакласна робота бути ефективнішою за традиційний урок у формуванні мотивації до вивчення іноземної мови? Чому?
- Чи повинні позакласні заходи відповідати тематиці уроків, чи мають вони право бути автономними? Обґрунтуйте свою позицію.
- Як можна поєднати освітню мету з розважальними елементами у позакласній діяльності, не втрачаючи навчального ефекту?
- Чи доцільно залучати батьків до підготовки та проведення позакласних заходів з іноземної мови? Які плюси і мінуси цього підходу?

Практичні завдання

1. Розробіть сценарій позакласного заходу (наприклад, «Свято англійської абетки», “Halloween Party”, «Казковий театр англійською» тощо) для учнів 1-4 класів (тема, клас – за вибором).
2. Створіть мовний квест або гру з іноземної мови (наприклад, пошук скарбів, гра-подорож, ребуси, загадки, QR-коди) для позакласного використання. Опишіть:
 - мету та правила гри;
 - етапи проходження;
 - мовний матеріал, що використовується;
 - методичні поради для вчителя.
3. Розробіть план організації та наповнення віртуальної виставки мовного клубу “My World in English”, яку можна провести онлайн або офлайн. Включіть:
 - тематику виставки;
 - приклади робіт учнів (малюнки, мініпроекти, лепбуки, відеозаписи);
 - мовний супровід до кожної роботи;
 - ідеї для залучення батьків.
4. Уявіть, що ви – керівник мовного гуртка. Створіть портфоліо гуртка з описом: назви та концепції гуртка; фотографій або ілюстрацій типових завдань; прикладу учнівської роботи (пісня, вірш, комікс тощо); вашої авторської методики мотивації молодших школярів; семестрового плану занять гуртка.

Рекомендована література

1. Дидактичні та методичні засади компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.

4. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
5. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
6. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. 140 с.
7. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>
8. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.
9. Sleeping beauty. Diamonds and Toads. Jack and the beanstalk / адапт. та вправи Л. В. Чернової. Київ: Арії, 2019. 64 с.
10. The Sly Fox and the little Red hen. Chicken Licken. The Town Mouse and the Country Mouse / адапт., вправи, словник Н. В. Коробкової. Київ: Арії, 2023. 64 с.
11. The Three Little Pigs / адапт. та вправи Н. В. Коробкової. Київ: Арії, 2022. 64 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://nus-english.com.ua/>
2. <https://learnenglish.britishcouncil.org/>
3. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>
4. <https://www.onestopenglish.com/>
5. <http://www.teachingenglish.org.uk/>
6. <https://www.twinkl.co.uk/>
7. <https://games4esl.com/>
8. <https://eslkidstuff.com/>
9. <https://www.mes-english.com/>
10. <https://learning.ua/english/>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №13

Тема: Контроль та оцінювання навчальних досягнень молодших школярів з іноземної мови в контексті компетентнісно орієнтованого навчання.

Мета – продемонструвати рівень набутих знань і методичних умінь щодо організації контролю та оцінювання навчальних досягнень молодших школярів з іноземної мови в контексті компетентнісно орієнтованого навчання; визначати мету й функції оцінювання; добирати ефективні форми та методи діагностики рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності; розробляти завдання для формувального й підсумкового оцінювання відповідно до вікових особливостей учнів; здійснювати аналіз результатів навчання та надавати конструктивний зворотний зв'язок для подальшого розвитку мовленнєвих умінь учнів.

Ключові поняття: контроль, оцінювання, тестування, формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання, зворотний зв'язок, вербальне оцінювання, рефлексія, самооцінювання, взаємооцінювання, мовне портфоліо.

План

1. Контроль у навчанні іноземної мови молодших школярів у контексті компетентнісно орієнтованого навчання: функції, форми, об'єкти контролю.
2. Тестування як засіб контролю з іноземної мови в початковій школі. Цифрові інструменти для створення тестів.
3. Особливості оцінювання результатів навчальної діяльності учнів з іноземної мови в 1-2 та 3-4 класах. Критерії оцінювання навчальних досягнень молодших школярів з іноземної мови.
4. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів НУШ з іноземної мови.
5. Підсумкове оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів НУШ з іноземної мови.
6. Самооцінювання та рефлексія на уроках англійської мови в початковій школі.
7. Мовне портфоліо молодшого школяра.

Питання для обговорення

- Чи можливо здійснювати контроль знань у початковій школі без стресу для учнів? Які умови цьому сприяють?
- Які ризики виникають при надмірному застосуванні тестових форм контролю в початковій школі? Які альтернативи ви вважаєте більш ефективними і чому?
- Якою повинна бути роль учителя у процесі самооцінювання учнів?
- Яку роль мовне портфоліо може відігравати у мотивації учня до навчання іноземної мови?

Практичні завдання

1. Схарактеризуйте прийоми вербального оцінювання на уроках англійської мови в початковій школі.
2. Сконструйте тестові завдання для контролю засвоєння лексичного / граматичного матеріалу засобами інтернет-сервісів (підручник, урок – за вибором студента).
3. Розробіть завдання для розвитку вмінь рефлексії учнів початкових класів на уроках англійської мови.
4. Розробіть одну сторінку мовного портфоліо для учнів 1-2 класів на тему *"I can do..."*, яка допоможе учню самостійно оцінити свої досягнення в опануванні англійської мови. Включіть:
 - рівень виконання завдань (за допомогою смайликів або кольорових позначок);
 - короткі *can-statements* (напр., *I can name animals / I can spell my name / I can ask and answer about age*);
 - просту рефлексію (*What I like / What was difficult*).

Рекомендована література

1. Державний стандарт початкової освіти. *Учитель початкової школи*. 2018. № 4 (вкладка). С. 1-16.
2. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
3. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.

4. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
5. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
6. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
7. Мелекесцева Н. В. Підготовка вчителя початкових класів до організації рефлексивної діяльності молодших школярів на уроках англійської мови. *Науково-методичний супровід професійної підготовки педагогічних та керівних кадрів для Нової української школи*: монографія [Електронне видання] / Л. В. Задорожня-Княгницька та ін.; за заг. ред. О. А. Голук. Київ: Маріупольський державний університет, 2024. С. 237-261.
8. Олинець Т. В. Рефлексія як дієвий інструмент у роботі вчителя початкових класів на уроках англійської мови. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*. Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, Н. В. Мелекесцева. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2024. Вип. 11. С. 169-175.
9. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. 140 с.
10. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>
11. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://nus-english.com.ua/>
2. <https://learnenglish.britishcouncil.org/>
3. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>
4. <https://www.onestopenglish.com/>
5. <http://www.teachingenglish.org.uk/>
6. <https://www.twinkl.co.uk/>
7. <https://games4esl.com/>
8. <https://eslkidstuff.com/>
9. <https://www.mes-english.com/>
10. <https://learning.ua/english/>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №14

Тема: Сучасні технології навчання іноземної мови в початковій школі.

Мета – продемонструвати рівень набутих знань і методичних умінь щодо застосування сучасних освітніх технологій у процесі навчання іноземної мови в початковій школі; визначати доцільність використання тієї чи іншої технології з урахуванням цілей і змісту навчання, вікових особливостей молодших школярів; моделювати фрагменти уроків із іноземної мови із застосуванням сучасних педагогічних технологій.

Ключові поняття: педагогічна технологія, інтерактивні технології, ігрові технології, проєктні технології, технології розвитку критичного мислення, квест-технології, інтегроване навчання.

План

1. Поняття «педагогічна технологія», загальна класифікація педагогічних технологій. Сучасні педагогічні технології під час навчання англійської мови в початковій школі.
2. Ігрові технології навчання англійської мови в початковій школі.
3. Інтерактивні технології в системі іншомовної освіти.
4. Проєктні технології навчання англійської мови в початковій школі.
5. Технологія розвитку критичного мислення як педагогічна категорія.
6. Квест-технології у навчанні англійської мови в початковій школі.
7. Інтегроване навчання англійської мови в початковій школі.

Питання для обговорення

- Чи можна вважати традиційний урок із використанням підручника повноцінною педагогічною технологією? Чому?
- Які сучасні технології навчання англійської мови є універсальними, а які – доцільні лише в певному класі або під час вивчення певної теми?
- Чи можуть інтерактивні технології бути ефективними без використання цифрових інструментів?
- Які ризики й переваги має інтегроване навчання англійської мови з іншими освітніми галузями в початковій школі?

Практичні завдання

1. Оберіть завдання з підручника англійської мови для 1-4 класу (підручник, клас і тема – за вибором). Перетворіть це завдання на інтерактивне, використовуючи одну з наведених технологій:
 - ситуативне моделювання (рольова гра, моделювання життєвої ситуації);
 - кооперативне навчання (парна / групова робота з розподілом ролей і обов'язків);
 - колективно-групове навчання (створення спільного продукту або розв'язання мовної проблеми).
2. Розробіть завдання для розвитку критичного мислення на уроках англійської мови в початковій школі (клас, підручник, тема – за вибором студента).
3. Укладіть фрагмент уроку англійської мови, використовуючи сучасні технології навчання (клас, підручник, тема – за вибором студента).
4. Укладіть завдання для інтегрованого уроку англійської мови та математики / української мови / читання / Я досліджую світ / мистецтва (клас, підручник, тема – за вибором студента).

Рекомендована література

1. Вайда В., Мелекесцева Н. Інтегроване навчання англійської мови та математики здобувачів початкової освіти в умовах Нової української школи. *Молодь і освіта в умовах викликів XXI століття*: українсько-польський збірник матеріалів Міжнародного круглого столу, м. Івано-Франківськ, 26 травня 2022 р. Івано-Франківськ: Супрун В. П., 2022. С. 19-24.
2. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
3. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
4. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
5. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.

6. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
7. Мелекєсцева Н. В. Впровадження технології розвитку критичного мислення на уроках англійської мови в початковій школі. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: у 3-х томах. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. Вип. 19. Т. 3. С. 121-123.
8. Мелекєсцева Н. В., Гудима Н. В. Інтегрований підхід до навчання англійської мови в початковій школі. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. Вип. 21. С. 169-170.
9. Олинець Т. В. Використання методу «Storytelling» в процесі навчання англійської мови учнів початкових класів. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*: збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, Н. В. Ковальчук. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2022. С. 68-73.
10. Мелекєсцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. 140 с.
11. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>
12. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.

Інтернет-ресурси

1. <https://nus-english.com.ua/>
2. <https://learnenglish.britishcouncil.org/>
3. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>
4. <https://www.onestopenglish.com/>
5. <http://www.teachingenglish.org.uk/>
6. <https://www.twinkl.co.uk/>
7. <https://games4esl.com/>
8. <https://eslkidstuff.com/>
9. <https://www.mes-english.com/>
10. <https://learning.ua/english/>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №15

Тема: Інформаційно-комунікаційні технології в навчанні іноземної мови молодших школярів. Організація дистанційного навчання іноземної мови в початковій школі.

Мета – продемонструвати рівень набутих знань і методичних умінь щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у процесі навчання іноземної мови в початковій школі; визначати дидактичні можливості цифрових ресурсів для розвитку іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів; добирати ефективні онлайн-платформи, сервіси та інструменти для організації дистанційного й змішаного навчання; здійснювати аналіз підручників і навчального матеріалу з метою подолання труднощів його засвоєння в умовах дистанційного навчання; створювати інтерактивні завдання та планувати онлайн-уроки іноземної мови з урахуванням принципів цифрової безпеки.

Ключові поняття: інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), цифрові освітні ресурси, онлайн-інструменти, дистанційне навчання, змішане навчання, онлайн-урок, освітня платформа, цифрова безпека, синхронне та асинхронне навчання.

План

1. Інформаційно-комунікаційні технології навчання іноземної мови в початковій школі.
2. Гейміфікація освітнього процесу з іноземної мови в початковій школі.
3. Інтернет-сервіси для організації ефективної взаємодії між учасниками освітнього процесу під час навчання іноземної мови.
4. Організація дистанційного навчання іноземної мови в початковій школі. Режими дистанційного навчання.
5. Труднощі оволодіння іноземною мовою молодшими школярами в умовах дистанційного навчання.

Питання для обговорення

- Чи можуть ІКТ повністю замінити традиційні методи навчання іноземної мови в початковій школі?

- Які ризики виникають при надмірному використанні ІКТ у навчанні іноземної мови дітей молодшого шкільного віку?
- Які чинники потрібно враховувати вчителю під час дистанційного навчання іноземної мови молодших школярів?
- Які труднощі є типовими саме для дистанційного формату навчання іноземної мови молодших школярів?

Практичні завдання

1. Здійсніть огляд цифрового додатка до чинного підручника з англійської мови для 1-4 класів (підручник, клас – за вибором студента) за такими критеріями:
 - змістова відповідність освітній програмі та підручнику;
 - інтерактивність і залучення учня;
 - доступність для використання молодшими школярами;
 - можливість диференціації завдань;
 - візуально-акустичне оформлення;
 - можливості зворотного зв'язку (автоматична перевірка, підказки);
 - наявність елементів гейміфікації;
 - врахування санітарно-гігієнічних норм (тривалість, навантаження);
 - безпека та конфіденційність.
2. Оберіть онлайн-платформу для навчання англійської мови в початковій школі. Здійсніть її аналітичний огляд і рекомендації для використання в навчанні англійської мови в початковій школі, оформіть у вигляді презентації.
3. Створіть власне інтерактивне онлайн-завдання для учнів 1–4 класів з використанням цифрового сервісу Wordwall, LearningApps, Kahoot тощо (клас, підручник, тема – за вибором студента).
4. Підготуйте фрагмент уроку для дистанційного навчання англійської мови в початковій школі (клас, підручник, тема – за вибором студента).

Рекомендована література

1. Дистанційне навчання в 3-4 класах: інструкції, приклади уроків та комунікації з батьками. URL: <https://nus.org.ua/articles/dystantsijne-navchannya-v-3-4-klasi-instruktsiyi-pryklady-urokiv-ta-komunikatsiyi-zbatkamy/>

2. Дистанційне навчання за підручниками Quick Minds (1-4 кл.). URL: <https://publishing.linguist.ua/wp-content/uploads/2020/04/Quick-Minds-finish.pdf>
3. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
4. Мелєкєсцева Н. Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до використання цифрових інструментів на уроках англійської мови. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 22. С. 434-436.
5. Організація дистанційного навчання: методичні рекомендації. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>
6. Практики та підходи до дистанційного навчання – рекомендації для вчителів. URL: <https://nus.org.ua/articles/praktyky-ta-pidhody-dodystantsijnogonavchannya-rekomendatsiyi-dlyavchyteliv/>
7. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 336 с.
8. Усе в одному місці: як програма Discord допоможе організувати дистанційне навчання. URL: <https://nus.org.ua/articles/use-v-odnomu-mistsiyakprograma-discord-dopoozhe-organizuvaty-dystantsijnenavchannya/>
9. Чотири сервіси, які допоможуть організувати дистанційне навчання. URL: <https://nus.org.ua/articles/chotyry-servisy-yakidopomozhut-organizuvatydystantsijne-navchannya/>
10. Як використовувати YouTube у дистанційному навчанні. URL: <https://nus.org.ua/-articles/yak-vykorystovuvaty-youtube-udystantsijniynomunavchanni/>
11. Як працювати в Google-клас: покрокова інструкція. URL: <https://nus.org.ua/-articles/yak-pratsyuvaty-v-google-klaspokrokovaya-instruktsiya/>
12. Як розробити дистанційний урок для 1-2 класів – інструкція від учительки. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-rozrobyty-dystantsijnyjurok-dlya-1-2-klasiv-instruktsiya-vid-vchytelky/>
13. Як технічно організувати дистанційне навчання – покрокова інструкція. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-tehnichnoorganizuvatydystantsijne-navchannya-pokrokovaya-instruktsiya/>
14. 10 лайфхаків для вчителів і порада батькам – вчителька математики про дистанційне навчання. URL: <https://nus.org.ua/articles/10-lajfhakiv-dlya-vchyteliviporada-batkam-vchytelka-matematyky-pro-dystantsijnenavchannya/>
15. 35 інструментів для дистанційного навчання – добірка НУШ. URL: <https://nus.org.ua/articles/30-instrumentv-dlyadystantsijnogo-navchannya-dobirkanush/>

16. Supporting every teacher: action and interaction as essential ingredients for teaching primary children online. URL: https://www.cambridge.org/elt/blog/2020/04/-01/action-interaction-teaching-primary-children-online/?utm_source=wobl&utm_medium=blog&utm_content=woblcontent&utm_campaign=supportingeveryteacher

Інтернет-ресурси

1. <https://nus-english.com.ua/>
2. <https://learnenglish.britishcouncil.org/>
3. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №16

Тема: Навчання іноземної мови молодших школярів із особливими освітніми потребами.

Мета – продемонструвати рівень набутих знань і методичних умінь щодо формування основ іншомовної комунікативної компетентності учнів початкових класів із особливими освітніми потребами (ООП); здійснювати аналіз підручників і навчального матеріалу з метою подолання труднощів його засвоєння дітьми із особливими освітніми потребами; адаптувати навчальний матеріал, добирати методи та прийоми для навчання учнів початкових класів із особливими освітніми потребами.

Ключові поняття: інклюзивна освіта, діти з особливими освітніми потребами, диференціація, індивідуалізація, адаптація навчального матеріалу.

План

1. Інклюзивне навчання іноземної мови в початковій школі.
2. Індивідуалізація освітнього процесу з іноземної мови в умовах інклюзивної освіти.
3. Підходи до навчання іноземної мови молодших школярів з особливими освітніми потребами:
 - навчання іноземної мови дітей з порушеннями зору;
 - навчання іноземної мови дітей з порушеннями слуху;
 - навчання іноземної мови дітей з мовленнєвими порушеннями.
4. Труднощі оволодіння іноземною мовою молодшими школярами з особливими освітніми потребами та шляхи їх усунення.
5. Створення ситуації успіху як засіб підвищення мотивації до вивчення іноземної мови в інклюзивному класі.

Питання для обговорення

- Які чинники потрібно враховувати вчителю початкових класів під час навчання іноземної мови дітей із особливими освітніми потребами?

- Чи достатньо сучасний підручник з англійської мови для 1-4 класів враховує потреби дітей з ООП? Що б ви змінили чи доповнили?
- Як інтегрувати цифрові технології з принципами інклюзивного навчання для забезпечення доступності іноземної мови всім учням початкової школи, зокрема тим, які мають труднощі у навчанні?

Практичні завдання

1. Доберіть ігри для навчання англійської мови молодших школярів із ООП (за видами інклюзії).
2. Підготуйте фрагмент уроку англійської мови в інклюзивному класі (клас, підручник, тема – за вибором студента).

Рекомендована література

1. Волошина О., Дмитренко Н. Підготовка майбутніх учителів іноземної мови до роботи в інклюзивних класах. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка*. 2016. №4. С. 142-149.
2. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik dla pedagogów i батьків / укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтак. Київ, 2016. 68 с.
3. Казачінер О. С. Розвиток інклюзивної компетентності вчителів іноземних мов у системі післядипломної освіти в міжкурсовий період: досвід харківського регіону. *Молодий вчений*. 2017. №1 (41). С. 413-416.
4. Каминін І. М., Тучина Н. В. Впровадження принципів інклюзивної освіти в процес навчання англійської мови в школі. *Педагогіка здоров'я: зб. наук. пр. VI Всеукр. наук.-практ. конф. / ХНПУ ім. Г. С. Сковороди; за заг. ред. акад. І. Ф. Прокопенка*. Харків: ХНПУ, 2016. С. 647-652.
5. Мелекєсцева Н. В. Навчання іноземної мови молодших школярів із особливими освітніми потребами. *Педагогічна освіта: теорія і практика: зб. наук. Праць / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка ; Ін-т педагогіки НАПН України [гол. ред. В. М. Лабунець]. Кам'янець-Подільський: Зволейко Д. Г., 2019. Вип. 26 (1-2019). Ч. 2. С. 346-352. URL: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2019-26-2.346-352>*
6. Мелекєсцева Н. В. Навчання іноземної мови молодших школярів із порушеннями слуху та мовлення. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи: збірник матеріалів регіональної науково-практичної конференції / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редкол.: Н. В. Бахмат, Н. В. Гудима, К. І. Демчик, Н. В. Мелекєсцева*. Київ: Міленіум, 2019. С. 98-104.

7. Миронова С. П. Педагогіка інклюзивної освіти: навчально- методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. 164 с.
8. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola- compressed.pdf>.
9. Основи інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. А. Колупаєвої. Київ: «А. С. К.», 2012. 308 с.
10. Підготовка вчителів іноземної мови в рамках впровадження Нової української школи / Міністерство освіти і науки України. URL: <http://publishing.linguist.ua/wp-content/uploads/2018/05/teacher-training.pdf>.
11. Creating an inclusive learning experience for English language learners with specific needs: Case studies from around the British Council's global network. *British Council*. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/sites/teacheng/files/B480 Special%20Need Publication A4 V5 Final MR.pdf>
12. Using inclusive practices. *British Council*. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/teacher-development/continuing-professional-development/using-inclusive-practices?page=1>.

ПЛАНИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ №1

Тема: Аналіз уроку англійської мови першого циклу початкової освіти (1-2 клас).

Мета – розвинути вміння здійснювати професійно орієнтований аналіз уроків англійської мови в 1-2 класах ЗЗСО з урахуванням вікових особливостей учнів та сучасних підходів до іншомовної освіти в першому циклі початкової освіти; розвинути навички критичного оцінювання структури уроку, доцільності використання педагогічних технологій, методів, прийомів і форм роботи; визначати відповідність практичної, освітньої, розвивальної та виховної мети змісту й ходу уроку, рівень досягнення поставлених цілей та розвитку іншомовних навичок учнів.

Ключові поняття: аналіз уроку, структура уроку, тип уроку, методи навчання іноземної мови, педагогічні технології, компетентісно орієнтований підхід, іншомовні навички, перший цикл початкової освіти.

Хід заняття

I. Організаційно-мотиваційний етап.

1. Ознайомлення з темою, метою та завданнями заняття.
2. Актуалізація попередніх знань (опитування: структура уроку, типи уроків, методи навчання англійської мови).

II. Теоретико-аналітичний етап.

1. Коротке обговорення:
 - Які особливості навчання англійської мови у 1-2 класах?
 - У чому полягає специфіка побудови уроку на цьому етапі?
2. Ознайомлення зі схемою аналізу уроку.

I. Цілеспрямованість уроку

1. Визначення практичної, освітньої, виховної та розвивальної мети уроку.
2. Встановлення відповідності цілей уроку його місцю в ситуативно-тематичному циклі, типу уроку та етапу навчання.

II. Структурно-змістовий розбір уроку

1. Визначення етапів уроку.
2. Відповідність послідовності етапів уроку іноземної мови і розподілу в часі визначеним цілям, віковим особливостям учнів та конкретним умовам навчання.
3. Надання детальної характеристики зафіксованим етапам уроку.

Початок уроку

- визначення форми проведення та оцінка мотиваційного потенціалу, відповідності віковим особливостям та рівню мовленнєвої підготовки учнів;
- формулювання навчальних завдань початку уроку та визначення їхнього зв'язку з цільовою настановою уроку;
- встановлення відповідності використаних прийомів визначеним цілям;
- оцінка ефективності використаних засобів навчання;
- характеристика мовленнєвої поведінки вчителя.

Основна частина уроку (з урахуванням конкретних етапів уроку)

- 1) введення нового мовного матеріалу:
 - визначення адекватності прийомів навчання етапам формування мовленнєвих навичок, труднощам засвоєння цього матеріалу і рівню підготовки учнів;
 - оцінка вмотивованості та мовленнєвої спрямованості введення мовного матеріалу, забезпечення мовленнєвої та розумової активності учнів;
 - визначення виховного, освітнього, розвивального потенціалу використаних прийомів та їхньої відповідності віковим психофізіологічним особливостям учнів; оцінка мовленнєвої поведінки вчителя;
- 2) активізація діяльності учнів у використанні мовного матеріалу:
 - встановлення відповідності мовленнєвих одиниць та послідовності вправ етапам формування мовленнєвих навичок;

- визначення співвідношення мовних і умовно-мовленнєвих вправ, урахування учителем труднощів засвоєння мовного матеріалу;
- оцінка вмотивованості і мовленнєвої спрямованості тренування;
- визначення прийомів активізації роботи всіх учнів та оцінка їх ефективності з урахуванням, вікових особливостей відповідної вікової групи;
- встановлення зв'язків тренування на уроці з виконаним домашнім завданням, оцінка ефективності форм його перевірки;
- визначення використаних допоміжних засобів навчання, оцінка ефективності та відповідності віковим психофізіологічним особливостям учнів та рівню їх мовленнєвої підготовки; визначення прийомів поточного контролю та оцінка адекватності поставленим завданням;
- визначення практичного, виховного, розвивального, освітнього потенціалу застосованих прийомів навчання іноземної мови;
- оцінка мовленнєвої поведінки вчителя;

3) вправляння учнів у спілкуванні:

- оцінка вмотивованості та ситуативної забезпеченості іншомовного спілкування учнів;
- визначення відповідності методичних прийомів етапам розвитку мовленнєвих умінь;
- опис прийомів активізації роботи учнів;
- визначення адекватності прийомів контролю його об'єктам;
- встановлення зв'язків роботи на уроці виконаним домашнім завданням та оцінка ефективності форм його перевірки;
- визначення виховного, розвивального, освітнього потенціалу застосованих прийомів навчання;
- оцінка мовленнєвої поведінки вчителя.

Заклучна частина уроку

- оцінка своєчасності і чіткості подання та роз'яснення домашнього завдання, його відповідності матеріалу проведеного уроку й мотивуючого потенціалу;
- визначення ступеня усвідомлення учнями досягнутого рівня практичного володіння мовою;

- оцінка об'єктивності виставлених оцінок, їх мотиваційного і виховного потенціалу.

III. Оцінка результатів проведеного уроку з методичної точки зору

1. Визначення ступеня успішності досягнення запланованої практичної мети.
2. Встановлення відповідності досягнутого на уроці ступеня сформованості мовленнєвих навичок і умінь визначеним цілям.

IV. Рекомендації щодо вдосконалення уроку

Залежно від результативності уроку необхідно сформулювати конкретні поради за такими критеріями:

- покращення вибору методичних прийомів навчання;
- підвищення вмотивованості та мовленнєвої спрямованості іншомовних вправ;
- удосконалення та урізноманітнення організаційних форм уроку іноземної мови;
- доцільність та вчасність використання допоміжних засобів навчання;
- покращення мовленнєвої поведінки вчителя.

III. Практичний етап.

1. Індивідуальне завдання.

Ознайомтеся з відеозаписом уроку англійської мови у 1-2 класі. Здійсніть аналізу уроку за поданою схемою.

2. Робота в малих групах (4-5 осіб).

Порівняйте результати аналізу уроку з іншими членами групи. Обговоріть:

- Що вдалося вчителю найкраще?
- Які елементи варто вдосконалити?
- Чи відповідають методи й форми роботи віковим особливостям учнів?

IV. Рефлексійно-оцінювальний етап.

1. Обговорення:

- Якими критеріями ви керувалися під час аналізу уроку?
- Що було найскладнішим у процесі аналізу?

- Як знання про структуру уроку допомагає майбутньому вчителю?

2. Самооцінювання роботи на занятті.

Рекомендована література

1. Дидактичні та методичні засади компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
4. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
5. Мелекєсцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. 140 с.

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ №2

Тема: Аналіз уроку англійської мови другого циклу початкової освіти (3-4 клас).

Мета – розвинути вміння здійснювати професійно орієнтований аналіз уроків англійської мови в 3-4 класах ЗЗСО з урахуванням вікових особливостей учнів та сучасних підходів до іншомовної освіти в другому циклі початкової освіти; розвинути навички критичного оцінювання структури уроку, доцільності використання педагогічних технологій, методів, прийомів і форм роботи; визначати відповідність практичної, освітньої, розвивальної та виховної мети змісту й ходу уроку, рівень досягнення поставлених цілей та розвитку іншомовних навичок учнів.

Ключові поняття: аналіз уроку, структура уроку, тип уроку, методи навчання іноземної мови, педагогічні технології, компетентісно орієнтований підхід, іншомовні навички, другий цикл початкової освіти.

Хід заняття

I. Організаційно-мотиваційний етап.

1. Ознайомлення з темою, метою та завданнями заняття.
2. Актуалізація попередніх знань (опитування: структура уроку, типи уроків, методи навчання англійської мови).

II. Теоретико-аналітичний етап.

Коротке обговорення:

- Які особливості навчання англійської мови у 3-4 класах?
- У чому полягає специфіка побудови уроку на цьому етапі?

III. Практичний етап.

1. Індивідуальне завдання.

Ознайомтеся з відеозаписом уроку англійської мови у 3-4 класі. Здійсніть аналізу уроку за поданою схемою.

2. Робота в малих групах (4-5 осіб).

Порівняйте результати аналізу уроку з іншими членами групи. Обговоріть:

- Що вдалося вчителю найкраще?
- Які елементи варто вдосконалити?
- Чи відповідають методи й форми роботи віковим особливостям учнів?

IV. Рефлексійно-оцінювальний етап.

1. Обговорення:

- Якими критеріями ви керувалися під час аналізу уроку?
- Що було найскладнішим у процесі аналізу?
- Як знання про структуру уроку допомагає майбутньому вчителю?

2. Самооцінювання роботи на занятті.

Рекомендована література

1. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
4. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
5. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. 140 с.

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ №3

Тема: Урок іноземної мови в початковій школі. Мікронавчання.

Мета: формувати вміння розробляти та проводити окремі елементи уроку англійської мови для учнів 1-4 класів шляхом мікронавчання в малих групах; розвивати навички професійної рефлексії, вміння працювати в команді та вдосконалювати педагогічну майстерність студентів.

Ключові поняття: мікронавчання (microteaching), етапи уроку іноземної мови, педагогічна взаємодія, рефлексія, командна робота.

Обладнання: шкільні підручники з англійської мови для 1-4 класів, флешкартки, аудіо/відеоматеріали, фломастери, ватмани.

Хід заняття

I. Організаційно-мотиваційний етап.

1. Ознайомлення з темою та завданнями заняття.
2. Формування мікрогруп (4-5 осіб в одній групі).

II. Теоретико-аналітичний етап.

Коротке обговорення в групах особливостей проведення уроків іноземної мови у 1-4 класах:

- структура уроку;
- принципи навчання: наочність, ігрова діяльність, рухова активність тощо;
- приклади ефективних прийомів (пісні, римівки, TPR, флешкарти тощо).

III. Практичний етап.

1. Мікронавчання.

Кожна група отримує тему уроку для конкретного класу (1-4 класи). Завдання для групи – спільно розробити мініурок, кожен учасник готує один структурний етап уроку (наприклад, вітання, введення нового матеріалу, підсумок тощо). Члени групи по черзі виступають у ролі вчителя й учнів.

2. Демонстрація мікроуроків.

- Кожна група презентує свій мікроурок. Інші студенти виступають у ролі учнів.
- Аналіз та обговорення мініуроків.

IV. Рефлексійно-оцінювальний етап.

- Що вдалося?
- Що викликало труднощі?
- Які методи були найбільш ефективними?

V. Домашнє завдання.

Підготувати розгорнутий конспект мініуроку на основі розробленого під час заняття сценарію, дібрати дидактичний матеріал до свого мініуроку.

Рекомендована література

1. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРИНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
4. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
5. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. 140 с.
6. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>

Інтернет-ресурси

1. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>
2. <http://www.teachingenglish.org.uk/>
3. <https://www.twinkl.co.uk/>
4. <https://games4esl.com/>
5. <https://eslkidstuff.com/>
6. <https://www.mes-english.com/>

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ №4

Тема: Урок іноземної мови в початковій школі. Проведення фрагментів уроків.

Мета: формувати вміння проводити фрагменти уроків англійської мови в початковій школі (1-4 клас); відпрацювати навички використання методів, прийомів і форм роботи відповідно до вікових особливостей молодших школярів і мети уроку; розвивати навички самоаналізу, взаємоаналізу, надання конструктивного зворотного зв'язку.

Ключові поняття: фрагмент уроку, компетентнісно орієнтований підхід, вікові особливості учнів, методи навчання, рефлексія, зворотний зв'язок.

Обладнання: шкільні підручники з англійської мови для 1-4 класів, флешкартки, аудіо/відеоматеріали, фломастери, ватмани.

Хід заняття

I. Попередня підготовка.

Розробіть план-конспект уроку англійської мови для учнів початкових класів (клас, підручник, урок – за вибором студента). Підготуйте усі матеріали до уроку (роздатковий матеріал / наочність / презентація / відео тощо).

II. Практичний етап.

1. Демонстрація фрагментів уроків.

Проведіть розроблений фрагмент уроку для своїх однокласників, які виступають у ролі учнів.

2. Аналіз та обговорення фрагментів уроків.

Шаблон оцінювання / самооцінювання фрагмента уроку

№	Критерій оцінювання	Опис	Бал (0-2/3)	Коментарі / зауваження
1	Формулювання мети	Мета чітка, відповідає змісту й рівню класу	/2	
2	Доцільність методів / прийомів	Відповідність віковим особливостям, меті та етапу уроку	/3	
3	Врахування вікових особливостей	Активність, рухливість, обсяг інструкцій	/3	
4	Організація навчальної діяльності	Логіка етапів, плавність переходів	/2	
5	Креативність / інтерактивність	Новизна, ігрові, нестандартні елементи	/2	
6	Якість мовлення / інструкцій	Англійська мова, зрозумілі команди	/2	
7	Залучення учнів до взаємодії	Робота в парах, групах, whole-class interaction	/2	
8	Використання наочно-сті / цифрових ресурсів	Flashcards, відео, онлайн-дошка, рухливі завдання	/2	
9	Мотивація / емоційна атмосфера	Позитивна підтримка, захоплення	/2	
10	Рефлексія / самоаналіз	Усна або письмова (у разі потреби)	/2	

- Самооцінювання студента.
- Відгуки однокласників.
- Коментарі викладача.

IV. Рефлексійно-оцінювальний етап.

- Що вдалося?
- Які труднощі виникли?
- Які стратегії були ефективними?
- Що можна вдосконалити?

Рекомендована література

1. Дидактичні та методичні засади компетентісно орієнтованого навчання іноземних мов у початковій школі: навчально-методичний посібник / за наук. ред. В. Г. Редька; відп. за вип. Т. К. Полонська. Київ: «КОНВІ ПРІНТ», 2020. 288 с.
2. Карпюк К. Т. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 144 с.
3. Карпюк О. Д. Нова українська школа: методика навчання англійської мови у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу. Тернопіль: «Видавництво Астон», 2020. 160 с.
4. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2013. 356 с.
5. Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2023. 140 с.
6. Підручники з англійської мови для 1-4 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>

Інтернет-ресурси

1. <https://learnenglishkids.britishcouncil.org/>
2. <http://www.teachingenglish.org.uk/>
3. <https://www.twinkl.co.uk/>
4. <https://games4esl.com/>
5. <https://eslkidstuff.com/>
6. <https://www.mes-english.com/>

САМОСТІЙНА РОБОТА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота – це форма організації освітнього процесу, під час якої здобувачі вищої освіти виконують заплановані завдання під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція)» самостійна робота здобувача вищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Самостійна робота здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни «Методика навчання іншомовної освітньої галузі в початковій школі» охоплює різні форми самостійної діяльності:

- 1) опрацювання текстів лекційних занять;
- 2) робота з основною й допоміжною літературою, читання наукової та навчальної літератури;
- 3) ознайомлення з нормативними документами освітянської галузі та їх опрацювання;
- 4) підготовка до практичних і лабораторних занять;
- 5) створення методичних розробок, конспектів уроків, дидактичних матеріалів;
- 6) використання цифрових інструментів для створення інтерактивних навчальних матеріалів;
- 7) опрацювання питань, винесених на самостійне опрацювання;
- 8) виконання вправ і завдань в Moodle;
- 9) підготовка до виконання модульної контрольної роботи тощо.

Самостійна робота забезпечує комплексну підготовку здобувача вищої освіти до аудиторних занять і контрольних заходів з навчальної дис-

ципліни. Результати цієї підготовки виявляються в активності здобувача вищої освіти на практичних заняттях, при виконанні тестових завдань та інших видів робіт.

Основною формою контролю та оцінювання самостійної роботи студентів є усне опитування як під час практичного заняття, так і на консультаціях.

Здобувачі вищої освіти мають дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених освітнім компонентом, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція)».

Креативна ініціатива здобувача вищої освіти підтримується. Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів освіти становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Дотримання академічної доброчесності здобувачів вищої освіти регулюється «Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція)».

Неформальна та / або інформальна освіта здобувачів вищої освіти підтримується. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)».

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

1. Подивіться відео “Professor Stephen Hawking on the teacher that changed his life”. <https://www.youtube.com/watch?v=2srGloZ673A>
2. Прочитайте “My best teacher – stories from academics”.

3. Напишіть ессе “My best teacher”, використовуючи план:

My best teacher:

What they taught:

When they taught me:

What made them so good:

Тема 2. СИСТЕМА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Підготуйте доповідь про методи навчання іноземної мови в історичному аспекті (1 метод – за вибором студента).
2. Представте порівняльний SWAT-аналіз двох методів навчання іноземної мови (за вибором студента).

Тема 3. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ФОНЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Продемонструйте застосування джазового чанту на уроці англійської мови в початковій школі (1 чант – за вибором студента). Сформулюйте мету якої бажаєте досягти, використовуючи той чи інший джазовий чант (наприклад, тренування наголосу в словах, ритму та інтонації у реченнях, щоб допомогти учням говорити без акценту; поповнити словниковий запас; тренувати граматичні структури; ознайомити з культурою, побутом, реаліями іншомовного середовища або ін.).

Гайд до завдання

- Вчитель обирає джазовий ритм, який йому необхідний для тренування тієї чи іншої структури.
- Оголошення про роботу з джазовим ритмом в класі. Презентація заголовку, лексики, що може використовуватися в обраному чаті.

- Ознайомлення учнів з джазовим ритмом та його презентація. Учні слухають Jazz chant та виконують різноманітні вправи з ним.
 - Читання хором. Учні читають, повторюють в ролях, в групах або разом.
 - Індивідуальна робота з Jazz Chant. Учні читають по черзі один за одним чи у ролях.
 - Розігрування ролей, презентація.
 - Комунікативне, творче завдання на основі вивченого ритму.
2. Продемонструйте застосування технології shadowing для роботи одним із віршованих творів (вірш, пісня, римівка) на уроці англійської мови в початковій школі.

Гайд до завдання

Для shadowing знадобиться якісний аудіозапис із чіткою вимовою диктора – підійдуть аудіокниги, подкасти, телевізійні програми чи фільми. Варто використовувати навушники для кращої чіткості звуку.

- *Перше прослуховування.* Увімкнути аудіо і прослухати короткий уривок – речення або абзац.
- *Повернення до початку.* Повернутися на початок уривка.
- *Одночасне повторення.* При повторному відтворенні аудіо необхідно вимовляти слова вголос одночасно з диктором, намагаючись якомога точніше повторити їх вимову.
- *Синхронізація з диктором.* Слідкувати за темпом диктора, не випереджаючи і не відстаючи від нього.
- *Точне повторення.* Намагатися повторювати всі звуки, інтонацію, паузи так, як це робить диктор.
- *Без зупинок.* Якщо учень чи студент збивається, не варто зупинятися – потрібно продовжувати йти далі з потоком аудіо.
- *Перехід до наступного уривка.* По завершенню зробити коротку перерву, а потім перейти до наступного уривка.

Тема 4. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ЛЕКСИЧНОГО МАТЕРІАЛУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Продемонструйте pre-teaching activity до вивчення нової лексики (до тексту чи презентації) на уроці англійської мови в початковій школі (клас, підручник, тема – за вибором студента).

Гайд до завдання

- *Select essential vocabulary.* Before introducing a new text, identify key words crucial for understanding it. Focus on words that appear frequently and are necessary for comprehension. Limit your selection to five or six words to avoid overwhelming students, based on the text length and their proficiency level.
- *Pretest.* After selecting essential words, give a quick pretest to assess students' knowledge. Use simple tasks like matching words with pictures or meanings, or multiple-choice questions with up to three options. The goal is to identify which words need more focus during teaching. Students who score well can be challenged with more advanced usage of the words.
- *Prepare a presentation of each word.* Create a slide or page for each word (using PowerPoint, Word, or posters). Include:
 1. The word in bold, large print.
 2. A simple, student-friendly definition.
 3. A clear, eye-catching image.
 4. A sentence using the word in context.

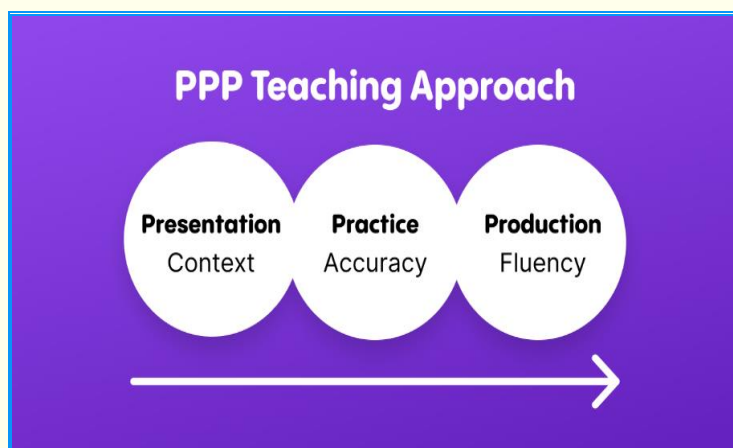
Photographs are more effective than illustrations for presenting vocabulary.

- *Explicitly teach each word.* Project the word presentation, introducing the word, its meaning, and a sentence in context. Have students repeat the word and meaning, then pair-share using a sentence you model.
- *Dialogue.* Engage students in a discussion about the word, sharing personal experiences and encouraging them to do the same.
- *Gestures.* Teach a gesture for each word to reinforce meaning, like using hand movements to represent the word «tent». Kinesthetic methods help reinforce vocabulary.

- *Word study.* For younger students, focus on blends, digraphs, and vowel patterns, and have them clap out syllables. For older students, highlight prefixes, suffixes, and how they contribute to the word's meaning.
- *Use cognates.* Encourage students to identify cognates (similar words in different languages, e.g., “information” in English and «інформація» in Ukrainian) to build confidence.
- *Connect word to the text.* Show connections between new words and the text, highlighting them and reading sentences in context to make learning meaningful.
- *Expand on word meanings.* Challenge students to explore different meanings of a word. For example, explain various uses of «tent», like a canopy at a farmers’ market, introducing new vocabulary like «canopy» and «produce».
- *Provide many opportunities for practice.*

Тема 5. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ГРАМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Продемонструйте застосування методу PPP (Presentation, Practice, Production) для навчання граматичного матеріалу на уроці англійської мови (клас, підручник, тема – за вибором студента).

Гайд до завдання

The first stage, presentation, is where the teacher presents new information to the students, such as a new grammar point or a vocabulary list. It is

important that the information is presented in sufficient detail and in a clear visual context, using pictures or flashcards to help illustrate the meaning of words and grammar.

There are 4 key points that should be occurring in an effective classroom presentation:

1. Your presentation stage should last no more than 5 minutes.
2. Creating a clear visual context (Use simple pictures to present the meaning of words and grammar. For vocabulary, this can be as simple as using flashcards. For grammar, try to think of a simple picture that can represent the meaning and context of grammar part).
3. Oral presentation first, written second (Present grammar orally first, using a clear, visual context. After you have presented it this way, only then write the full form on the board for the students to see. In this way you have given the word's meaning first, and it will allow the students to make connections between what they have heard and seen. The written form should be erased slowly through the practice stage).
4. Use CCQs (Never ask a student “*Do you understand?*”. You need to check that they understand, using Concept Checking Questions (CCQs). CCQs should be framed as a *yes / no* question, or as a closed question with two options).

For example, the teacher may show the class the following picture and model the following sentences:

Mr Smith is making breakfast.

Mr Smith IS makeING breakfast.

Mr Smith ...IS make...ING breakfast.

Mrs Smith is looking at her laptop.

Mrs Smith IS lookING at the laptop.

and so on.

She might then write the sentences on the board and perhaps describe the grammar rule.

- The second stage of the PPP method is practice, where students drill and reinforce the new language through various activities. This stage can be

longer or shorter depending on the complexity of the new language being taught and the needs of the students. Worksheets or games can be used during this stage to make the practice more engaging and interactive.

- The practice contains multiple activities to approach the entire class. There's a good chance that this will take up more time than any other phase of the PPP method. However, drilling can also be brief if the new language is simple and easy for a particular class to grasp. At this point, it is up to the teacher to determine the best course of action based on the needs of the students.
- The final stage of the PPP method is production, where students use the new language they have learned to synthesise new examples, either in written or spoken forms.

Тема 6. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ АУДІЮВАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Продемонструйте алгоритм роботи для розвитку аудитивних навичок на уроці англійської мови в початковій школі, враховуючи етапи pre-listening, while-listening, after-listening (клас, підручник, тема – за вибором студента).

Гайд до завдання

Introductory activities	Main activities	Post-task activities
An introduction to the topic of the text and activities focusing on key vocabulary in the text – to pre-teach important vocabulary, and to encourage learners to activate their knowledge of the world in relation to the topic.	A series of listening activities developing different listening subskills and moving from general to more detailed listening.	Activities which ask learners to talk about how the topic of the text relates to their own lives or give their opinions on parts of the text. These activities require learners to use some of the language they have met in the text.

Гайд до завдання

У процесі навчання аудіювання доцільно використовувати триетапну роботу з аудіотекстом на уроці, яка включає:

- підготовчий етап / передтекстовий, що вводить учнів у контекст ситуації або pre-listening;
- етап слухання з виконанням завдання або while-listening;
- підсумковий етап для закріплення матеріалу або after-listening.

Головна мета передтекстового етапу / підготовчого етапу (pre-listening stage) – подолання мовних труднощів, пов'язаних з аудіотекстом. На цьому етапі проводиться робота з фрагментами аудіотексту, учні знайомляться зі змістом тексту, їм пояснюються завдання, які необхідно виконати, надається необхідна допомога. Учні повинні сконцентрувати увагу на тому, що вони збираються слухати.

Головна мета текстового етапу, процес слухання і виконання завдання (while-listening stage), змінюється відповідно до дидактичних завдань: навчити учнів розуміти основний зміст почутого, вміти ігнорувати незнайомі означення, обставини тощо. Текстовий етап включає прослуховування цілого тексту і окремих абзаців.

Основна мета післятекстового етапу (the post-listening stage) – перевірити розуміння прослуханого, осмислити його зміст, розвинути тему тексту, здійснити міжтематичні переходи, допомогти учням будувати власні висловлювання на основі почутого та застосувати засвоєний аудитивний матеріал у нових ситуаціях. Цей етап роботи над аудіюванням тексту може бути значно довшим, ніж попередні, бо на цьому етапі учні мають час на те, щоб подумати, обговорити, поспілкуватися, виконати письмову роботу. Завершальна фаза включає мовленнєву практику на основі змісту тексту і продукування висловлювань, які виходять за межі змісту тексту.

Тема 7. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ЧИТАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Представте алгоритм роботи для навчання читання в початковій школі, враховуючи етапи дотекстової підготовки, безпосереднього читання тексту та аналізу після прочитання (клас, підручник, тема – за вибором студента).

Гайд до завдання

Introductory activities	Main activities	Post-task activities
Activities focusing on the topic of the text, pre-teaching vocabulary and possibly asking learners to predict the content of the text.	A series of comprehension activities developing different reading sub-skills, focusing initially on general then more detailed comprehension.	Activities asking learners to talk about how the topic of the text relates to their own lives or to give their opinions on something in the text. These activities require learners to use some of the language they have met in the text.

Гайд до завдання

Традиційна методика роботи з іншомовними текстами передбачає етапи роботи: дотекстовий (передтекстовий) етап, притекстовий етап, післятекстовий етап.

- Дотекстовий етап спрямований на активізацію загальних знань з проблеми, що висвітлюється в тексті, аналіз мовних і смислових труднощів, що полегшують подальше сприйняття змісту, формулювання комунікативної установки на читання тексту.
- Другий етап – притекстовий – передбачає безпосередньо читання (презентацію) тексту. Завдання, спрямовані на даному етапі вчителем, будуть залежати від мети самого читання: з повним розумінням тексту (вивчаючи читання), з розумінням основного змісту (ознайомлювальне), з розумінням інформації, яку треба вилучити з одного або декількох текстів (переглядове / вибіркове читання).

- Післятекстовий етап включає завдання для перевірки розуміння тексту, обговорення його змісту та роботу над переробкою інформації.

Тема 8. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГОВОРІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Які з наведених нижче вправ і завдань для навчання монологу ви б радили використати на початковому ступені навчання у закладі загальної середньої освіти? Чому? Чому ні?

Activity 1. Describe this boy using the pictures and the next sentences.

What is Ben like?

He has long / short hair. He has little / big nose. His eyes are blue / dark. He is a good / bad boy.

Activity 2. You are at the Lost Luggage Office at an airport. Describe the things in your suitcase.

Activity 3. Watch the end of the video-fragment and try to reconstruct the story.

Activity 4. Put the pictures into the correct order and retell the story.

Activity 5. Look at the pictures. Then complete the sentences.

1. At 7:00 ...

2. At 7:30 ...

3. At 8:00 ...

4. He always ... at 11:00.

5. From 12:00 to 15:00.

6. He

Activity 6. Use the following texts and find out information about different British holidays. Tell your classmates about these holidays.

2. Прослухай вебінар “Talk, talk, talk: Hands-on activities to improve young learners' communication”. Занотуй 3-5 практичних ідей або прийомів для розвитку комунікативних навичок молодших школярів.

Тема 9. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ПИСЬМА ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Продемонструйте стратегії з розвитку навичок іншомовного писемного мовлення (лист, запрошення, реклама, вітальна листівка, оголошення) в початковій школі (клас, підручник, тема – за вибором студента), використовуючи текстову модель та письмовий гайд.
2. Прочитайте статтю “Writing and young learners”. Складіть короткий конспект основних ідей статті (5-7 ключових тез про особливості навчання іншомовного письма в молодшому шкільному віці).

Тема 10. ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

1. Доберіть соціокультурний матеріал для навчання фонетичного / лексичного / граматичного матеріалу в початковій школі (клас, підручник, тема – за вибором студента).
2. Прочитайте статтю “Sociocultural awareness in ELT”. Складіть тезовий конспект прочитаного. Проаналізуйте один приклад або підхід зі статті:
 - як він допомагає учням зрозуміти іншу культуру;
 - які соціальні / мовні ситуації можна відтворити на уроці;
 - наскільки він адаптований до української початкової школи.

Тема 11. СИСТЕМА ПЛАНУВАННЯ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ. УРОК ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Дайте відповідь на лист вчителя іноземної мови щодо навчальних матеріалів для навчання іноземної мови.

1

We also have textbooks for the classroom, but I do not use them very much. Most times, when I do use the textbook, I find activities and will make it into an activity or a warmup. So, my students may do bookwork, but they do not know that the activity came from the book. I try to do as many hands-on activities as possible. Would it work with your learners?

2

Being able to teach culture properly is a difficult challenge because you have to make sure you touch on every culture that is related to that language. Does it make sense to you?

3

Hello, as a novice ESL teacher, I am struggling with using real, interesting listening pieces with my middle school Spanish students. I try playing the pieces, usually either songs or, more recently, videoclips, multiple times and tell the students to pick out discrete words, each time amassing more comprehension, but this does not seem to work as well as I'd like. How do you all structure listening activities so that students have some level of comprehension to actually interesting pieces?

2. Оберіть та продемонструйте 2-3 ice-breakers та warmers на уроці англійської мови в початковій школі (клас, підручник, тема – за вибором студента).
3. Оберіть декілька завдань зі шкільного підручника з англійської мови для 1-4 класів та продемонструйте використання ICQs (Instruction Concept Questions), спрямованих на перевірку розуміння учнями інструкцій щодо виконання завдання (клас, підручник, тема – за вибором студента).

Тема 12. ПОЗАКЛАСНА РОБОТА З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Представте фрагмент позакласного заняття з домашнього читання (робота з казкою).

Гайд до завдання

- Попередня робота, що включає лінгвокраїнознавчий коментар, установку на розуміння (наприклад, перед прочитанням казки учням повідомляються короткі відомості про автора і його творчість).
 - Читання казки.
 - Перевірка розуміння змісту за допомогою питань.
 - Активізація мовленнєвого матеріалу за допомогою завдань:
 - а) розподіл казки на основні епізоди;
 - б) робота з епізодами із завданням повторити репліки героїв;
 - в) визначення, кому належать вимовлені вчителем репліки й у якому епізоді вони зустрічаються;
 - г) рольова гра: розподіл ролей, прочитання з метою промовляння реплік, драматизація діалогів й окремих сцен.
 - Переказ змісту в усній формі.
2. Розробіть іншомовний позакласний захід-інсценізацію, а саме рольову гру, на основі однієї з казок з використанням образної наочності у формі реквізиту, масок та костюмів, рекомендованої для початкової школи.

Гайд до завдання

- Підготовчий етап, який включає розробку сценарію, плану гри, загальний опис її ходу, а також визначення особливостей ролей і їх розподіл серед учасників.
- Етап інструктажу, під час якого учням пояснюються їх ролі та сюжет гри, ставляться цілі, роз'яснюється регламент та етика поведінки в процесі гри.

- Етап проведення гри, на якому безпосередньо здійснюється виконання ролей учасниками згідно з заздалегідь визначеним планом.
- Етап підсумкової рефлексії, що включає обмін думками між учасниками, самооцінку виконаних ролей і аналіз результатів, а також підведення підсумків і формулювання висновків щодо досягнення цілей гри.

Тема 13. КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

1. Дайте відповідь на лист вчителя іноземної мови щодо оцінювання навчальних досягнень учнів з іноземної мови.

1

I am a pre-service teacher, who is having difficulties understanding how to assess collaborative student products. Should I give a group grade? Is that fair for those students who do not put forth the same effort as others in the group? Should I assign grades individually? How do I know who is responsible for having done which work?

Thank you.

Alice

2

Dear Colleagues,

As a student teacher, I would love your advice. What are your policies on homework grades? Lately I have been checking for completion and then as long as they follow along in class and make corrections, I give them full credit. However, if they come in with only half of it done and then make no corrections or fill in wrong answers, I sometimes just give them the score they receive which is usually not good. My students are not used to homework due to the culture of the school and program, so when I first gave homework it was a shock to them. They have now gotten more used to it, but I have no idea what is an acceptable way to grade homework. The only thing I have ever observed is a teaching giving credit or no credit for homework. I don't want my students to feel afraid to make errors, and I want them to do the homework and make corrections in class. Should

I only give a completion grade whether they have right or wrong answers? Any advice is greatly appreciated!

Thanks.

Ashley

2. Прочитайте статтю “3 ideas to develop confident, autonomous learners from an early age”. Складіть тезовий конспект прочитаного. Наведіть приклади прийомів або методів, які можуть бути використані в початковій школі для реалізації цих ідей.

Тема 14. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Продемонструйте організацію проєктної діяльності на уроці англійської мови в початковій школі.

Гайд до завдання

- Підготовка до проєкту (ретельне вивчення індивідуальних здібностей, інтересів кожного учня, вибір теми проєкту, формулювання проблеми).
 - Організація учасників проєкту (індивідуальний або груповий).
 - Виконання проєкту (пошук нової додаткової інформації, її обговорення та документування, оформлення).
 - Презентація проєкту (захист власного проєкту, виступ перед іншими учнями);
 - Підведення підсумків проєктної роботи.
2. Залежно від виду діяльності та пізнавальної активності молодших школярів, запропонуйте 2-3 ігрові вправи на кожен із трьох типів: ус-

ні, письмові, рухливі ігри для застосування на уроці англійської мови в початковій школі.

Усні ігрові вправи	Письмові ігрові вправи	Рухливі ігри
✓	✓	✓
✓	✓	✓

3. Презентуйте застосування технології “Storytelling” на уроці англійської мови в початковій школі за одним із обраних способів:

- складання розповіді за сюжетною картиною, що сприяє формуванню вмінь складати розгорнуту розповідь по картині;
- складання оповідань про випадок із власного життя учнів за малюнками, наприклад “My usual day”, “My weekends”;
- складання розповіді за допомогою послідовно прикріплених ілюстрацій до епізодів казки, силуетних зображення героїв казки.

4. Продемонструйте використання брейнстормінгу в процесі вивчення нового лексичного матеріалу на уроці англійської мови в початковій школі.

Гайд до завдання

- Під час «висування ідей» не пропускайте жодної. Якщо ви будете судити про ідеї й оцінювати їх під час висловлювання, учні зосередять більше уваги на відстоюванні своїх ідей, ніж на спробах запропонувати нові і більш досконалі.
- Необхідно заохочувати всіх до висування якомога більшої кількості ідей. Варто підтримувати й фіксувати навіть фантастичні ідеї.
- Кількість ідей заохочується. В остаточному підсумку кількість породжує якість. В умовах висування великої кількості ідей учасники штурму мають можливість пофантазувати.
- Спонукайте всіх учнів розвивати або змінювати ідеї інших. Об'єднання або зміна висунутих раніше ідей часто веде до висунення нових, що перевершують первинні.

5. Продемонструйте організацію mingling activities на уроці англійської мови в початковій школі для обговорення навчальних тем типу “Hobby”, “Food”, “Music” або ін. (клас, підручник, тема – за вибором студента).

Mingling activities

3 ideas

Mingling in ESL

is a classroom exercise where **all students move around and interact with each other** in English on a specific topic or with specific speaking prompts/vocabulary.

Speed Dating

- Prep** Prepare a list of discussion questions.
- Time** 2-3 min for each partner.
- Action** Encourage students to have short 'dates' with multiple partners. After the activity, ask each student to talk about one of the partners.

Gallery Walk

- Prep** Display several pictures around the classroom.
- Time** 2-3 min for each partner.
- Action** Instruct students to walk around the classroom, observing each picture and discussing the questions with each other.

Networking Masters

- Prep** Set up topic stations (e.g., jobs, life goals, languages). . Group students and assign them starting stations.
- Time** 2-4 min per station.
- Action** Students should move to the next station when the timer rings, continuing conversations with new partners. Afterward, ask students if they found a partner to share experiences with (to travel together or create a project).

Тема 15. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ. ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

1. Прочитайте статті:

“Using technology in the language classroom: So what if I'm not tech-savvy?”

“Using apps in the primary classroom”

Складіть порівняльну таблицю, у якій відобразіть:

- ключові ідеї кожної статті;
 - переваги й труднощі використання технологій і мобільних додатків;
 - практичні поради для вчителя початкової школи;
 - рекомендації для «нетехнічних» педагогів.
2. Укладіть рекомендації для дітей молодшого шкільного віку та їх батьків щодо вивчення англійської мови в умовах дистанційного навчання.
 3. Представте алгоритм створення “Mind map” для роботи з лексичним матеріалом на уроці англійської мови в початковій школі. Розробіть Mind Map в додатку Canva.

Гайд до завдання

- Перший етап. Робота починається з того, що головна ідея розміщується в центрі. Вся інформація, що додається повинна бути пов'язана з головною ідеєю, це допоможе зосередитись на розкритті значення поняття.
- Другий етап. На цьому етапі ми починаємо додавати асоціації, які виникають, коли ми думаємо про головну ідею. Застосовується прийом «мозкового штурму», тобто діти називають асоціації пов'язані з відповідним починком з головною ідеєю.
- Третій етап. Якщо під час створення карти розуму виникло багато асоціацій, потрібно подивитись, як їх можна згрупувати.
- Четвертий етап. На цьому етапі ми починаємо кожен додаткову гілку заповнювати новими асоціаціями.

Під час створення ментальної карти доцільно використовувати різні картинки, зображення.

Тема 16. НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

1. Опрацюйте статтю “Creating an inclusive learning experience for English language learners with specific needs”.

Складіть структурований конспект статті, в якому виділіть:

- основні принципи інклюзивного навчання у контексті викладання англійської мови;
 - типи особливих освітніх потреб, про які йдеться в статті;
 - ефективні методи та підходи до підтримки учнів з ООП на уроках англійської мови.
2. Напишіть коротке рефлексивне повідомлення (3-5 речень): як ця стаття вплинула на ваше розуміння принципів інклюзивного навчання в початковій школі?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Завдання першого типу мають по 3 варіанти відповідей. У кожному завданні лише один варіант відповідей правильний. Необхідно обрати правильний варіант відповіді та позначити його у бланку відповідей.

Другий тип завдань передбачає визначення послідовності. Необхідно у бланку відповідей записати відповіді у правильній послідовності.

1. Що складає зміст навчання фонетики?

- а) аудіозаписи текстів;
- б) фонетичний матеріал і фонетичні навички;
- в) фонетичні навички.

2. Критерії відбору фонетичного мінімуму:

- а) ступінь труднощі, нормативності, відповідності потребам спілкування;
- б) фонематичність і швидкість;
- в) основні інтонаційні моделі.

3. Репродуктивні фонетичні навички складають:

- а) інтонаційна й артикуляційна навички;
- б) артикуляційна навичка;
- в) мовленнєвий та фонематичний слух.

4. Рецептивні фонетичні навички складають:

- а) вимовна навичка;
- б) мовленнєвий слух;
- в) інтонаційний та фонематичний слух.

5. Одиницями навчання фонетичного матеріалу є:

- а) звук, інтонаційна модель;
- б) звук, інтонаційна модель, транскрипція;
- в) транскрипція.

6. Артикуляційна гімнастика використовується при формуванні ...

- а) інтонаційної навички;
- б) вимовної навички;
- в) мовленнєвого слуху.

7. Метою рецептивних фонетичних вправ є ...

- а) заучування напам'ять віршів і скоромовок;
- б) розвиток фонематичного й інтонаційного слуху;
- в) розвиток фонематичного слуху.

8. Метою репродуктивних фонетичних вправ є ...

- а) навчання артикуляції та інтонування;
- б) прослуховування фонозапису віршів;
- в) навчання артикуляції.

9. До рецептивних вправ належать:

- а) вправи в імітації нового звуку/нової інтонаційної моделі;
- б) вправи в підстановці нового звуку/нової інтонаційної моделі;
- в) вправи в ідентифікації нового звуку/нової інтонаційної моделі.

10. До репродуктивних вправ належать:

- а) вправи в диференціації нового звуку/нової інтонаційної моделі;
- б) вправи в упізнаванні нового звуку/нової інтонаційної моделі;
- в) вправи в імітації нового звуку/нової інтонаційної моделі.

11. До лексичного шкільного мінімуму входить:

- а) активний і пасивний словник;
- б) активний і потенційний словник;
- в) активний, пасивний і потенційний словник.

12. Реальний словник учня утворюють:

- а) потенційний та пасивний запас;
- б) пасивний та активний словниковий запас;
- в) активний та потенційний запас.

13. До потенційного словника учня входять:

- а) слова, про значення яких вони дізналися із словника;
- б) слова, про значення яких вони можуть здогадатися при читанні та/або при аудіюванні;
- в) слова, які вони самостійно вживають в говорінні.

14. Поняття «лексична одиниця» включає:

- а) слово;
- б) вільне словосполучення, мовленнєве кліше;
- в) слово, стале словосполучення, мовленнєве кліше.

15. Метою навчання лексики в школі є ...

- а) формування лексичних навичок говоріння, аудіювання, читання і письма;
- б) знання всієї лексики іноземної мови;
- в) формування в учнів потенційного словника.

16. Вибір способу семантизації лексичної одиниці залежить:

- а) від уподобання вчителя;
- б) від тематики для мовлення;
- в) від природи ЛО.

17. Пред'являти нові лексичні одиниці, що належать до активного лексичного мінімуму, доцільно ...

- а) ізольовано;
- б) в ситуації мовлення;
- в) в писемному мікротексті.

18. Введення нової лексики в початковій школі відбувається на основі принципу:

- а) апроксимації;
- б) чуттєвого досвіду;
- в) науковості та доступності.

19. Розташуйте правильно етапи формування репродуктивної лексичної навички:

- а) автоматизація дій учнів з новими лексичними одиницями на рівні фрази;
- б) ознайомлення учнів з новими лексичними одиницями;
- в) автоматизація дій учнів з новими лексичними одиницями на рівні понадфразової єдності.

20. Визначте послідовність вказаних видів вправ для оволодіння лексичними одиницями, що належать до активного лексичного мінімуму:

- а) самостійне вживання ЛО на рівні фрази;
- б) завершення зразка мовлення;
- в) лаконічна відповідь на альтернативне запитання.

21. Що входить до шкільного граматичного мінімуму?

- а) потенціальний словник;
- б) активний граматичний мінімум;
- в) активний і пасивний граматичний мінімум.

22. У початковій школі вивчається граматичний матеріал ...

- а) активного граматичного мінімуму;
- б) активного і пасивного граматичного мінімуму;
- в) пасивного граматичного мінімуму.

23. Що складає зміст навчання граматики?

- а) граматичні довідники;
- б) граматичний матеріал;
- в) граматичний матеріал і граматичні навички.

24. Активний граматичний мінімум слугує для ...

- а) вираження власних думок;
- б) вираження власних думок, а також сприймання і розуміння думок інших людей;
- в) роботи з граматичним довідником.

25. Пасивний граматичний мінімум слугує для ...

- а) вираження власних думок;
- б) сприймання і розуміння думок інших людей;
- в) формулювання граматичних правил.

26. Рівнями мовленнєвих одиниць є ...

- а) рівень фрази та понадфразової єдності;
- б) рівень звукосполучення;
- в) рівень понадфразової єдності.

27. Розташуйте правильно етапи формування репродуктивної граматичної навички:

- а) автоматизація дій учнів з новою граматичною структурою на рівні понадфразової єдності;
- б) автоматизація дій учнів з новою граматичною структурою на рівні фрази;
- в) ознайомлення учнів з новою граматичною структурою.

28. Змістом етапу ознайомлення з новою граматичною структурою є ...

- а) диференціація нової граматичної структури;
- б) перевірка розуміння значення нової граматичної структури;
- в) самостійне вживання нової граматичної структури.

29. На етапі автоматизації дій учнів з новою граматичною структурою на рівні фрази учні вправляються:

- а) в імітації та трансформації граматичної структури;
- б) в об'єднанні граматичних структур у коротких висловлюваннях;
- в) в імітації граматичної структури.

30. Змістом етапу автоматизації дій учнів з новою граматичною структурою на рівні понадфразової єдності є виконання учнями вправ ...

- а) в розширенні граматичної структури;
- б) в об'єднанні граматичних структур у мікромонологі та мікродіалозі;
- в) на самостійне вживання граматичних структур на рівні фрази.

31. Аудіювання є... видом мовленнєвої діяльності.

- а) рецептивним;
- б) репродуктивним;
- в) продуктивним.

32. Аудіювання – це ...

- а) розуміння прочитаної інформації;
- б) розуміння на слух усного мовлення;
- в) вміння передати прочитане в усній формі.

33. Аудіювання є ...

- а) метою навчання;
- б) засобом навчання;
- в) метою і засобом навчання.

34. Зміст навчання аудіювання включає такі компоненти:

- а) фонетичний, лексичний, граматичний;
- б) рецептивні та продуктивні вправи;
- в) лінгвістичний, психологічний, методологічний.

35. До об'єктивних труднощів навчання аудіювання, пов'язаних з мовною формою належать:

- а) лексичні труднощі;
- б) темп мовлення;
- в) фонетичні та лексичні труднощі.

36. До об'єктивних труднощів навчання аудіювання, пов'язаних зі змістом належать:

- а) розуміння фактів і зв'язків між ними;
- б) граматичні труднощі;
- в) швидкість пред'явлення.

37. До об'єктивних труднощів навчання аудіювання, пов'язаних з умовами пред'явлення належать:

- а) джерело аудіювання;
- б) кількість прослуховувань;
- в) фабула тексту.

38. Суб'єктивні труднощі навчання аудіювання зумовлені:

- а) видом мовлення, що сприймається;
- б) змістом аудіотексту;
- в) віковими особливостями молодших школярів.

39. До підсистеми вправ для розвитку вмінь аудіювання належать вправи:

- а) підготовчі та вправи з аудіювання текстів;
- б) які готують до аудіювання текстів;
- в) для розвитку мовленнєвих механізмів аудіювання.

40. До невербальних способів контролю розуміння почутого належать:

- а) складання плану;
- б) відповіді на запитання;
- в) виконання дій, виготовлення схем, креслень.

41. До мовних особливостей діалогічного мовлення належать:

- а) еліптичність реплік;
- б) повнота фраз;
- в) еліптичність реплік, наявність розмовних кліше.

42. Вихідною одиницею навчання діалогічного мовлення є ...

- а) репліка;
- б) діалогічна єдність;
- в) мікромонолог.

43. До специфічних рис діалогічного мовлення належать:

- а) спонтанність, емоційність;
- б) прогнозований характер відповіді;
- в) спланованість.

44. Розташуйте етапи оволодіння діалогічним мовленням:

- а) оволодіння діалогічною єдністю;
- б) оволодіння мікродіалогом;
- в) оволодіння реплікуванням;
- г) оволодіння діалогами різних функціональних типів.

45. Типовими опорами для навчання діалогічного мовлення є:

- а) план;
- б) план і функціональна схема мікродіалогу;
- в) мікродіалог-підстановча таблиця та функціональна схема мікродіалогу.

46. До мовних особливостей монологічного мовлення належать:

- а) ускладнений синтаксис;
- б) еліптичність реплік;
- в) наявність «заповнювачів пауз».

47. Вихідною одиницею навчання монологічного мовлення є ...

- а) фраза;
- б) понадфразова єдність;
- в) текст.

48. До специфічних рис монологічного мовлення належать:

- а) контекстність, неперервність;
- б) непланованість;
- в) спонтанний характер.

49. До вербально-зображальних природних опор для навчання монологічного мовлення належать:

- а) розклад занять;
- б) підстановча таблиця закритого типу;
- в) логіко-синтаксична схема.

50. До вербальних опор для навчання монологічного мовлення належать:

- а) схематичний план міста;
- б) ключові слова;
- в) серія малюнків.

51. Читання є... видом мовленнєвої діяльності.

- а) письмовим;
- б) усним рецептивним;
- в) усним продуктивним.

52. Читання є:

- а) метою навчання;
- б) засобом навчання;
- в) метою і засобом навчання.

53. До об'єктивних труднощів навчання читання, зумовлених труднощами орфографічної та графічної систем, належать:

- а) кількісна неадекватність між буквами та звуками;
- б) лексичні труднощі;
- в) досвід читача.

54. Мінімальною одиницею читання є ...

- а) слово;
- б) букви та буквосполучення;
- в) речення.

55. Яка вимога до іншомовних текстів для читання є зайвою:

- а) ідейно-виховна цінність текстів;
- б) відповідність принципу апроксимації;
- в) графічне оформлення тексту та його ілюстративність.

56. Ознайомлювальне читання – це ...

- а) читання з розумінням основного змісту тексту;
- б) читання з повним розумінням тексту;
- в) читання з метою пошуку необхідної інформації.

57. До підсистеми вправ для формування мовленнєвих навичок читання належать вправи для формування:

- а) фонетичних навичок;
- б) лексичних і граматичних навичок;
- в) мовленнєвих механізмів читання.

58. До підсистеми вправ для розвитку вмінь читання належать вправи:

- а) які готують до читання;
- б) підготовчі та з навчання читання;
- в) з навчання читання.

59. До невербальних способів контролю розуміння прочитаного належать:

- а) добір малюнків;
- б) складання запитань;
- в) переказ прочитаного.

60. До вербальних рецептивних способів контролю розуміння прочитаного належать:

- а) вибір пунктів плану;
- б) складання плану;
- в) переказ прочитаного.

61. Термін «письмо» у вузькому значенні:

- а) спілкування в письмовій формі;
- б) система правил вживання письмових знаків при написанні слів;
- в) складання слів за допомогою літер, в основі якого – оволодіння графікою та орфографією.

62. Завданням навчання письма як виду мовленнєвої діяльності є навчання ...

- а) графіки;
- б) орфографії;
- в) спілкування в письмовій формі.

63. Графіка – це ...

- а) складання слів за допомогою літер;
- б) сукупність графічних знаків (слів, словосполучень та діакритичних знаків) для зображення на письмі звуків та звукосполучень певної мови;
- в) система правил вживання письмових знаків при написанні слів.

64. Орфографія – це ...

- а) складання слів за допомогою літер;
- б) система правил вживання письмових знаків при написанні слів;
- в) сукупність графічних знаків (слів, словосполучень та діакритичних знаків) для зображення на письмі звуків та звукосполучень певної мови.

65. Молодші школярі мають навчитися писати:

- а) листа, вітальну листівку;
- б) тези;
- в) реферат.

66. Розташуйте етапи навчання писемного мовлення у правильному порядку:

- а) оволодіння графікою та орфографією;
- б) оволодіння писемним мовленням;
- в) засвоєння структурних моделей речень і комбінування їх у мовленні.

67. Система вправ для навчання писемного мовлення включає підсистеми вправ для:

- а) формування навичок техніки письма;
- б) формування мовленнєвих навичок письма;
- в) формування мовленнєвих навичок письма та розвитку умінь письма.

68. Розташуйте послідовно етапи навчання написання листа:

- а) етап формування вмінь побудови тексту листа;
- б) етап розвитку вмінь написання тексту листа;
- в) етап ознайомлення з текстом-зразком листа.

69. До штучно створених опор для навчання писемного мовлення не належить:

- а) анкета;
- б) план;
- в) підстановча таблиця.

70. Яке із завдань спрямоване на розвиток умінь письма:

- а) напишіть привітальну листівку;
- б) дайте відповіді на запитання;
- в) випишіть із тексту нові слова та вирази.

71. Метод – це ...

- а) єдність цілей та засобів навчання іноземної мови;
- б) єдність принципів, мети та змісту навчання іноземної мови;
- в) єдність принципів, мети, змісту, технологій та засобів навчання іноземної мови.

72. Досягненням перекладних методів є:

- а) відрив форми від змісту;
- б) орієнтація на писемне мовлення;
- в) встановлення різноманітних аналогій з рідною мовою (вивчення ІМ на базі РМ).

73. Основою прямих методів є ...

- а) оволодіння усним мовленням;
- б) головна роль граматики;
- в) орієнтація на писемне мовлення.

74. Головною заслугою Г. Пальмера є:

- а) проведення занять лише іноземною мовою;
- б) зведення в систему вправ для навчання усного мовлення на початковому ступені;
- в) розробка закінченої системи навчання екстенсивного читання.

75. Основною заслугою М. Уеста є ...

- а) розробка закінченої системи навчання читання;
- б) обґрунтування системи навчання різних видів мовлення;
- в) створення комплексу завдань для хорової роботи.

76. Аудіо-лінгвальний метод виник у ...

- а) Англії;
- б) США;
- в) Франції.

77. Представниками аудіо-візуального методу є:

- а) Р. Ладі, Ч. Фріз;
- б) Ж. Гугенгейм, П. Губерина;
- в) М. Берліц, Ф. Гуен.

78. Сугестивний метод передбачає:

- а) подолання психологічних бар'єрів та розкриття резервних можливостей запам'ятовування великої кількості матеріалу;
- б) механічне заучування матеріалу та імітацію мовних зразків;
- в) подолання психологічних бар'єрів під час навчання.

79. Комунікативний підхід передбачає:

- а) повне виключення рідної мови;
- б) створення комплексу завдань для хорової роботи;
- в) моделювання основних закономірностей мовленнєвого спілкування.

80. Метод повної фізичної реакції використовується:

- а) на початковому ступені навчання;
- б) на основному ступені навчання;
- в) для навчання дорослих у країні, мова якої вивчається.

81. Об'єктом методики викладання іноземної мови є:

- а) навчання іноземної мови;
- б) метод навчання іноземної мови;
- в) спостереження за процесом навчання іноземної мови.

82. Предметом методики викладання іноземної мови є:

- а) навчання іноземної мови;
- б) метод навчання іноземної мови;
- в) спостереження за процесом навчання іноземної мови.

83. Метою навчання іноземної мови в початковій школі є практичне оволодіння учнями мовленнєвими вміннями:

- а) на академічному рівні;
- б) на рівні, достатньому для спілкування в типових ситуаціях мовлення;
- в) на рівні комунікативної компетентності носія мови.

84. Соціокультурна компетентність – це ...

- а) мовленнєві вміння в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі;
- б) мовні знання та мовленнєві навички (лексичні, граматичні, фонетичні, орфографічні);
- в) знання національно-культурної специфіки мовленнєвої поведінки носіїв мови та вміння використовувати їх у спілкуванні.

85. Визначте послідовність компонентів вправи:

- а) зразок виконання вправи;
- б) контроль виконання вправи;
- в) завдання-інструкція до вправи;
- г) виконання вправи учнями.

86. Знайдіть серед наведених прикладів завдання-інструкцію до рецептивної вправи:

- а) послухайте речення, що виражають прохання та накази, підніміть руку, коли почуєте прохання;
- б) назвіть усі предмети, що є в класній кімнаті;
- в) розкажіть гостям з Великобританії про вашу школу.

87. Знайдіть серед наведених прикладів завдання-інструкцію до продуктивної вправи:

- а) покажіть фото своєї мами товаришу по парті та опишіть її зовнішність;
- б) я скажу вам, що я хочу купити в магазині канцтоварів, а ви скажіть мені, що ви хочете купити там;
- в) послухайте лист, який я отримала від своєї подруги з Великобританії, зверніть увагу, скількох членів сім'ї вона згадує.

88. Знайдіть серед наведених прикладів завдання-інструкцію до продуктивної вправи:

- а) поясніть іноземцю, як пройти від школи до університету;
- б) послухайте, що робить Хелен, і спитайте, чи робить її брат те ж саме;
- в) дайте відповіді на альтернативні запитання.

89. Знайдіть серед наведених прикладів завдання-інструкцію до рецептивно-репродуктивної вправи:

- а) розкажіть, що звичайно роблять і чого не роблять учні вранці;
- б) послухайте опис погоди і визначте номер малюнка, який відповідає описові;
- в) послухайте, що робила Хелен та її товариші на уроці французької мови, скажіть, що й ви робили те ж саме на уроці англійської мови.

90. Знайдіть серед наведених прикладів завдання-інструкцію до некомунікативної (мовної) вправи:

- а) прочитайте твердження; поставте до них загальні запитання;
- б) послухайте, як я називатиму предмети; виправте мене, якщо я не правий;
- в) послухайте розповідь про маленького хлопчика; скажіть, чому він відмовився брати вишні.

91. Знайдіть серед наведених прикладів завдання-інструкцію до комунікативної (мовленнєвої) вправи:

- а) послухайте запитання, повторіть їх за диктором, звертаючи увагу на інтонацію;
- б) прочитайте оповідання, скажіть, чи зробили б ви так само, як його герої;
- в) прочитайте підписи під малюнками, виправте їх, якщо вони неправильні.

92. Знайдіть серед наведених прикладів завдання-інструкцію до умовно-комунікативної (умовно-мовленнєвої) вправи:

- а) подивіться у вікно; я опишу погоду; заперечте мені, якщо моє твердження не відповідає дійсності;
- б) я називатиму I форму неправильних дієслів, назвіть II форму;
- в) розкажіть класу про своє хобі.

93. Визначте тип вправи, що має таке завдання-інструкцію: *«Я буду описувати тварину. Погодьтеся зі мною, якщо я правий, і повторіть моє твердження».*

- а) мовна рецептивно-репродуктивна;
- б) мовленнєва продуктивна;
- в) умовно-мовленнєва рецептивно-репродуктивна.

94. Визначте тип вправи, що має таке завдання-інструкцію: *«Послухайте оповідання про маленького англійського хлопчика і намалюйте предмет, що був причиною його сліз».*

- а) комунікативна (мовленнєва) рецептивна;
- б) некомунікативна (мовна) рецептивна;
- в) умовно-комунікативна (умовно-мовленнєва) рецептивна.

95. Основною функцією контролю є ...

- а) оціночна;
- б) функція зворотного зв'язку;
- в) розвиваюча.

96. За формою організації контроль може бути:

- а) усним, письмовим;
- б) індивідуальним, груповим, фронтальним;
- в) поточним, рубіжним, підсумковим.

97. Об'єктами контролю є:

- а) мовленнєві навички та вміння;
- б) лінгвістична та комунікативна компетентності;
- в) тексти для читання й аудіювання.

98. Контроль має бути:

- а) об'єктивним і систематичним;
- б) репрезентативним і рубіжним;
- в) об'єктивним та індивідуальним.

99. Основна мета позакласної роботи з іноземної мови полягає:

- а) в розвитку особистості учня;
- б) в подальшому удосконаленні практичного володіння учнями іноземною мовою;
- в) в естетичному вихованні учнів.

100. До основних організаційних принципів позакласної роботи належать:

- а) принцип ситуативності;
- б) принцип добровільності та масовості;
- в) принцип наступності.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Компетентнісно орієнтований підхід до навчання іноземних мов у сучасній початковій школі. Іншомовна освіта в Державному стандарті початкової загальної середньої освіти.
2. Формування ключових компетентностей учнів 1-4 класів у процесі навчання іноземних мов за вимогами Нової української школи.
3. Система навчання іноземної мови, її компоненти. Цілі навчання іноземної мови: практична, освітня, виховна, розвивальна. Принципи навчання іноземної мови в початковій школі: дидактичні та методичні.
4. Зміст навчання іноземної мови в початковій школі: іншомовна комунікативна компетентність та її складники.
5. Методи навчання іноземної мови в початковій школі. Методична система і метод-спосіб. Методичний прийом.
6. Засоби навчання іноземної мови. Підручник і його роль в організації освітнього процесу з іноземної мови в початковій школі.
7. Формування основ іншомовної фонетичної компетентності в початковій школі. Труднощі засвоєння іншомовного фонетичного матеріалу в початковій школі.
8. Етапи формування артикуляційної та інтонаційної навички. Типові вправи для навчання іншомовного фонетичного матеріалу в початковій школі.
9. Формування основ іншомовної лексичної компетентності в початковій школі. Труднощі засвоєння іншомовного лексичного матеріалу в початковій школі.
10. Етапи формування лексичної навички. Методи та вправи для навчання іншомовного лексичного матеріалу в початковій школі.
11. Формування основ іншомовної граматичної компетентності в початковій школі. Труднощі засвоєння іншомовного граматичного матеріалу в початковій школі.
12. Етапи формування граматичної навички. Методи та вправи для навчання іншомовного граматичного матеріалу.

13. Характеристика аудіювання як рецептивного виду іншомовленнєвої діяльності. Зміст навчання іншомовного аудіювання в початковій школі.
14. Технологія навчання аудіювання в початковій школі. Система вправ для навчання аудіювання. Етапи роботи з аудіотекстом.
15. Характеристика читання як рецептивного виду мовленнєвої діяльності. Зміст навчання іншомовного читання в початковій школі.
16. Технологія навчання читання іноземною мовою в початковій школі. Система вправ для навчання читання. Етапи роботи з текстом для читання.
17. Характеристика говоріння як продуктивного виду мовленнєвої діяльності. Особливості монологічного та діалогічного мовлення. Функціональні типи діалогів. Типи монологічних висловлювань, їхні мовні характеристики.
18. Технологія навчання діалогічного мовлення в початковій школі. Система вправ для навчання діалогічного мовлення.
19. Технологія навчання монологічного мовлення в початковій школі. Система вправ для навчання монологічного мовлення.
20. Характеристика письма як продуктивного виду мовленнєвої діяльності. Завдання навчання іншомовного письма в початковій школі.
21. Технологія навчання письма і писемного мовлення в початковій школі. Система вправ для навчання писемного мовлення.
22. Іншомовна міжкультурна комунікативна в початковій школі. Особливості формування англомовної лінгвосоціокультурної компетентності молодших школярів.
23. Засоби та прийоми активізації соціокультурних і краєзнавчих відомостей в іншомовній комунікативній діяльності учнів початкової школи.
24. Планування освітнього процесу з іноземної мови в початковій школі. Процедура планування уроку іноземної мови.
25. Типи і структура уроків іноземної мови. Вимоги до уроку іноземної мови в початковій школі.
26. Види позакласної роботи з іноземної мови в початковій школі, принципи та методика їх організації.
27. Контроль та оцінювання результатів навчальної діяльності молодших школярів у контексті компетентнісно орієнтованого навчання іноземної мови.

28. Формувальне та підсумкове оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів НУШ з іноземної мови.
29. Самооцінювання та рефлексія на уроках іноземної мови в початковій школі. Мовне портфоліо молодшого школяра.
30. Ігрові технології навчання іноземної мови в початковій школі.
31. Інтерактивні технології в системі іншомовної освіти.
32. Проєктні технології навчання іноземної мови в початковій школі.
33. Технологія розвитку критичного мислення на уроках іноземної мови в початковій школі.
34. Квест-технології у навчанні іноземної мови в початковій школі.
35. Інтегроване навчання іноземної мови в початковій школі.
36. Інформаційно-комунікаційні технології навчання іноземної мови в початковій школі. Гейміфікація освітнього процесу з іноземної мови в початковій школі.
37. Інтернет-сервіси для організації ефективної взаємодії між учасниками освітнього процесу під час навчання іноземної мови.
38. Організація дистанційного навчання іноземної мови в початковій школі. Труднощі оволодіння іноземною мовою молодшими школярами в умовах дистанційного навчання.
39. Інклюзивне навчання іноземної мови в початковій школі. Індивідуалізація освітнього процесу з іноземної мови в умовах інклюзивної освіти.
40. Підходи до навчання іноземної мови молодших школярів із особливими освітніми потребами (ООП). Труднощі оволодіння іноземною мовою молодшими школярами з ООП, шляхи їх усунення.

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

НАВЧАЛЬНЕ ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Автори-укладачі:

МЕЛЕКЕСЦЕВА Наталія,

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії
та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського
національного університету імені Івана Огієнка

ОЛИНЕЦЬ Тетяна,

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії
та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського
національного університету імені Івана Огієнка

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ

Підписано 26.09.2025. Формат 60x84/16. Гарнітура «Cambria».
Об'єм даних 4,2. Мб. Обл.-вид. арк. 9,3. Зам. № 1201.

Кам'янець-Подільський національний університет
імені Івана Огієнка,
вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, 32300.
Свідоцтво серії ДК № 3382 від 05.02.2009 р.

Виготовлено в Кам'янець-Подільському національному
університеті імені Івана Огієнка,
вул. Огієнка, 61, м. Кам'янець-Подільський, 32300.